

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra praktické teologie

Diplomová práce

MĚSTSKÝ KAMEROVÝ DOHLÍŽECÍ SYSTÉM: OCHRANA
BEZPEČNOSTI OSOB NEBO ZTRÁTA SOUKROMÍ?

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Hyková, Ph.D.

Autor práce: Bc. Martin Candra

Studijní obor: Etika v sociální práci

Ročník: 3.

2012

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 28.3.2012

Podpis autora:

.....

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí práce Mgr. Kateřině Hykové, Ph.D. za odborné vedení a poskytování cenných rad při zpracování této diplomové práce.

Obsah

Úvod	6
1. Cíle a metodologické pojetí diplomové práce.....	7
2. Právo na bezpečnost a soukromí osob ve vztahu k Městským kamerovým dohlížecím systémům	8
2.1. Vymezení pojmu soukromí a jeho podstata ve vztahu ke kamerovým systémům	10
2.2. Vymezení pojmu „bezpečnost“	12
2.3. Pozice státu k zajištění bezpečnosti.....	13
2.4. Bezpečnost a úloha státu	13
3. Zajišťování bezpečnosti v ČR.....	15
3.1. Prevence kriminality	16
3.2. Ministerstvo vnitra.....	18
3.3. Program situační a sociální prevence.....	19
3.4. Prevence kriminality na místní úrovni.....	20
4. Kamerové sledovací systémy.....	24
4.1. MKDS jako součást programu prevence kriminality	25
4.2. Posouzení nezbytnosti MKDS a příprava jeho projektu.....	27
4.3. Taktická hlediska a účinnost MKDS	30
4.4. Zákonné oprávnění Policie ČR, resp. Obecní policie k provozování MKDS.....	31
4.4.1. Policie České republiky.....	32
4.4.2. Obecní (Městská) policie.....	34
4.5. Právní úprava provozování MKDS	34
4.5.1. Osobní údaj a citlivý údaj.....	35
4.5.2. Osoby zodpovědné za zpracování údajů	36
4.5.4. Kamerové sledování bez zpracovávání osobních údajů.....	40
4.5.5. Veřejná prostranství	40
5. Kolize lidských práv – práva na soukromí a práva na osobní bezpečnost	43
5.1. Hierarchie základních lidských práv a jejich srovnání	44
5.1.1. Kriterium porovnání závažnosti obou práv z pohledu hodnotových argumentů.....	45
5.1.2. Kriterium porovnání závažnosti obou práv z pohledu empirických zjištění.....	46

5.1.3. Kriterium vhodnosti a potřeby MKDS	56
5.1.4. Podmínka přiměřenosti omezení dotčeného práva	59
5.2. Právo na soukromí a právo na osobní bezpečnost v pojetí politické filosofie	62
6. Participace občanů v místní veřejné správě	67
6.1. Participace občanů jako prostředek funkčnosti vztahu občan – místní veřejná správa	68
6.2. Ústavní, resp. zákonné možnosti participace	69
6.3. Občan a problém participace	70
6.4. Empirická zjištění k vnímání role participace občanů	71
6.5. Empirická zjištění k provádění výzkumných šetření místní veřejnou správou k bezpečnostní situaci	74
6.6. Místní veřejná správa a problém participace	75
Závěr	82
Seznam použitých zdrojů	85
Použité zkratky a zkrácené výrazy:	97
Abstrakt	98
Abstract	99

Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem si vybral oblast, v níž se střetávají dvě složky našich základních práv: práva na soukromí a práva na bezpečné žití uprostřed společnosti. Právě proto, že podstata problému tkví v tom nejnítěrnějším, co máme, co vlastníme a co si každý chceme a máme právo chránit, tedy své soukromí, mne toto téma zaujalo o to víc, o co méně si možnou ztrátu svého soukromí dle mého názoru uvědomujeme. Hrozbou, která nás může o naše soukromí obrát, je stále narůstající počet instalovaných bezpečnostních kamer. Ve své práci se věnuji především kamerovým dohlížecím systémům zřizovaných orgány veřejné moci a směřovaných do míst veřejnosti přístupných. Tyto systémy jsou zřizovány kvůli veřejnému zájmu, z podstatné části pak kvůli zajištění bezpečnosti osob, resp. ochrany jejich či obecního majetku.

Je jednou z priorit každého státu, aby vnímal a odhaloval bezpečnostní rizika ohrožující jeho území, resp. jeho obyvatelstvo a za tím účelem přijímal opatření vedoucí k jejich snížení. V současné době je kladen velký důraz na prevenci kriminality. Jedním z prostředků prevence, kterého se v poslední době začalo hojně využívat, je městský kamerový dohlížecí systém. Jistě potěší oko každého z nás pohled na statistiky, v kolika případech se povedlo díky tomuto systému zabránit včasným vysláním hlídky policie na místo činu dalšímu páchání deliktu, případně dopadení jeho pachatele. Ještě více pak k němu přilneme, zachrání-li náš majetek, někdy i život. A tak se již ani nepozastavujeme nad čísly, resp. o nich ani nevíme, vyjadřující počet takto instalovaných kamer nad našimi hlavami v místech, kudy zrovna procházíme. Víme, že stát to s námi myslí dobře a my mu našim kvitováním a ohlasy dáváme mandát zřizovat nespočet dalších kamer kvůli zvyšování našeho obecního blaha. A nevědomky přitom přicházíme postupně o své soukromí.

Ano, stát je sice garantem posuzování, zda zřízení předmětného kamerového systému je v souladu s veřejným zájmem, zda nelze uspokojení tohoto veřejného zájmu docílit jiným způsobem. Dbá na rovnováhu, zda nebude nepřiměřeně zasahováno do práva na ochranu soukromí, přesto vyvstává několik otázek: Kde se zastaví onen počet instalovaných kamer? Zbude nakonec vůbec nějaké místo kam „utéct“ z jejich dosahu? Nezmění to naše vědomí pod tíhou faktu, že jsme „neustále sledováni“?

1. Cíle a metodologické pojetí diplomové práce

Cílem diplomové práce je v podmínkách České republiky (dále jen ČR):

- popsat právní stav užívání městských kamerových dohlížecích systémů (dále jen MKDS),
- prověřit zda právní úprava týkající se MKDS je souladná s pojetím svobody člověka a rolí státu v otázkách zajištění jeho bezpečnosti,
- prověřit opodstatněnost MKDS vedle jiných alternativ preventivních opatření,
- srovnat závažnost základních lidských práv - práva na soukromí a práva na osobní bezpečnost,
- popsat vzájemný vztah veřejné správy a občana z hlediska práva občana podílet se na správě veřejných věcí a zároveň zhodnotit kvalitu tohoto vztahu, resp. participace občana při projednávání místních veřejných záležitostí.

Práce rozčleňuji do pěti hlavních kapitol. Pro složitost vztahu práva na soukromí a práva na bezpečnost považuji za nutné nejprve popsat jednotlivé komponenty obou práv a to včetně uvedení právních dokumentů, kterými jsou tato práva přiznána. Ve druhé kapitole přistupuji k objasnění významu prevence kriminality a nástrojů, kterými prevence kriminality disponuje. V třetí kapitole se věnuji právní úpravě jednoho z těchto nástrojů, konkrétně městského kamerového dohlížecího systému. Obsah této kapitoly je důležitý zejména pro uvedení zákonných limit směřujících k zaručení respektování základních práv a svobod člověka, přičemž kolizi vztahu ústavního práva na respektování soukromí člověka a ústavního práva na osobní bezpečnost podrobněji rozvádím v následující kapitole. Porovnání závažnosti obou práv je hlavní částí diplomové práce. V poslední kapitole se pak zvlášť zabývám jiným ústavním právem a to možností podílet se na správě veřejných věcí přímo. Po jeho teoretickém vymezení se zaměřím na jeho aplikaci do vztahu občana a místní veřejné správy při podílení se na rozhodování o realizaci preventivních opatření v obci, včetně prověření kvality tohoto vztahu.

Pro potřeby komplexního obsáhnutí zvoleného tématu považuji za nosné a efektivní využívání výsledků výzkumných šetření různých expertních skupin, což uplatňuji zejména při zjišťování a hodnocení vztahů mezi jednotlivými komponenty. Tato konkrétní zjištění a poznatky pak zpracovávám a vedu je za použití odborných monografií k abstrakci a zobecnění a následné diskuzi mezi jednotlivými názorovými proudy a východisky a to zejména v kapitole zabývající se kolizí předmětných lidských

práv – práva na soukromí a práva na osobní bezpečnost a dále rovněž v kapitole participace občanů v místní veřejné správě.

Pro přehled uvádím základní metody práce:

- studium odborných pramenů, především ústavních dokumentů, zákonů, judikatury Ústavního soudu ČR a dalších soudních rozhodnutí,
- studium statí prezentovaných v odborných časopisech a webových stránkách různých státních a veřejnoprávních institucí (např. Ministerstvo vnitra ČR, Úřad pro ochranu osobních údajů atd.),
- využívání poznatků a statistických údajů získaných v rámci sociologických výzkumných projektů a studií (realizovaných např. Institutem pro kriminologii a sociální prevenci, Centrem výzkumu veřejného mínění, Ipsos Tambor atd.),
- studium literárních materiálů české i zahraniční monografie zabývající se politickou filozofií, tématem různých politických názorů a proudů, svobodou člověka a jeho bezpečnosti,

V neposlední řadě jsem taktéž čerpal ze zkušeností nabytých během své dlouholeté praxe příslušníka Policie ČR a to zejména v části pojednávající o jiných alternativách preventivních opatření ve vztahu k MKDS.

2. Právo na bezpečnost a soukromí osob ve vztahu k Městským kamerovým dohlížecím systémům

Posláním MKDS je, obecně řečeno, především pomoci zajistit naši bezpečnost a snižovat kriminalitu ve sledovaných lokalitách. Svou činností však zasahují zásadně do našich osobních údajů a tedy našeho soukromí. „*Ochrana osobních údajů nestojí v právním řádu sama o sobě, ale je součástí celého komplexu práv člověka, který je nazýván ochrana soukromí.*“¹. Proto je třeba právní ochrany, do jaké míry, jakým způsobem a ve kterých případech jsme povinni takový zásah jako jednotlivé osoby strpět. A to především zásah ze strany státu, resp. orgánů veřejné moci zajišťující bezpečí pro občany. Půjde tedy o vztahy vertikální, mezi jednotlivcem a orgány veřejné moci, které se mohou pohybovat pouze v intencích toho, co jim zákon dovolí. To platí právě i o MKDS, kterými jsou zpracovávány a následně případně využívány osobní

---

¹ BÁRTÍK, V., JANEČKOVÁ, E., *Ochrana osobních údajů v aplikační praxi*, s. 63.

údaje fyzických osob, aniž by o tom dotyčný věděl, resp. dal ke zpracování jeho osobních údajů souhlas.

Jedním ze základních dokumentů z pohledu lidských práv, ze kterých se odvozují práva na soukromí a bezpečnost člověka, je Všeobecná deklarace lidských práv, vyhlášená Organizací spojených národů dne 10.12.1948, v jejímž článku 3 se uvádí, že „každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.“² Z článku 12 pak vychází, že „nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst. Každý má právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům.“³ Přes absenci právní závaznosti je tato deklarace považována za základní kámen při tvorbě mezinárodních smluv a vůbec lidsko-právních dokumentů, například jak je tomu v případě Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, sjednané Radou Evropy dne 4.11.1950 (dále jen Úmluva), prostřednictvím které je každému přiznáno právo na osobní bezpečnost a svobodu.⁴ Ta je závazná rovněž pro ČR, která Úmluvu ratifikovala dne 18.3.1992. V článku 8 Úmluvy je uvedeno, že právo na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence osoby může státní orgán omezit jen v těch případech, „kdy je to v souladu se zákonem a je to nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“⁵ To neméně důležité z uvedené citace je požadavek, aby se tak stalo v základech demokratické společnosti, či spíše v jejích hodnotách. Právě z nich by měl vycházet legitimní cíl toho kterého zákona, který by hodnoty zároveň také chránil.

V ústavním pořádku ČR pak na to pamatuje Listina základních práv a svobod (dále jen Listina), která v článku 2 uvádí, že státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem a to způsobem, který stanoví zákon.⁶ Článek 7 Listiny pak uvádí, že nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.⁷ V případě MKDS je umožněno orgánům veřejné moci zasahovat do soukromí osob výlučně Zákonem o ochraně osobních údajů č.101/2000Sb. (dále jen ZOOÚ), který v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu

---

² *Všeobecná deklarace lidských práv*. <online>. Dostupné na www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/00_VDLP_UDHR-.pdf

³ Tamtéž.

⁴ Srov. ŠIŠKOVÁ, N., *Evropská unijní ochrana lidských práv*, s. 93

⁵ Tamtéž, s. 98.

⁶ Srov. Článek 2, Listina základních práv a svobod.

⁷ Srov. Článek 8, Listina základních práv a svobod.

a Rady 95/46/ES ze dne 24.10.1995 o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováváním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů upravuje práva a povinnosti při zpracovávání osobních údajů. Dalšími právními předpisy upravujícími a doplňujícími ZOOÚ v jistých směrech tuto oblast jsou zákon č.273/2008Sb. o Policii České republiky (dále jen ZoPCR), zákon č.553/1991Sb. o obecní policii (dále jen ZoOP) a občanský zákoník č.40/1964 (dále jen OZ). Podrobněji příslušná ustanovení dotýkající se ochrany soukromí budou rozvedena v následujících kapitolách.

2.1. Vymezení pojmu soukromí a jeho podstata ve vztahu ke kamerovým systémům

O zachování svého soukromí jako součásti své integrity usiluje každý člověk a to s ohledem na jakoukoliv dobu i jakoukoliv společnost a také má na to nepopíratelné právo. „Právo na respektování soukromého života pokrývá širokou oblast zájmů individua a prakticky neomezenou různost situací, v nichž může být do něj zasazeno (fyzická a morální integrita, čest a dobrá pověst jednotlivce, sexuální život, ochrana osobních dat, zásahy při prevenci a vyšetřování trestných činů, sledování osob atd.).“⁸

S pojmem soukromí dnes pracuje mnoho odvětví právního řádu. Může jít o právo pracovní, správní, trestné apod. Vzhledem k širokému záběru právních předpisů, v nichž je pojem soukromí využíván, nebyl dodnes žádným soudem nebo národní či mezinárodní institucí přesně, taxativně vymezen. Skutečnost, že o definici pojmu se nedočteme ani v žádné mezinárodní smlouvě, ústavě či běžném zákonu, ba ani v odborné literatuře, může být částečně vysvětleno precedenčním případem Niemietz versus Německo, v rámci kterého se Evropský soud pro lidská práva, jehož judikatura je pro vymezení soukromí, resp. soukromého života rozhodující, vyslovil, že nehodlá podat žádnou vyčerpávající definici soukromí, neboť soukromí je z jeho pohledu nazíráno jako „dynamická kategorie, která se vyvíjí a může se obohacovat o další složky vzhledem k době, prostředí a společnosti, v níž konkrétní jednatel žije.“⁹

⁸ *Prevence kriminality*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm).

⁹ § 29 „Soud neshledává nezbytným ani nutným pokoušet se o vyčerpávající definici pojmu "soukromý život". Bylo by však příliš restriktivním omezovat tento pojem na "vnitřní kruh", v jehož rámci může jednatel žít svůj vlastní osobní život podle libosti, a zcela z něho vyloučit vnější svět nezahrnutý do tohoto kruhu. Respektování soukromého života musí do určité míry zahrnovat právo na vytváření a rozvíjení vztahů s dalšími lidskými bytostmi. Dále se pak zdá, že neexistuje důvod pro to, aby tento způsob chápání pojmu "soukromý život" vylučoval aktivitu profesní nebo obchodní povahy, protože právě během své pracovní činnosti má většina lidí značnou, ne-li největší příležitost rozvíjet vztahy s vnějším světem. Tento názor lze podepřít faktem, že (...) není vždy možné jasně rozlišit, které činnosti jednatel tvoří

Pro subjektivizaci soukromí každého člověka, rozdílnost kultur či obtížnost přesahu jednotlivých dob je opravdu složité najít jednotnou definici, přesto je však možné alespoň vysledovat vymezení tohoto pojmu, které se postupně rozšířilo od původního pojetí. Zpočátku platilo, že nikdo (tedy ani stát) nesmí vstupovat nebo zasahovat do života člověka bez jeho souhlasu, případně jen na základě zákonného důvodu. Postupně toto pojetí přešlo k podstatně širšímu chápání soukromí, než tomu je u tzv. soukromí čtyř stěn. V již zmíněném judikátu Niemietz versus Německo Evropský soud pro lidská práva zdůraznil, že by bylo příliš restriktivní limitovat soukromí pouze na vnitřní kruh, v jehož rámci může jednotlivec žít svůj vlastní osobní život podle svých představ a zcela z něho vyloučit vnější svět nezahrnutý do tohoto kruhu, kdy pod pojem soukromý život je třeba zahrnout i právo vytvářet a rozvíjet vztahy k ostatním lidem.¹⁰ Pojem soukromí lze tedy nazírat „jednak v užším slova smyslu, jako ochranu subjektivně vytvářené představy o soukromém životě, jednak v širším slova smyslu, jako ochranu rozsáhlejšího okolí, které bezprostředně navazuje na životní zájmy a potřeby osoby, představované zejména jeho rodinou, příbuznými, přáteli apod.“¹¹

Právo na soukromí lze rozdělit na dvě složky: pozitivní a negativní. Jako pozitivní právo na soukromí se označuje dispoziční právo subjektu ve vztahu k využití skutečností jeho soukromého života. A to zejména jeho rozšiřováním a zároveň možnostmi udělovat jiným osobám svolení k takovému využití, za což lze například považovat možnost navazování nejrůznějších vztahů ať už v rovině pracovní, rodinné, zájmové apod. Naproti tomu negativní složkou se rozumí právo člověka bránit svou intimní sféru proti neoprávněnému využívání těchto skutečností. Dle nálezu Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 517/99 je jím tedy i právo na ochranu soukromého života fyzické osoby před vnějším neoprávněným zasahováním jiných subjektů, které nepříznivě ovlivňuje rozvoj jak její fyzické, tak i psychicko-morálně-sociální integrity.¹² Janečková

část jeho profesního nebo obchodního života a které nikoli. Takže zejména v případě osoby provozující svobodné povolání může být její práce v tomto kontextu tak významnou součástí jejího života, že se stává nemožným zjistit, v jakém postavení jedná v určitém okamžiku. Odepírat ochranu poskytovanou článkem 8 (Úmluvy) s odůvodněním, že napadené opatření se týkalo pouze profesní činnosti (...) by navíc mohlo vést k nerovnému zacházení, a to v tom smyslu, že takováto ochrana by byla dosažitelná pro jednotlivce, jehož profesionální a neprofesionální činnosti jsou vzájemně natolik provázány, že neexistuje cesta, jak je vzájemně rozlišit...“

Srov. *Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Niemietz proti Německu*. <online>. Dostupné na [www: <http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/es27-96.htm>](http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/es27-96.htm).

¹⁰ Srov. JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*, s. 45.

¹¹ MATES, P. *Ochrana soukromí ve správním řádu*, s. 15.

¹² Srov. Nález Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 517/99, Ústavní soud v uvedeném nálezu nesdílí pouze zúžené pojetí pozitivní složky práva na ochranu soukromého života směřující k ochraně integrity vnitřní sféry osoby, neboť respektování soukromého života musí zahrnovat do určité míry právo na vytváření a

a Bártík (2011) pak uvádějí: „*O porušení práva na soukromí jde nejenom tehdy, jestliže někdo neoprávněně získává vědomosti o skutečnostech soukromého života jiné osoby, nýbrž i tehdy, jestliže tyto skutečnosti dále rozšiřuje. A o ničem jiném v zásadě kamerové monitorovací systémy nejsou.*“¹³

2.2. Vymezení pojmu „bezpečnost“

Definice pojmu „bezpečnost“ není v celosvětovém měřítku nikterak jednotná. Pojem bezpečnost můžeme dle francouzského pojetí chápat především jako stav klidu, za něhož nehrozí žádné nebezpečí, německé pojetí bezpečnosti klade důraz na zajišťování hodnot proti vnějšímu, ale i vnitřnímu ohrožení, v anglosaských zemích se považuje bezpečnost za synonymum spolehlivé obrany tradičních hodnot, obhajoby a eventuálně i prosazování životních a strategických zájmů státu.¹⁴

Bezpečnost lze tedy označovat jako relativní stav, odvozovaný od vztahu ke konkrétní situaci a hrozbám¹⁵ nebo jako schopnost garance státu či společnosti zamezit překročení konkrétního rizika přes únosnou mez, kdy stát pro zajištění bezpečnosti vůči možným ohrožením připravuje efektivní řešení.¹⁶ V rozsahu této diplomové práce se jedná zejména o ochranu života, zdraví a majetku člověka před kriminalitou páchanou na veřejných prostranstvích.

Skutečnost, proč je vůbec třeba zabývat se bezpečností, lze vysvětlit takto: „*Otázky bezpečnosti jsou jedním z nejzávažnějších problémů lidské společnosti. Problémy vznikají proto, že se prohlubují rozdíly mezi představami a přáními občanů, národů a států a skutečnou situací v této oblasti. Proto je nutno hledat východiska, směry, opatření a nástroje, jak zvýšit pocity, ale i skutečnou bezpečnost občanů, jejich majetku, podniků, organizací, institucí apod.*“¹⁷

---

rozvíjení vztahů s dalšími lidskými bytostmi a vztahuje dále toto právo na rodinný život jako součásti soukromého života, zahrnující vedle vztahů k blízkým příbuzným i vztahy sociální a morální vztahy. Respektování takto pojatého rodinného života pak považuje za závazek státu jednat způsobem umožňujícím normální rozvoj těchto vztahů.

¹³ JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*, s. 43.

¹⁴ Srov. ZOUBEK, V. *Lidská práva – globalizace – bezpečnost*, s. 169 – 170.

¹⁵ Srov. Tamtéž, s. 170.

¹⁶ Srov. SOUČEK, V., STAŇKOVÁ, E., LINHART, M. a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek krizové řízení*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/udalosti/prirucky/bezpecnost/bezpecnost.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/udalosti/prirucky/bezpecnost/bezpecnost.pdf).

¹⁷ HOLUBOVÁ, V. *Vnitřní bezpečnost státu*. <online>. Dostupné na [www: http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf](http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf).

2.3. Pozice státu k zajištění bezpečnosti

V širším slova smyslu stát znamená vládní aparát, zahrnující veřejné instituce, které odpovídají za kolektivní organizaci života společenství státu. V podmínkách demokratického právního státu, kterým je ustanovená dle své Ústavy¹⁸ i ČR, pak toto společenství požívá ze strany státu ochrany individuálních práv a občanských svobod a své bezpečnosti. Stát tedy disponuje nejvyšší mocí tím, že stojí nade všemi ostatními sdruženími a společenskými skupinami, jeho zákony musí dodržovat všichni, kdo žijí na jeho území.¹⁹

Oprávněnost prosazování moci státem v podobě nějakého nařízení či příkazu ztělesněného například zákonem vůči ovládanému lidu se pak má dít zejména za naplnění tří podmínek. Moc by měla být vykonávána v souladu s ustálenými a akceptovanými pravidly, vtělenými do formalizovaných kodexů či do neformalizovaných zvyklostí. Dále tato pravidla musí být ospravedlněna sdílenými názory vlády i ovládaných a konečně musí být legitimita demonstrována vyjádřením souhlasu ovládaných.²⁰ To odpovídá modelu demokracie, která svou moc neuplatňuje svévolně, nýbrž v souladu s přáními, preferencemi a zájmy veřejnosti, se kterou tak uzavírá jakousi společenskou smlouvu.

Základy takové společenské smlouvy jsou položeny na přirozené snaze rozumově uvažujícího člověka o nutnosti přežít a zajistit si přitom alespoň rezidua původní přirozené svobody. Proti tomu, jenž však jedná nerozumně, tedy proti přirozenosti, je stát oprávněn použít donucení ke svobodě, to znamená, že může užít donucovacích prostředků k tomu, aby ho učinila svobodným.²¹

2.4. Bezpečnost a úloha státu

Jednou ze základních povinností každého demokratického státu je zajištění bezpečnosti svých občanů. I v případě, kdy stát zastává minimální roli a je tak dáována jednotlivcům co největší volnost, vytváří takový rámec společenského pořádku, ve kterém mohou občané žít, aniž by byla ohrožena jejich spořádaná existence.²² „Právní stát je hlavním ručitelem práv a svobod občanů, zejména jejich ochrany

---

¹⁸ Srov. Článek 1, odst.1, Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

¹⁹ Srov. HEYWOOD, A. *Politická teorie*, s. 76.

²⁰ Srov. Tamtéž, s.128 – 129.

²¹ Srov. PŘIBÁŇ, J. *Hranice práva a tolerance*, s.21 – 22.

²² Srov. HEYWOOD, A. *Politická teorie*, s. 83.

před zločinností neboli kriminalitou.“²³ Rovněž by si však měl být stát vědom, že právě jen aktivním přístupem vedoucím k nekompromisnímu a efektnímu boji s trestnou a jinou společensky nežádoucí činností může napomáhat morální obnově občanské společnosti.²⁴ Nemůže se ale jednat o aktivitu bezbřehou, která by posilovala státní aparát až k takové moci, kterou představovala v podobě totalitního státu před rokem 1989. Zásah státu by se měl odvíjet jen v míře nezbytně nutné a s patřičnými zárukami zakotvenými v ústavním pořádku²⁵ demokratické země, kdy „*občan má ústavní záruku toho, že každý zásah státních orgánů do jeho osobních práv je přípustný jedině na základě zákonného oprávnění s tím, že důvod a míra omezení individuálních práv a svobod musí být stanovena taxativně zákonem.*“²⁶ Přesto by si však měl stát uvědomovat svou nezastupitelnost při provádění takových zásahů a proto by měl také mít, resp. musí mít potřebné pravomoci a občanskou (veřejnou) podporu k jejich vykonání.²⁷

*„Nesporně lze preferovat zejména povinnost a nezastupitelnost státu za vytváření mezinárodních, vnitrostátních, to je zejména právních a legislativních, ale i samosprávných, organizačních i nezbytných ekonomických předpokladů a podmínek pro optimální fungování společnosti a omezování, případně odstraňování rizik ohrožujících bezpečnost občanů, jejich skupin a organizací a státu jako celku. Společnost a státy si postupně vytvářejí určité prvky a systémy zajištění bezpečnosti občanů, organizací a institucí a to jak pro zajištění bezpečnosti uvnitř státu, tak i proti vnějším rizikům a hrozbám.“*²⁸

Úloha státu v otázkách bezpečnosti je pak utvářena bezpečnostní politikou státu. Za pojem bezpečnostní politika státu lze označit dle francouzského pojetí schopnost využívat všechny zdroje k co nejúčinnějšímu eliminování hrozeb a rizik a k jejich předcházení. Může však znamenat i zabezpečování a způsob uspokojování hodnot a potřeb v rámci daného sociálního systému a konečně také spolehlivou ochranu tradičních hodnot, obhajobu a eventuálně i možnost prosazování životních zájmů, mezi které lze zařadit také základní práva a svobody.²⁹

---

²³ ZOUBEK, V. *Teorie státu a práva*, s. 85.

²⁴ Srov. Tamtéž.

²⁵ Srov. Článek 4. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR.

²⁶ GERLOCH, A., HUNGR, P., ZOUBEK, V. a kol. *Základy teorie práva a právního státu*, s. 184.

²⁷ Srov. ZOUBEK, V. *Teorie státu a práva*, s. 85

²⁸ HOLUBOVÁ, V. *Vnitřní bezpečnost státu*, <online>. Dostupné na [www:](http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf)

<http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf>.

²⁹ Srov. ZOUBEK, V. *Lidská práva – globalizace – bezpečnost*, s. 169 – 171.

3. Zajišťování bezpečnosti v ČR

ČR jakožto právní stát chrání před protiprávními a neoprávněnými zásahy nejen občana, ale i bezpečnost občanské společnosti a státu. V článku 1 ústavního zákona o bezpečnosti ČR se uvádí : „Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.“³⁰ Za zajištění bezpečnosti státu je proto zodpovědná, jak vyplývá z Ústavy, vláda ČR, která také za tím účelem vypracovává Bezpečnostní strategii státu a Parlament ČR, jenž tuto strategii poté posuzuje.³¹ Výkonnou moc, připravující vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR, má zvláštní orgán založený ústavním zákonem - Bezpečnostní rada státu, kterou tvoří předseda vlády a další členové podle rozhodnutí vlády. Z článku 3 zákona o bezpečnosti ČR pak vyplývá, že bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby, kdy na zajišťování bezpečnosti ČR jsou povinny se podílet také státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby.³²

ČR k ochraně státu a demokratické společnosti využívá jako donucovacích prostředků především náležitě a efektivní uplatňování právních předpisů, např. trestního práva, správního práva apod. Dalším důležitým nástrojem, který chrání občanskou společnost, je preventivní a represivní činnost orgánů Policie ČR a ostatních bezpečnostních služeb.

K aktuálnosti potřeby občanů mít pocit bezpečí v ulicích byl proveden výzkum Institutem pro kriminologii a sociální prevenci s názvem „Občané o kriminologii a prevenci“, kdy se v roce 2007 respondenti z celé ČR vyjadřovali mj. i k otázce, jak by srovnali pocit bezpečí v ulicích dnes a před dvaceti lety (viz Graf 1). Celkem 76% odpovědělo, že před dvaceti lety (tedy v roce 1987) bylo buď podstatně více (29%) nebo více (47%) bezpečněji v ulicích než je tomu v současné době.³³

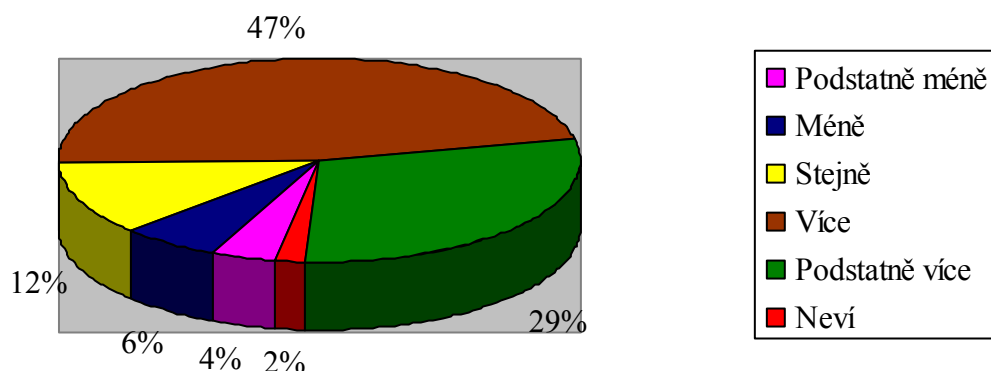
³⁰ Článek 1. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

³¹ Srov. ZOUBEK, V. *Lidská práva – globalizace – bezpečnost*, s. 165 – 166.

³² Srov. Článek 3. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

³³ Srov. VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., a kol.: *Občané o kriminalitě a prevenci*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf).

Graf 1 : Odpovědi respondentů k otázce, jak hodnotí míru bezpečí v ulicích v České republice v roce 1987 oproti roku 2007 (v %) :

Zdroj : Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

3.1. Prevence kriminality

Dohled nad dodržováním zákonů, předcházení a odhalování pouliční kriminality, vandalismu, zajišťování bezpečnosti občanů apod. jsou bytostně vlastními znaky každého státu. Důležitým prvkem je pak systém zajišťování veřejného pořádku a prevence kriminality samotné.

Prevence kriminality byla definována v rámci 12. Kongresu Organizace spojených národů o prevenci kriminality a trestní justici, který se konal v Brazílii ve dnech 12. – 19. dubna 2010, takto :

„Prevence kriminality zahrnuje veškerá opatření ke snižování rizika výskytu trestných činů, jakož i jejich škodlivých důsledků pro jednotlivce a společnost, včetně strachu z kriminality. Prevence kriminality se snaží působit na různorodé příčiny kriminality. Prosazování práva a trestní sankce jsou v této souvislosti ponechávány stranou, navzdory jejich potenciálně preventivním účinkům.“³⁴

³⁴ Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015. <online>. Dostupné na www.praha.eu/public/ee/c4/20/1240958_185421_III_Strategie_pk_2012_2015_09_11_2011_vlad_a.DOC.

To lze dovozovat z Bezpečnostní strategie ČR³⁵ jako základního dokumentu bezpečnostní politiky ČR, ve které (v oddíle Politika v oblasti vnitřní bezpečnosti) stojí: „*Vláda bude i nadále nepřetržitě monitorovat a analyzovat situaci v oblasti veřejného pořádku, identifikovat rizikové faktory a iniciovat návrhy řešení nejen v oblasti represe, ale také v oblasti prevence kriminality. Klíčový význam v oblasti veřejného pořádku má především posilování bezpečí občanů, mj. snižováním kriminality...*“³⁶ V soustavě právních záruk státu je prvořadě zajistit, aby k narušení, popř. ohrožení, práva nedošlo. Prevence je tedy primárně upřednostňována před státně mocenským donucením v podobě odstranění nezákonného stavu a jeho důsledků.³⁷

Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen Ministerstvo vnitra), řešící otázky vnitřní bezpečnosti státu, vytvořilo k tomu účelu preventivní systém ČR.

Preventivní systém ČR tvoří především :

- „*resortní programy prevence kriminality, které vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev,*
- *komplexní součinnostní program prevence kriminality na místní úrovni realizovaný ve městech samosprávnými orgány,*
- *programy nevládních a charitativních organizací,*
- *analytické a preventivní aktivity Policie České republiky a její podíl na přípravě preventivních programů měst,*
- *projekty nestátních komerčních subjektů – členů Poradního sboru pro situační prevenci kriminality Ministerstva vnitra (zástupci České asociace pojišťoven, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm, Bankovní asociace, Asociace soukromých bezpečnostních služeb, Bílého kruhu bezpečí atd.).“³⁸*

---

³⁵ *Bezpečnostní strategie České Republiky*, Schválená Bezpečnostní radou státu usnesením č.141 ze dne 19.prosince 2000. <online>. Dostupné na [www: <http://www.army.cz/assets/files/8492/Bezpe_nostn__strategie__R_-_prosinec_2003.pdf>](http://www.army.cz/assets/files/8492/Bezpe_nostn__strategie__R_-_prosinec_2003.pdf).

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Srov. ZOUBEK, V. *Základy teorie práva a právního státu*, s. 189.

³⁸ KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P. *Městské kamerové dohlížecí systémy*, s. 8.

3.2. Ministerstvo vnitra

Ústředním orgánem státní správy zajišťujícím veřejný pořádek³⁹ a bezpečnost ve vymezeném rozsahu je Ministerstvo vnitra, přičemž úkoly související s prevencí kriminality plní jeho složka – Odbor prevence kriminality. Mezi jeho zásadní úkoly patří zejména koncepční a metodická činnost při vytváření preventivních programů, zpracovávání odborných stanovisek a analytická činnost v oblasti prevence kriminality. Nadále řídí preventivní aktivity policie, zajišťuje informovanost veřejnosti, jak se chránit před trestnou činností a také poskytuje odborné konzultace městům a občanským sdružením při projektování programů prevence kriminality. Rovněž poskytuje svou součinnost a zajišťuje potřebné podklady Republikovému výboru pro prevenci kriminality, zřízenému při Ministerstvu vnitra usnesením vlády ze dne 3.11.1993 č.617 jako meziresortní iniciační, koordinační a metodický orgán, který se řídí statutem a jednacím řádem schváleným vládou ČR. Jako poradní orgán Republikového výboru byla zřízena Komise pro výběr projektů Programu prevence kriminality k poskytování dotací ze státního rozpočtu. Předsedou Republikového výboru je ministr vnitra, výkonným místopředsedou je 1. náměstek ministra vnitra, zajišťující zejména oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti.⁴⁰

V Republikovém výboru jsou začleněné tyto instituce :

- *Ministerstvo financí*
- *Ministerstvo obrany*
- *Ministerstvo práce a sociálních věcí - odbor rodinné politiky*
- *Ministerstvo práce a sociálních věcí - odbor sociálních služeb*
- *Ministerstvo pro místní rozvoj*
- *Ministerstvo spravedlnosti*
- *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*
- *Ministerstvo vnitra*

---

³⁹ Pod pojmem veřejný pořádek je chápána ochrana pravidel chování lidí na veřejnosti, která sice nejsou sice výslovně formulována v právních normách, ale jejich zachování je podle panujících obecných názorů v určitém místě a čase nutnou podmínkou spořádaného společenského soužití. Tato neformalizovaná pravidla chování jsou právně závazná pouze v mezích právní normy, která obsahuje výslovně termín "veřejný pořádek". Srov. *Sborník příspěvků ze semináře "Městské kamerové dohlížecí systémy - účinný prvek prevence kriminality"*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html).

⁴⁰ Srov. *Republikový výbor pro prevenci kriminality* <online>. Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality-37669.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality-37669.aspx).

- *Ministerstvo zdravotnictví*
- *Nejvyšší státní zastupitelství*
- *Policejní prezidium*
- *Generální ředitelství vězeňské služby*
- *Institut pro kriminologii a sociální prevenci*
- *Probační a mediační služba*
- *Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity*
- *Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky*
- *Soudcovská unie České republiky*⁴¹

Policii České republiky (dále jen Policie ČR), která je podřízenou složkou Ministerstva vnitra, do prevence kriminality zapojují tzv. Preventivně informační složky (PIS). Tyto složky nejenže spolupracují s orgány místní samosprávy a sdělovacími prostředky, ale rovněž poskytují v rámci primárních preventivních programů občanům poradenství ohledně ochrany osob a majetku. A to jednak v policejních poradenských místnostech, tak i přímo u různých cílových skupin při tématicky zaměřených setkáních (v mateřských školkách, základních a středních školách, domovech pro seniory apod.).

3.3. Program situační a sociální prevence

Východiskem pro zpracování preventivního programu města či obce je vždy pečlivě provedená analýza bezpečnostní situace. Tato analýza zahrnuje rozbor policejních kriminálních statistik, sociologické šetření vnímání pocitu bezpečí občanů, sociální a demografickou analýzu obce (zejména ve vztahu ke kriminálně rizikovým skupinám) a zmapování veškerých aktivit zúčastněných institucí v oblasti sociální a situační prevence.⁴²

Jedním z opatření, jak více zajistit bezpečnost osob a jejich majetku v obcích a městech, jsou programy situační prevence. Ta podle toho, jak je prezentována Ministerstvem vnitra, staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany, včetně urbanistického plánování z hlediska

⁴¹ *Republikový výbor pro prevenci kriminality* <online>. Dostupné na [www](http://www.mvcr.cz):

<<http://www.mvcr.cz/clanek/republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality-37669.aspx>>.

⁴² Šrov. KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P. *Městské kamerové dohlížecí systémy*, s. 8 – 9.

potřeb bezpečí občanů, se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Cílem situační prevence je omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, zvyšování rizika dopadení pro pachatele a snižování zisků z trestné činnosti, přičemž nejefektivněji působí právě při omezování majetkové trestné činnosti.⁴³ Úspěšnost situační prevence je vysoká. Vedle adekvátní volby opatření a finančních a personálních prostředků do ní vložených je však úspěšnost situační prevence podmíněna také mírou úspěšnosti zapojení občanů a obcí a v rámci vymezených kompetencí i Policie ČR, respektive Ministerstva vnitra.⁴⁴

Konkrétními nástroji situační prevence jsou zejména projekty MKDS, využití mechanických zábranných prostředků, zabezpečení objektů pomocí elektrických zabezpečovacích systémů a jejich připojení na pulty centralizované ochrany, osvětlení nepřehledných míst, stanovení přístupových pravidel k informacím, klíčům a jejich dodržování, schránky důvěry a technika pro provoz policie, ale také hlídkující policista či ostraha objektu.⁴⁵

Své místo při řešení sociálně patologických jevů v daných lokalitách má i sociální prevence, jejímž obsahem jsou především aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace jedince a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek v rizikovém prostředí rodiny či skupiny obyvatel, které jsou považovány za klíčové příčiny páčání trestné činnosti.⁴⁶ Dobré zkušenosti jsou zaznamenány zejména u projektů zřizující různé kluby mládeže, centra volného času, skateparky se sociální asistencí, nízkoprahová zařízení, azylová zařízení, streetwork pro drogovou problematiku, sportovní plácky apod.

3.4. Prevence kriminality na místní úrovni

Stát, resp. Ministerstvo vnitra, je garantem ochrany bezpečnosti a veřejného pořádku. Projevuje tím však jen svou *obecnou* zodpovědnost, neboť těžiště role státu se vlivem dekoncentrace a decentralizace v posledních letech postupně přesouvá od přímého poskytování a zajišťování této veřejné služby k většímu důrazu na úpravu

---

⁴³ Srov. *Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2008/01/strategpk.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2008/01/strategpk.pdf).

⁴⁴ Srov. *Prevence kriminality*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.html).

⁴⁵ Srov. *Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2012 až 2015*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.praha.eu/public/ee/c4/20/1240958_185421_III_Strategie_pk_2012_2015_09_11_2011_vlad.a.DOC>](http://www.praha.eu/public/ee/c4/20/1240958_185421_III_Strategie_pk_2012_2015_09_11_2011_vlad.a.DOC).

⁴⁶ Srov. *Prevence kriminality*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf).

podmínek pro poskytování veřejných služeb samosprávami krajů a obcí.⁴⁷ Programy prevence kriminality na místní úrovni jsou totiž považovány Ministerstvem vnitra z hlediska účinnosti za nejefektivnější.⁴⁸ Vedle stanovování příslušných parametrů dostupnosti a kvality veřejné služby zabezpečuje Ministerstvo vnitra samosprávám krajů a obcí metodickou a koncepční podporu a financování projektů obcí či měst zpracovávaných za účelem zajištění těchto veřejných služeb.⁴⁹ Kromě principu subsidiarity je dalším znakem reformy veřejné správy její otevřenost institucí, což umožňuje pružněji reagovat na požadavky občanů, čímž si instituce místní veřejné správy zvyšují nejen svou efektivitu, ale také legitimitu.⁵⁰

Jak jsem již uvedl, součinnost Ministerstva vnitra se samosprávnými orgány při vytváření a uskutečňování bezpečnostní a preventivní politiky státu je jedním z hlavních bodů Preventivního systému ČR. Konkrétním produktem je pak Ministerstvem vnitra v roce 2007 vytvořený „Program prevence kriminality na místní úrovni – Partnerství.“⁵¹ Hlavním cílem tohoto programu je zvyšování pocitu bezpečí občanů, jejich aktivní účast na omezování příčin kriminality, snižování míry a závažnosti trestné činnosti ve městech a obcích a taktéž začleňování prevence kriminality do plánů rozvoje obcí, včetně integrace Policie ČR do preventivních systémů na místní úrovni. Programy prevence kriminality na místní úrovni, které patří od roku 1996 mezi priority preventivní politiky státu, vzbudily v mnoha obcích a městech velký zájem. Vždyť v letech 1996 – 2004 bylo programem Ministerstva vnitra pojmenovaným tehdy jako „Komplexní součinnostní program prevence kriminality na místní úrovni“ podpořeno dotacemi ze státního rozpočtu přes 3.000 projektů pro 95 měst s více než 10-ti tisíci obyvateli, do roku 2007 včetně se již jednalo o více než 4.200 projektů o celkovém finančním objemu přidělených dotací ve výši 868 mil. korun.⁵²

---

⁴⁷ Srov. *Analýza veřejných služeb*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html).

⁴⁸ Srov. *Prevence kriminality*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm).

⁴⁹ Srov. *Analýza veřejných služeb*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html).

⁵⁰ Srov. NEJDL, P. *Přístup lokální veřejné správy k občanské participaci*. <online>. Dostupné na [www: <http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc>](http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc).

⁵¹ Srov. *Prevence kriminality*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/rvppk_schvalene_dotace07.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/rvppk_schvalene_dotace07.html).

⁵² Srov. *Prevence kriminality*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf).

Známkou toho, jak tyto preventivní programy byly v příslušných oblastech postupně v období 1996 – 2010 zapojovány, rozšiřovány a efektivizovány, mohou být i statistické ukazatele v celkovém počtu trestných činů spáchaných na území ČR za jednotlivé roky, kdy v letech 1997 – 1999 bylo spácháno přes 400 tis. trestných činů. Postupně však během uvedeného období počet trestných činů klesal, přičemž poslední údaj již činil 313.387 skutků, což je cca o 25% menší počet trestných činů než v době počátku rozvoje zmíněného Programu prevence kriminality na místní úrovni.⁵³

Přehled projektů sociální a situační prevence a zároveň i jejich pořadí dle dlouhodobé přínosnosti přinesl výzkum Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (dále jen IKSP) s názvem „Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů“ provedený v roce 2007, kdy uvedené pořadí určili respondenti z řad manažerů prevence obcí, příslušníků Policie ČR, obecních policistů a sociálních pracovníků. Tito respondenti měli ze všech projektů (uvedených v následující tabulce č.1), tedy i těch, které v dané obci neprobíhají, vybrat vždy pět těch, které považují za nejpřínosnější.⁵⁴

---

⁵³ Srov. MAREŠOVÁ, A., CEJP, M., MARTINKOVÁ, M. a kol. *Analýza trendů kriminality v roce 2010*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/publikace.html>](http://www.ok.cz/iksp/publikace.html).

⁵⁴ Srov. VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J. *Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf).

Tabulka č.1: Pořadí dle přínosnosti

Pořadí	Preventivní opatření	%
1.	kamerový monitorovací systém	48,2
2.	jiné volně přístupné sportoviště (skatepark, posilovna, stěna atd.)	35,7
3.	sportovní hřiště („plácek“) – volně přístupné pro mládež	34,2
4.	klub pro neorganizovanou mládež (nizkoprahový, romský apod.)	33,1
5.	pochůzková činnost obecní / městské policie (okrsky, rajóny)	31,8
6.	přednášky na školách o rizikovém chování	28,0
7.	zvýšený dohled Policie ČR nad určitými místy	27,8
8.	dětské a mládežnické organizace pečující o mládež ohroženou soc. patol. jevy	27,3
9.	postup práce Policie ČR ve smyslu služby občanům, blíže lidem, communitypolicing	26,2
10.	kontroly restauračních zařízení ohledně podávání alkoholu mladistvým	23,2
11.	terénní práce s jedinci ohroženými soc. patologickými jevy (streetwork)	23,0
12.	zvýšený dohled obecních / městských policistů nad určitými místy	22,2
13.	zájmové aktivity pro mládež ohroženou sociálně patologickými jevy (sportovní, umělecké, technické)	20,6
14.	informační akce pro občany o prevenci kriminality (letáky, nálepky, městská /regionální TV apod.)	20,4
15.	kontaktní zařízení (poradna, K-centrum) pro uživatele drog	19,6
16.	preventivní projekty realizované Policií ČR	18,0
17.	azylová zařízení, domy na půl cesty	15,8
18.	osvětlení ulic (s preventivním záměrem)	13,0
19.	pobyty v přírodě pro mládež ohroženou sociálně patologickými jevy (tábory, víkendové pobyty)	10,6
20.	zapojení obecní / městské policie do informační a konzultační práce	10,1
21.	napojení veřejných objektů obce na pulty centrální ochrany	10,0
22.	účast obecní / městské policie na vzdělávacích akcích pro děti	9,6
23.	středisko výchovné péče (nebo podobné zařízení)	9,2
24.	psychosociální poradenství	9,0
25.	účast Policie ČR v poradních orgánech (pracovní skupiny)	8,7
26.	technické vybavení obecní policie pro zkvalitnění dozorové a preventivní činnosti (vysílačky, počítače apod.)	7,7
27.	zabezpečování veřejných objektů mechanickými zábranami proti vniknutí (oplocení, mříže atd.)	3,9
28.	uzamykatelné stojany na kola	3,7
29.	občanské hlídky („domobrana“)	2,7

Zdroj : IKSP

Z tabulky č. 1 je zřejmé, že projekty kamerových monitorovacích systémů zvítězily před ostatními projekty na celé čáře, kdy byly vybrány téměř polovinou všech dotázaných expertů.

Preferenci MKDS odpovídají i údaje získané ze zprávy o přidělených dotacích na projekty sociální a situační prevence v rámci Programu Partnerství, kdy například v roce 2007 bylo dotováno celkem 216 projektů ve 102 obcích a 6 krajích v celkové výši 65.945.000 Kč. Z této částky pak téměř 2/3 objemu peněz, konkrétně 39.057.000 Kč, bylo využito v rámci situační prevence na investice do 63 projektů vybudování či rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů, kdy jejich součástí je rovněž propojení tohoto systému z režimového pracoviště obecní policie k využití operačními středisky Policie ČR. Z těchto dostupných čísel je patrné, jak velké pozornosti obcí

a krajů se těší tato technologie. Tím spíše, že přínosnost zavedení MKDS se projevuje při řešení předmětných problémů v té dané lokalitě okamžitě a nahlížena je i z dlouhodobé perspektivy.⁵⁵

A nejsou to jen obce a kraje, které prahnou po expanzi kamerových systémů do jejich problémových lokalit. I samotní občané totiž v rámci výzkumu prováděného společností Ipsos Tambor v roce 2007 pod názvem „Spokojenost občanů s prací Policie ČR“ na výzkumném vzorku čítajícím 13.800 respondentů z celé ČR v odpovědích na dotaz, co by jim mělo nejvíce posílit pocit bezpečí v místě trvalého bydliště, nezapomínali na možnost využití kamerového systému. Primárně ve svých odpovědích uváděli, že je třeba především posílit přítomnost pěších hlídek policie v ulicích (zastoupeno v 57 % odpovědí respondentů), následoval požadavek více autohlídek policie (46%) a zavedení či rozšíření kamerového systému (37%) se umístilo na třetím místě, tedy v nevelkém odstupu od pěších hlídek či autohlídek policie. V Praze byl dokonce kamerový systém (43%) žádanější než autohlídky policie (39%) a podobný trend se dal z výsledků vysledovat i v dalších dvou kriminálně více závadových krajích a to v Severočeském a Severomoravském.⁵⁶

Rozšířenost MKDS dokládá i další zrealizovaný projekt s názvem „*Bezpečná lokalita*“ vytvořeném rovněž v Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra na místní úrovni ve spolupráci s Poradním sborem pro situační prevenci kriminality, Policií ČR, Asociací technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm a Českou asociací pojišťoven, jehož obsahem je pozitivně ovlivňovat chování občanů při zabezpečování svého majetku, motivovat občany k aktivnímu přístupu při řešení bezpečnosti vlastní, bezpečnosti svých blízkých i bezpečnosti ve svém okolí, v lokalitě, kde bydlí.⁵⁷

4. Kamerové sledovací systémy

Tato část práce více objasní, kam MKDS zařadit v programu prevence kriminality, za jakých zákonných podmínek jej lze provozovat, k jakému účelu má sloužit a jakou účinností disponuje.

---

⁵⁵ Srov. *Přehled přidělených dotací podle typu projektů*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/formular/pril1.xls>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/formular/pril1.xls).

⁵⁶ Srov. JALŮVKA, R., WARTUSCHOVÁ, T. *Ipsos Tambor pro Policejní prezidium ČR. Spokojenost občanů s prací Policie ČR*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf).

⁵⁷ Srov. KONÍČEK, T. *Efektivní veřejná zpráva, Prevence*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/prevence-519728.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>](http://www.mvcr.cz/clanek/prevence-519728.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D).

Nejprve je však třeba vysvětlit a definovat samotný kamerový systém.

Úřad pro ochranu osobních údajů definuje kamerový systém (v anglickém jazyce CCTV - *Closed Circuit Television*, nebo-li uzavřený televizní okruh) takto: „*je to automaticky provozovaný stálý technický systém umožňující pořizovat a uchovávat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy ze sledovaných míst a to např. formou pasivního monitorování prostoru nebo pořizování cílených záběrů (zachycování pohybu) anebo reportážním způsobem*“.⁵⁸

Kamery pořizují záběry, jež jsou přenášeny na zobrazovací a záznamové zařízení určitého druhu, kde mohou být sledovány, zkoumány a/nebo uchovávány. Kamerový systém je situačním prostředkem, který umožňuje vzdálený dohled nad určitou lokalitou.

S využitím kamerového systému se můžeme setkat například na pracovištích, v bankách, nemocnicích, školách, přičemž kromě zajištění bezpečnosti zde pohybujících se osob sledují zmíněné instituce či subjekty právnických osob jejich určité zájmy jako ochrana svého majetku či dodržování provozních řádů.

Pracovní skupina zřízená směrnicí 95/46/ES Evropského Parlamentu jako nezávislý evropský poradní orgán pro ochranu dat a soukromí ve svém Stanovisku č.4/2004 ke zpracování osobních údajů prostředky kamerového sledování uvádí, že kamerové sledování může sloužit řadě různých účelů, které lze seskupit do několika hlavních kategorií :

- 1) ochrana jednotlivců,
- 2) ochrana majetku,
- 3) veřejný zájem,
- 4) odhalování, prevence a stíhání trestné činnosti,
- 5) získávání důkazů,
- 6) jiné legitimní zájmy.⁵⁹

4.1. MKDS jako součást programu prevence kriminality

MKDS jsou provozovány výhradně Policií ČR či obecní policií a zřízené pouze na základě legitimního veřejnoprávního účelu. Jsou specifickým druhem využití

---

⁵⁸ *Komentář k Zásadám provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů.* <online>. Dostupné na [www: <http://uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=328#kamery>](http://uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=328#kamery).

⁵⁹ *Srov. Stanovisko č. 4/2004 ke zpracování osobních údajů prostředky kamerového sledování.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=50&submenu=52&loc=83>](http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=50&submenu=52&loc=83).

kamerových systémů v kriminalitou nejzatíženějších městech a obcích ČR, přičemž bývají zahrnovány do celkové strategie prevence kriminality ať už měst, obcí či na úrovni krajů.⁶⁰ Mohou tak pomoci naplnit cíle současného úsilí sladit potřeby samospráv a výkonu policejní služby za účelem zajišťování vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, tak jak se to již například děje zavedením *community policing*.⁶¹ Za období let 1996 až 2010 bylo v programu Prevence kriminality Ministerstva vnitra na místní úrovni uskutečněno celkem 637 dílčích projektů na MKDS pro 182 měst a obcí.⁶²

Nad to jsou MKDS rovněž využitelné pro aktuální koordinaci činnosti složek Integrovaného záchranného systému při závažnějším ohrožení bezpečnosti občanů, kdy uceleným přehledem o nejrizikovějších místech daného města či obce přispívají ke koordinaci společných preventivních akcí představitelů měst, policie, hasičů a záchranné služby.⁶³ Možnost využití je však daleko širší : zdravotní obtíže občanů, využití při živelných pohromách, poruchy signalizace a výpadky osvětlení, řešení aktuální dopravní situace, monitoring pohybu a zákroků hlídek, monitoring hromadných akcí, nedovolené parkování, dopravní přestupky, odhalování záškoláctví dětí, vizuální doprovod při převážení peněz, podezřelé předměty, využití MKDS jako důkazního materiálu, zadržení hledaných osob a jiné.

Základní charakteristikou provozování a využívání MKDS je naplňování své preventivní funkce, tj. dohlížení nad bezpečnostní situací v daném místě, což vede k vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách. Přispívají tak k ochraně bezpečnosti osob a majetku. Lze je zařadit do sekundární prevence kriminality⁶⁴, která se zabývá jednáním rizikových jedinců a skupin osob na veřejném prostranství.

---

⁶⁰ Srov. *Ochrana osobních údajů v oblasti využívání kamerových systémů*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/zpravy/2008/opk0408k_kamera.html >](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/zpravy/2008/opk0408k_kamera.html).

⁶¹ Community policing je filozofie policejní práce, jejíž postupy jsou založené na spolupráci policie, veřejnosti, samosprávy a místních organizací a institucí a jsou zaměřené na předcházení škodám a následkům kriminálního a rizikového chování nebo na předcházení recidivě takového chování. (Srov. SLÁBOVÁ, M., MIREJOVSKÝ, P. *Community policing* <online>. Dostupné na [www: <http://www.community-policing.cz/community-policing.php>](http://www.community-policing.cz/community-policing.php)).

⁶² Srov. KONÍČEK, T. *Městské kamerové dohlížecí systémy a ochrana osobních údajů, pravidla a standarty*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.google.com/url?q=http://www.mvcr.cz/soubor/konicek-mkds-a-ochrana-osobnich-udaju-pa-180211-ppt.aspx&sa=U&ei=eO5UT_CkNdHd8QPUIO3vBQ&ved=0CAQQFjAA&client=internal-uds-cse&usq=AFQjCNGkqtEMoeOZpSxZEg85-TLnuBcuew>](http://www.google.com/url?q=http://www.mvcr.cz/soubor/konicek-mkds-a-ochrana-osobnich-udaju-pa-180211-ppt.aspx&sa=U&ei=eO5UT_CkNdHd8QPUIO3vBQ&ved=0CAQQFjAA&client=internal-uds-cse&usq=AFQjCNGkqtEMoeOZpSxZEg85-TLnuBcuew).

⁶³ Srov. KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P. *Městské kamerové dohlížecí systémy*. s. 10.

⁶⁴ *Sekundární prevence* se zaměřuje na konkrétní rizikové jedince a skupiny obyvatelstva, úžeji vymezené podle věku, druhu ohrožení, teritoria apod. Usiluje o odvrácení od kriminálního jednání a o aktivní podporu společensky akceptovaného chování. Srov. *Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2008/01/strategpk.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2008/01/strategpk.pdf).

V rovině sociálně patologických jevů se MKDS zaměřují zejména na pouliční vandalismus, násilí, krádeže apod., čímž také slouží k záznamu protiprávního jednání přestupců či pachatelů pro účel pozdějšího trestního či správního řízení.⁶⁵ Konkrétně například na území města České Budějovice dle dostupných statistik zřizovatele Statutárního města České Budějovice bylo v roce 2007 díky tomuto systému řešeno celkem 45 událostí, v roce 2008 to již bylo 80 událostí.⁶⁶

MKDS jsou instalovány v místech, kde se nejčastěji pohybují obyvatelé a návštěvníci měst, kde jsou koncentrovány kulturní, komerční a společenské instituce a kde jsou dopravní uzly měst (např. náměstí, pěší a obchodní zóny, parkoviště, autobusové či vlakové nádraží, sídliště).

4.2. Posouzení nezbytnosti MKDS a příprava jeho projektu

Policie ČR, resp. obecní policie pak provádí při řešení otázky, zda zavést v předmětné lokalitě kamerový systém, podrobné analýzy bezpečnostních a hodnotových rizik a zhodnocení účinnosti veškerých dosud provedených opatření, přijatých za účelem splnění jim určených legitimních úkolů jako je zajištění veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany osob a majetku, prevence kriminality atd. „*Bezpečnostní analýza ukáže na nejzávažnější bezpečnostní problémy v obci, ukáže předměty zájmu a možné cíle útoků pachatelů, ukáže, kdo jsou potenciální pachatelé a kdo jejich oběti apod. "Hodnotová" analýza osvětlí míru pravděpodobnosti vzniku škod na majetku nebo na zdraví osob a na jakou míru je možné snížit pravděpodobnost vzniku těchto škod.*“⁶⁷

Riziková místa měst a obcí vhodná k nasazení MKDS stanovuje na základě podrobných analýz Policie ČR. Přitom je nezbytné posoudit též míru zásahu do soukromí jednotlivých osob. Proto je třeba vycházet z komplexního posouzení problematiky monitorování veřejných prostranství za účelem zajištění veřejného pořádku a předcházení a odhalování trestné činnosti. Je nutné také brát v úvahu měřitelné výsledky v podobě statistického porovnávání ukazatelů kriminality

---

⁶⁵ Srov. *Kamerové systémy, vyloučené lokality, prevence a bezpečnost*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-systemy.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-systemy.aspx).

⁶⁶ Srov. *Kamerový systém v Českých Budějovicích*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/soubor/kamerovy-system-v-ceskych-budejovicich-pptx.aspx>](http://www.mvcr.cz/soubor/kamerovy-system-v-ceskych-budejovicich-pptx.aspx).

⁶⁷ KONÍČEK, T. *Možnosti využití integrovaných bezpečnostních systémů při mimořádných událostech*. <online>. Dostupné na [www: <http://docs.google.com/viewer?..._ooCqsu8cOo7M9_A>](http://docs.google.com/viewer?..._ooCqsu8cOo7M9_A).

v konkrétní lokalitě a také průzkumu veřejného mínění k realizaci projektu MKDS a k pocitu bezpečí občanů.

Než však bude rozhodnuto a přistoupeno k tvorbě a následné realizaci projektu MKDS, mělo by být jasné, které problémy danou lokalitu tíží, jaké jsou dostupné prostředky k minimalizaci těchto problémů, jaká je jejich účinnost a co lze ve vztahu k těmto prostředkům očekávat od MKDS a co od veřejnosti, sledováním MKDS zatíženě. Prostředky, s nimiž se můžeme setkat přímo, jsou pěší hlídky či autohlídky policie v ulicích, ale mohou jimi být třeba i různé operativní prostředky kriminální policie. Může se tak dít i prostřednictvím prevence v podobě osvětové činnosti prezentované ať už preventivně-informačními skupinami policie, samotnými policisty v rámci *community policing*, letáky apod., zaměřené k poskytování informací, jak by se měl člověk na veřejnosti chovat, aby předešel v co největší míře ohrožení své osoby. Dalším poskytovatelem prevence mohou být i média v podobě pořadů zaměřených na prevenci kriminality nebo jen díky pouhému odvysílání záběrů z inkriminovaných míst dotčených lokalit, kde k zvýšenému nápadu kriminálních deliktů dochází.

K zodpovězení otázky, zda MKDS je to pravé, co pomůže snížit kriminalitu a zvýšit tak bezpečí v ulicích dané lokality, je nutné vykonat několik nezbytných kroků.

Nejprve je důležité vytvořit tým složený ze všech zainteresovaných stran. MKDS pomáhá řešit problémy více zájmových skupin v dotčeném místě a kompetentní zástupci těchto skupin mohou přinést jiný zorný úhel. Zapojeni by proto měli být kromě představitelů samospráv krajů, měst a obcí a příslušníků Policie ČR a obecní policie také zástupci stavebního úřadu, kteří mohou poskytnout informace o rozvoji místních sítí, přehled o majetkových vztazích k objektům s ohledem na umístění kamer a vazbou na památkovou péči, dále zástupci nevládních organizací podílejících se na prevenci kriminality, zástupci podnikatelské sféry vlastníci v místě své firmy, soukromé bezpečnostní služby, pojišťovací subjekty.⁶⁸ Opomíjeni by neměli být se svými náměty a připomínkami ani samotní občané či občanská sdružení.

Dále je nutné identifikovat veškeré možné problémy vztahující se k prevenci kriminality a stanovit si bez fáze hodnocení jejich prostý seznam. Pro relevanci určených problémů je zapotřebí skutečných důkazů. Ty lze získat údaji ze statistik

---

⁶⁸ Srov. *Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2012 až 2015*. <online>. Dostupné na www.praha.eu/public/ee/c4/20/1240958_185421_III_Strategie_pk_2012_2015_09_11_2011_vlad_a.DOC.

Policie ČR či agendy správního řízení daného města, své údaje a poznatky mohou poskytnout i ostatní zainteresované strany.

Po určení vybraných problémů včetně jejich časové a místní dimenze (určení, v jaké přesné době a v jakém přesném místě se vyskytují) následuje diskuze, při níž se navrhuje možné způsoby řešení. Tato řešení je třeba podrobit i analýze vhodnosti napojení na stávající či jiná navrhovaná opatření. Výstupem provedených kroků by mělo být přesné vymezení účelu, resp. definování cíle, k němuž bude MKDS sloužit.

V opačném případě, kdy nebude na základě podrobných analýz a provedeného výzkumu ke zjištění reálné bezpečnostní situace v dotčené lokalitě jasně a dobře definován tento cíl, může se stát, že budou kamerové systémy instalovány v oblastech a podmínkách, v nichž bude jejich účinnost značně snížena.⁶⁹

Je třeba si uvědomit, že MKDS sám o sobě zločinu nezabrání, neboť není bariérou, která se nedá překonat, a není ani strážníkem či policistou, který může okamžitě zasáhnout. V každém případě proto musí být položeny otázky :

Je MKDS nejlepší odpovědí na definované problémy?

Jak přesně může MKDS pomoci při řešení problémů?

Může MKDS působit problémy?⁷⁰

Na poslední otázku je možné odpovědět tak, že je třeba brát v úvahu některá potencionální rizika, která se mohou po uvedení MKDS do provozu objevit. Mohou jimi být například snížení bdělosti občanů či jejich přehnaný pocit bezpečí, kdy přítomnost dohlížecích kamer může způsobit dojem, že si občané už nemusejí dávat takový pozor na podezřelé chování. Rovněž je třeba brát v potaz, že se může kriminalita přesunout díky nainstalovanému MKDS v dané lokalitě do jiných míst města a tedy předem pamatovat na způsoby řešení takové situace, která může nastat.

Komplexnost projektu je samozřejmě mnohem širší, kdy nedílnými součástmi jsou načasování projektu, technická a finanční nákladovost projektu, navržený způsob řízení a zabezpečení projektu a v neposlední řadě i návrhy řešení dalšího rozvoje MKDS.

---

⁶⁹ Srov. GILL, M., SPRIGGS, A. *Vyhodnocení účinku kamerových systémů*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf).

⁷⁰ Srov. KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P. *Městské kamerové dohlížecí systémy*. s. 13 – 14.

4.3. Taktická hlediska a účinnost MKDS

MKDS přináší okamžitý efekt. Vlivem MKDS se snižuje kriminalita v exponovaných místech a zvyšuje se tak pocit bezpečí u občanů. Kriminalita se pak přesouvá zčásti do méně frekventovaných vedlejších ulic a lokalit, na což již však může policie pružně reagovat „ušetřením“ policistů a strážníků v kamerami sledovaných místech efektivnějším rozmístěním hlídek. Ve spojení s účinnějším rozmístěním policistů a strážníků pomáhá „chytit“ pachatele přímo při činu, resp. jej nalézt a zadržet v jeho okolí nebo může pomoci včasnou intervencí ztlumit problémy v zárodku. Zabraňuje potencionálním pachatelům v páčání zločinu, protože riziko přistižení je větší. Získává důkazy, které mohou napomoci k nalezení a usvědčení pachatelů. Upoutá pozornost veřejnosti na zločiny v nejzatíženějších lokalitách. Preventivní funkci MKDS lze umocnit například i prostředky důvěryhodného odstrašování. Toho lze dosáhnout zejména popularizací úspěšných příkladů využití MKDS v regionálním tisku, rozhlasovém vysílání či prostřednictvím místního televizního kanálu, kdy jsou pro takové účely ty statistické údaje a technické možnosti, které zviditelní tento systém jako úspěšný v boji s kriminalitou a narušováním veřejného pořádku. Rovněž nepřehlédnutelné označení, že je veřejné prostranství pod kontrolou MKDS, může vést k varování těch, jejichž chování je podezřelé. Zároveň mohou psychologicky působit i představy o možnostech sledujících kamer, což tak může stimulovat jednání osob, neznající všech technických vymožeností MKDS. To vytváří prostor pro fantazii, jak systém vlastně pracuje, co všechno může odhalit, jak ovlivní rychlost zákroku policie apod. Pakliže je společnost takto uvědoměna o přítomnosti MKDS v dané lokalitě (a působení systému na závadové chování osob vykazuje úspěšné výsledky), lze využít i tzv. kamerových kamuflů, kdy jsou instalovány pouze vnější kryty bez vnitřní optiky a elektroniky. Je však dobré mít na paměti, že vliv MKDS, jevící se zprvu až pozoruhodně účinně, může v následné době klesnout postupnou znalostí pachatelů tohoto systému a proto je zapotřebí jeho stálá inovace za účelem zachování účinnosti.⁷¹

---

⁷¹ Srov. KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P. *Městské kamerové dohlížecí systémy*. s. 18.

4.4. Zákonné oprávnění Policie ČR, resp. Obecní policie k provozování MKDS

Při zpracování osobních údajů prostřednictvím záznamu z kamerového systému provozovaného na veřejných prostranstvích za účelem předcházení a odhalování pouliční kriminality, vandalismu a za účelem zajišťování bezpečnosti občanů lze vycházet z toho, že osobní údaje lze zpracovávat na základě výjimky uvedené v § 5 odst. 2 písm. a) ZOOÚ bez souhlasu subjektu údajů.⁷² Subjektem údajů se rozumí dle § 4 písm.d) ZOOÚ fyzická osoba, ke které se osobní údaje vztahují.⁷³

Udělení takového zmocnění lze dovodit z článku 2 odst.3 Ústavy, kdy „*státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích způsoby, které stanoví zákon.*“⁷⁴

Plnění úkolů, jakými jsou zejména ochrana bezpečnosti osob a majetku a zajišťování veřejného pořádku je v českém právním řádu svěřeno výlučně do působnosti Policie ČR (§ 2 ZoPCR⁷⁵) a dále obecní policie (§ 1 odst.2, § 2 ZoOP⁷⁶). Současně lze konstatovat, že tyto zákony zakládají související oprávnění ke zpracování osobních údajů nezbytných pro plnění stanovených úkolů, pakliže nelze tedy dosáhnout stejného výsledku jiným, do soukromí osob méně zasahujícím způsobem. Tato oprávnění se týkají i záznamů kamerových systémů z veřejných prostranství, jejichž obrazový signál není určen pro veřejnost.

Co se týče obcí, lze poukazovat v rámci jejich oprávnění na zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (dále jen ZO), který demonstrativně stanovuje, která ze záležitostí obce spadá do její samostatné působnosti, přičemž jednou z těchto záležitostí je i vytváření podmínek pro uspokojování potřeb občanů, a to i potřeb v oblasti ochrany veřejného pořádku. Do samostatné působnosti obce tedy spadá také vytváření předpokladů pro zajištění nebo zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v obci. K naplnění tohoto cíle ostatně i sám ZO dává obci řadu oprávnění, např. v § 10 písm. a) a b) zmocnění k vydávání obecně závazných vyhlášek stanovujících povinnosti k zajištění veřejného pořádku, v § 35a odst. 2 zmocnění ke zřízení obecní policie, nebo dle § 103 odst. 4

---

⁷² § 5 odst. 2 písm. a). Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

⁷³ § 4 písm.d). Tamtéž.

⁷⁴ Článek 2 odst. 3). Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

⁷⁵ § 2. Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁷⁶ § 1 odst.2, § 2. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

písm. d) může starosta požadovat po Policii ČR spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku.⁷⁷

Dle názoru Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen ÚOOÚ) je zřejmé, že i zákonodárce vnímal „sledování“ občanů na veřejnosti, a to jak orgány veřejné moci, tak i jinými subjekty, jako zásah do jejich soukromí, a proto se rozhodl k výslovnému zákonnému zmocnění (např. § 62 odst. 1 ZoPCR⁷⁸. nebo § 24b odst. 1 ZoOP⁷⁹) pro pořizování obrazových záznamů z veřejně přístupných míst. Zákonného zmocnění je třeba, neboť v opačném případě jakékoliv zpracování osobních údajů (v tomto případě obrazových a zvukových záznamů) pořízených prostřednictvím kamerového systému z veřejného prostranství prováděné subjektem, který k tomu není ze zákona zmocněn (byť toto provádí za účelem předcházení a odhalování pouliční kriminality, zajištění bezpečnosti občanů apod.), představuje zásah do soukromého a osobního života subjektů údajů, tedy osob, které se ve sledovaném prostoru pohybují a „žijí svoje běžné denní životy“, jak je zřejmé ze stanoviska ÚOOÚ č. 2/2008.⁸⁰ Pokud by bylo pořizování obrazových záznamů z veřejně přístupných míst možné provádět na základě obecného předpisu upravujícího ochranu osobních údajů, tedy dle ZOOÚ, nebyla by tato zvláštní zmocnění vůbec třeba. K tomuto je namístě doplnit, že tedy ani obec nemůže sama o sobě nainstalovat a provozovat kamerový systém za účelem sledování veřejných prostranství, neboť k tomu není zmocněna na základě zákona. Může však zřídit obecní policii, jak stojí výše, která je k provozování kamerového systému oprávněna.⁸¹

4.4.1. Policie České republiky

„Policie České republiky je ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky, státní policie s působností na celém území republiky. Vznikla dne 15. července 1991 přeměnou Veřejné bezpečnosti Sboru národní bezpečnosti zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii

⁷⁷ § 10 písm. a) a b), § 35a odst. 2, § 103 odst. 4 písm. d). Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁷⁸ § 62 odst.1. Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁷⁹ § 24b odst.1. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

⁸⁰ Srov. *K možnosti obcí provozovat kamerový systém se záznamem na veřejných prostranství.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=341>](http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=341).

⁸¹ Srov. *Úřad pro ochranu osobních údajů.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=709>](http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=709).

České republiky. S účinností od 1. ledna 2009 je činnost Policie České republiky upravena novým zákonem č. 273/2008 Sb.“⁸²

*„Policie České republiky je subsystémem státu k zajištění bezpečnosti státu a jeho občanů. Je to prvek a nástroj státní správy k zabezpečení optimálního fungování bezpečnostního systému, optimální realizace přijatých norem a zákonů, ale také orgánů činných v trestním řízení a konečně významným prvkem prevence kriminality a zločinnosti.“*⁸³

Policie ČR zpracovává údaje na základě ust. § 60 odst. 1 ZoPCR, kde se uvádí, že *„Policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a jiným právním předpisem informace včetně osobních údajů v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů.“*⁸⁴ V § 85 odst.1 téhož zákona je vymezen pro plnění svých úkolů účel zpracování osobních údajů, tj. předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů, zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti včetně pátrání po osobách a věcech a zajištění bezpečnosti ČR, kdy v rámci plnění těchto úkolů může nakládat s osobními údaji následujícími způsoby :

„a) zpracovávat nepřesné nebo neověřené osobní údaje; pokud je to možné, policie osobní údaje takto označí,

b) zpracovávat osobní údaje i k jinému účelu, než ke kterému byly shromážděny,

c) shromažďovat osobní údaje otevřeně i utajeným způsobem nebo pod záminkou jiného účelu anebo jiné činnosti,

*d) sdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům“.*⁸⁵

Zároveň je ustanovením § 3 odst.6 písm.c) ZOOP zproštěna jako správce z povinností uvedených v § 5 odst.1 tohoto zákona.⁸⁶

Policie ČR se dále řídí při zpracovávání osobních údajů interním aktem řízení v podobě nařízení Ministerstva vnitra č.48/2006, kterým se upravuje postup při ochraně osobních údajů v Ministerstvu vnitra a v Policii České republiky a Závazným pokynem

---

⁸² HOLUBOVÁ, V. *Vnitřní bezpečnost státu: bezpečnostní služby*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf>](http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf).

⁸³ Tamtéž, s. 11.

⁸⁴ § 60 odst. 1. Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁸⁵ § 85 odst.1. Zákon č.273/2008Sb. o Policii České republiky.

⁸⁶ Srov. § 3 odst. 6 písm.c), § 5 odst.1. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

policejního prezidenta č.215/2008, kterým se stanoví některé bližší podmínky a postupy pro zpracování osobních údajů.⁸⁷

4.4.2. Obecní (Městská) policie

Obecní (městská) policie je zřízena zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v znění pozdějších změn a doplnění. Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo na základě § 35 odst.2 ZO obecně závaznou vyhláškou.⁸⁸

„Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví zákon o obecní policii nebo zvláštní zákon. Obecní policii řídí starosta, pokud obecní zastupitelstvo nepověří řízením obecní policie jiného člena obecního zastupitelstva.“⁸⁹

Obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo jiného zákona zejména přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku.

Dle § 24a ZoOP *„Obecní policie zpracovává osobní údaje, které potřebuje k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona“⁹⁰.*

4.5. Právní úprava provozování MKDS

Základním právním pramenem, který upravuje pravidla pro provozování kamerových systémů vůbec, je zákon č.101/2000Sb. o ochraně osobních údajů. Z hlediska tohoto zákona je nutné nejprve vyjasnit, že samotné kamerové sledování fyzických osob není zpracováním osobních údajů podle ZOOÚ, protože postrádá úroveň podmínek pro zpracování údajů ve smyslu § 4 písm. e) ZOOÚ.⁹¹ Aplikace tohoto znění je možná pouze tehdy, pokud je vedle kamerového sledování prováděn záznam pořizovaných záběrů nebo jsou v záznamovém zařízení uchovávány informace a zároveň účelem pořizovaných záznamů, případně vybraných informací, je jejich využití k identifikaci fyzických osob v souvislosti s určitým jednáním. Jestliže se odehrává kamerové sledování fyzických osob bez pořizování záznamu, použijí se jiné

⁸⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č.215/2008.

⁸⁸ Srov. § 35 odst.2. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁸⁹ HOLUBOVÁ, V. *Vnitřní bezpečnost státu: bezpečnostní služby*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf>](http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf).

⁹⁰ Zákon č.553/1991Sb. o obecní policii.

⁹¹ Srov. JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*, s. 19.

právní předpisy zabývající se ochranou soukromí fyzických osob, zejména pak ustanovení článku 7 odst.1 a článku 10 odst.2 Listiny⁹², článku 8 odst.1 Úmluvy⁹³ a základních svobod či § 11 a § 12 občanského zákoníku (dále jen OZ)⁹⁴.

4.5.1. Osobní údaj a citlivý údaj

Za osobní údaj ve smyslu § 4 písm. a) ZOOÚ lze považovat zpracovaný údaj v záznamovém zařízení, ať již obrazový či zvukový, na jehož základě je možné přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou osobu.⁹⁵ Konkrétně to pak znamená, že ze snímku jsou patrné charakteristické rozpoznávací znaky (zejména obličej) a na základě propojení rozpoznávacích znaků s dalšími disponibilními údaji je možná plná identifikace osoby. Osobní údaj pak ve svém souhrnu tvoří ty identifikátory, které umožňují příslušnou osobu spojit s určitým, na snímku zachyceným jednáním.⁹⁶

Je nutno uvést, že za osobní údaj není možné považovat takovou informaci obsaženou v záznamech z kamerových systémů, která nedosahuje kvality osobního údaje, kdy z pouhého obrazového záznamu fyzické osoby nelze tuto osobu bez použití dalších doprovodných údajů, v záznamu neobsažených, obecně ztotožnit. Bez doplnění záznamu z kamerového systému dalšími informacemi o zaznamenané osobě nelze tedy údaje zaznamenané v nedostatečné kvalitě vztáhnout k určitému nebo určitelnému subjektu údajů.⁹⁷

Citlivým údajem se pak rozumí ve smyslu § 4 písm. b) ZOOÚ „*osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuální životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů; citlivým údajem je také biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů.*“⁹⁸

⁹² Srov. Článek 7 odst.1, článek 10 odst.2. Listina základních práv a svobod, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

⁹³ Srov. Článek 8 odst. 1.Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, sjednaná Radou Evropy dne 4.11.1950.

⁹⁴ Srov. § 11, § 12. Občanský zákoník č. 40/1964 Sb.

⁹⁵ Srov. § 4 písm. a). Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

⁹⁶ Srov. Stanovisko č. 1/2006, Provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů. <online>. Dostupné na www: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2006_1.pdf>.

⁹⁷ Srov. Komentář k Zásadám provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů. <online>. Dostupné na www: <<http://uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=328#kamery>>.

⁹⁸ § 4 písm. b). Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

4.5.2. Osoby zodpovědné za zpracování údajů

Za zpracování osobních údajů je zodpovědný správce, který v souladu s ust. § 4 písm. j) ZOOÚ určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů a provádí zpracování, čímž může zmocnit zpracovatele, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.⁹⁹ V případě kamerového systému se záznamem provozovaného na základě zákonného zmocnění zákona o obecní policii je odpovědným správcem osobních údajů obec, současně však platí, že jím může být pouze prostřednictvím obecní policie.¹⁰⁰ V podmínkách Policie ČR pak ze závazného pokynu č.215/2008 vychází, že správcem je organizační celek policie, který určil účel a prostředky zpracování osobních údajů, případně, který byl jako správce označen v interním aktu řízení upravujícím zpracování osobních údajů. Zpracovatelem je pak organizační celek, který provádí zpracování osobních údajů, v rozsahu stanoveném interním aktem řízení upravujícím zpracování osobních údajů, z pověření správce a podle jeho pokynů.¹⁰¹

Při výběru konkrétních osob správců a zpracovatelů je třeba klást důraz nejen na potřebné „pracovní“ schopnosti osoby v souvislosti s MKDS, ale i její morální vlastnosti, důvěryhodnost či spolehlivost a minimalizovat tak možné selhání, například v podobě zneužívání sledování kamer v rámci tzv. voyerismu¹⁰² nebo neoprávněného vyvádění dat o osobních údajích za účelem nelegitimních cílů směřujících mnohdy k úplatkářství, korupci či vydírání občanů.

Zmíněné negativní projevy, které se mohou vyskytnout i u osob přicházejících do styku se záznamy z MKDS, nelze rozhodně brát na lehkou váhu. Naše společnost s těmito neblahými způsoby jednání projevujících se v různých situacích a podobách totiž dlouhodobě bojuje a to, že ani u samotných příslušníků ať už státní či obecní policie si nemůžeme být stoprocentně jisti jejich loajalitou vůči svému služebnímu slibu¹⁰³ či etickému kodexu, nám dokazují četné, mediálně prezentované kauzy, v nichž se policisté a strážníci ocitají na druhé straně zákona, než by měli být.

⁹⁹ Srov. § 4 písm. j). Tamtéž.

¹⁰⁰ Srov. JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*, s. 153.

¹⁰¹ Srov. Závazný pokyn policejního prezidenta č.215/2008.

¹⁰² Voyerismus patří mezi sexuální úchytky. Vzrušení je dosahováno sledováním intimního počínání nic netušících anonymních objektů (svlékajících se žen, souložících párů, koukáním pod sukně, do výstřihů). Voyeur je tedy člověk, který rád šmíruje. Srov. <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Voyeurismus>>.

¹⁰³ Služební slib příslušníka Policie ČR „*Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život.*“ <online>. Dostupné na [www: <http://www.policie.cz/clanek/sluzebni-slib.aspx>](http://www.policie.cz/clanek/sluzebni-slib.aspx).

Potvrzují to koneckonců i statistiky vyhodnocené Inspekcí Policie ČR ve své zprávě o trestné činnosti příslušníků Policie ČR, podávající zejména výčet právních kvalifikací vybraných trestných činů příslušníků Policie ČR v letech 2005 – 2009 včetně těch, které se mohou svou podstatou dotýkat i jejich prohřešků na režimovém pracovišti MKDS (viz tabulka č. 2). Z tabulky č. 2 lze tak vyčíst údaje, kdy ve sledovaném období bylo trestně stíháno například celkem 34 policistů z trestného činu neoprávněné nakládání s osobními údaji a rovněž nezanedbatelná čísla jsou vyjádřena i u některých dalších trestných činů, kterých se příslušníci Policie ČR dopustili, jako maření úkolu veřejného činitele, zneužívání pravomoci veřejného činitele či úplatkářství a vydírání (viz tabulka č.2).¹⁰⁴

Tabulka č. 2 : Právní kvalifikace vybraných trestných činů příslušníků Policie České republiky v letech 2005 – 2009

Název	r.2005	r.2006	r.2007	r.2008	r.2009	Celkem
Zneužívání pravomoci veřejného činitele	90	60	65	88	95	398
Maření úkonu veřejného činitele	10	11	10	8	3	42
Úplatkářství	10	7	12	13	20	62
Neoprávněné nakládání s osobními údaji	13	0	1	15	5	34
Vydírání	3	1	1	5	11	21

Zdroj : Inspekce Policie ČR.

Operátoři obsluhující MKDS představují pouhý lidský faktor, který nejenže může nevědomě pochybit, ale také úmyslně způsobit újmu na právech sledovaných subjektů. I proto se setkáváme s názorem, že kamery v ulicích mohou sice pomoci lépe zajistit naši bezpečnost v inkriminovaných lokalitách, nicméně mají zároveň *vedlejší účinky* v podobě zneužitelnosti a ohrožitelnosti našeho soukromí.

Takovéto narušení našeho soukromí se může projevit v různých podobách. Někdy příslušníci obsluhující kamerové systémy sledují zcela neoprávněně lidi v nedůstojných situacích, jindy například mohou selhat, když sledují přednostně určité typy lidí, například osoby ženského pohlaví nebo příslušníky různých etnik.

Zneužití kamerového systému se může dotknout narušení našeho soukromí i mnohem závažnějším způsobem. Stane – li se z morálně odpovědného pozorovatele

---

¹⁰⁴ LÍDLOVÁ, M. Zpráva o činnosti Inspekce Policie ČR a o trestní činnosti policistů PČR za rok 2009. <online>. Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/soubor/02-zprava-o-cinnosti-inspekce-pcr-a-trestne-cinnosti-policistu-policie-ceske-republiky-za-rok-2009.aspx>](http://www.mvcr.cz/soubor/02-zprava-o-cinnosti-inspekce-pcr-a-trestne-cinnosti-policistu-policie-ceske-republiky-za-rok-2009.aspx).

monitorovacího zařízení opak, může dojít i k takovým excesům jako dlouhodobější sledování určité osoby za účelem vytvoření konstruktů, kdy je sledovaná osoba vzdálena od svého obydlí a pak tento zcestný *pozorovatel* využije takto nabytých poznatků buď sám nebo prostřednictvím někoho dalšího k vloupání do bytu. Nebo se rozhodne ze svých osobních zájmů druhého člověka poškodit na jeho pověsti díky záběrům, v němž se pozorovaná osoba ocitá v intimních či nedůstojných situacích, jejich zveřejněním či jiným znehodnocením jména dotyčného v souvislosti s takto získanými skutečnostmi. Tímto může docházet i k různým diskriminačním praktikám vůči určitým jedincům či skupinám nebo k jejich vydírání.

Naše biometrické, fyzické, fyziologické, kulturní, sociální či jiné specifické údaje tvořící naši identitu mohou tedy být pro někoho dalšího natolik hodnotné, aniž bychom si toho byli vědomi.

Vše shora uvedené pak vrhá na policii obecně stín a to jednak v tom ohledu, že zákon porušuje profesionál, jemuž je ochrana zákona svěřena a který takovým chováním své poslání absolutně neguje a jednak tím, že negativně ovlivňuje veřejné mínění o těchto bezpečnostních složkách a jejich důvěryhodnost v očích veřejnosti. Negativní dopad v důvěryhodnosti společnosti se prohloubí o to více, půjde-li o selhání tam, kde policista nabytí pravomocí zasahovat do soukromí osob jejich sledováním.

Proto je důležité, jak při výběru uchazečů o práci v řadách policie, tak v průběhu výkonu tohoto bezesporu i po morální stránce náročného zaměstnání, dbát na školení zaměřené v duchu respektování a úcty k lidským právům a svobodě člověka k vysoce profesionálnímu přístupu k etickým hodnotám jako jsou odpovědnost, bezúhonnost, nestrannost, profesionalita, ohleduplnost. Tyto hodnoty jsou charakteristické pro výkon služby u policie a jsou obsaženy v Etickém kodexu policisty Policie České republiky¹⁰⁵ či v morálním kodexu strážníka obecní policie dle Asociace strážníků obecních a městských policií České republiky.¹⁰⁶ Rovněž nezbytná je kontrola odpovědnými pracovníky za chod MKDS, zda nedochází ke zneužívání systému.¹⁰⁷

Práce s lidmi je náročná v každé profesi a svůj podíl na tom, zda se podaří vychovat morálně zdatného policistu či strážníka, mnohdy spoluurčuje i osobnostní složka daného jedince.

---

¹⁰⁵ *Etický kodex*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.policie-cr.cz/eticky-kodex.php>](http://www.policie-cr.cz/eticky-kodex.php).

¹⁰⁶ *Morální kodex strážníka obecní policie*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.asompcr.cz/moralni-kodex-straznika>](http://www.asompcr.cz/moralni-kodex-straznika).

¹⁰⁷ Srov. KONÍČEK, T., KOCÁBEK, P. *Sborník příspěvků ze semináře "Městské kamerové dohlížecí systémy - účinný prvek prevence kriminality"*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html).

4.5.3. Zpracovávání osobních údajů

Zpracováváním osobních údajů dochází k výraznému zásahu do soukromí sledovaných osob a proto je zapotřebí v souladu s § 5 odst.2 ZOOÚ jejich souhlasu s tímto zpracováním.¹⁰⁸ Od souhlasu sledovaných osob lze upustit na základě výjimky uvedené v písmenu a) tohoto ustanovení, kdy správce může zpracovávat osobní údaje bez tohoto souhlasu, jestliže zpracování je nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce.¹⁰⁹ Policie ČR pak navíc disponuje na základě ustanovení § 79 odst.1 ZoPCR rozšířenějším oprávněním, přičemž kromě osobních údajů může pro nezbytnost plnění svých úkolů zpracovávat bez souhlasu subjektu údajů i jeho citlivé údaje, kdy v druhém odstavci je upřesněno, že „*shromažďovat údaje o rasovém původu, náboženském nebo politickém přesvědčení, o příslušnosti k zákonem nezakázanému sdružení nebo sexuálním chování lze pouze tehdy, je-li to nezbytné pro účely konkrétního trestního řízení.*“¹¹⁰ Navíc, jak vyplývá z ustanovení § 88, skutečnosti, že zpracovává bez vědomí subjektu údajů jeho osobní údaje, nebude muset Policie ČR tomuto subjektu sdělovat a to v případech, kdy buď byly tyto údaje zlikvidovány bez zbytečného odkladu po zániku ohrožení plnění úkolů policie či pokud by sdělení těchto údajů bylo spojeno s neúměrným úsilím.¹¹¹

V případě MKDS, kdy je správcem Policie ČR, resp. obecní policie, je dodržení právní povinnosti odvozeno z již zmíněného oprávnění na základě ust. § 62 odst. 1 zákona ZoPCR, v němž je uvedeno, že „policie může, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se na místech veřejně přístupných a zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu“, resp. v případě obecní policie na základě ustanovení § 24b odst. 1 ZoOP (formální i věcná stránka je obdobná s příslušným paragrafovým zněním zákona o Policii ČR). Z této díkce je patrné, že se nejedná o povinnost zřídit MKDS, nýbrž o využití možnosti tam, kde se jiná, k zachování ochrany soukromí osob šetrnější opatření projevila jako nedostatečná nebo byla zcela neúčinná.¹¹²

Česká republika je co se týče ochrany osobních údajů při pořizování obrazových záznamů smluvně vázána Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (CETS 108), kdy na tuto úmluvu Rady Evropy navazuje

¹⁰⁸ Srov. § 5 odst.2. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

¹⁰⁹ Srov. § 5 odst.2, písm.a). Tamtéž.

¹¹⁰ § 79 odst.1. Zákon č.273/2008Sb. o Policii České republiky.

¹¹¹ § 88. Srov. Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky,.

¹¹² *Ochrana osobních údajů v oblasti využívání kamerových systémů.* <online>. Dostupné na www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/zpravy/2008/opk0408k_kamera.html>.

doporučení Výboru ministrů Rady Evropy Doporučení č. R(87) 15 o nakládání s osobními údaji v policejním sektoru.¹¹³

4.5.4. Kamerové sledování bez zpracovávání osobních údajů

Jestliže nedochází k pořizování záznamu prostřednictvím kamerového systému, jedná se o prostý monitoring. Takové sledování je z hlediska právní ochrany osob a jejich soukromí upraveno občanským zákoníkem, kdy v § 11 je osobě přiznáno „právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.“¹¹⁴ Více toto specifikuje § 12 odst.1, v němž se uvádí, že „Písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejich projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením.“¹¹⁵ Ke svolení nebude v souladu s odst.2 téhož ustanovení § 12 třeba, pokud se písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky nebo obrazové a zvukové záznamy použijí k účelům úředním na základě zákona.¹¹⁶ Této výjimky za splnění a dodržení podmínky stanoveného účelu mohou tak využívat jak Policie ČR, tak i obecní policie.

4.5.5. Veřejná prostranství

„Když vstupujeme do veřejného prostoru, obvykle počítáme s tím, že nás někdo uvidí, rozpozná a že naše chování může být okolím hodnoceno. Zkráceně řečeno: lidé očekávají, že budou mít na veřejných místech menší míru soukromí, ale neočekávají, že budou zbaveni úplně svých práv a svobod, včetně práva na vlastní osobní prostor a vzhled.“¹¹⁷

Veřejným prostranstvím se rozumí podle § 34 ZO ve znění pozdějších předpisů, „všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky, a další prostory

---

¹¹³ Srov. *Usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne 28. listopadu 2008*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rfp/cinnost-rady/zasedani-rady/Podnet-Rady-ke-kamerovym-systemum.pdf>](http://www.vlada.cz/assets/ppov/rfp/cinnost-rady/zasedani-rady/Podnet-Rady-ke-kamerovym-systemum.pdf).

¹¹⁴ § 11, Občanský zákoník č. 40/1964 Sb.

¹¹⁵ § 12, odst.1. Občanský zákoník č. 40/1964 Sb.

¹¹⁶ Srov. § 12, odst.2. Občanský zákoník č. 40/1964 Sb.

¹¹⁷ BRAUNOVÁ, V. *Kamerové sledování veřejných prostranství a institucí*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-sledovani-verejnych-prostranstvi-a-instituci.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-sledovani-verejnych-prostranstvi-a-instituci.aspx).

přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.“¹¹⁸

Podle vyjádření ÚOOÚ musí Policie ČR, resp. obecní policie splňovat podmínku, že MKDS bude monitorovat pouze veřejná prostranství. To znamená, že MKDS nesmí monitorovat (a to platí i pro kamerový systém bez záznamu) prostory jiné, tedy zorný úhel instalovaných kamer nesmí zabírat například okna okolostojících domů či prostor soukromých zahrad. Provozovatel kamerového systému by tím porušil povinnost správce osobních údajů zpracovávat osobní údaje pouze v souladu se stanoveným účelem, a zejména by pak porušil povinnost, že zpracování osobních údajů nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů, tedy monitorované osoby, na ochranu jeho soukromého a osobního života.

Podíváme-li se na doslovné znění § 62 zákona o Policii ČR, jakožto i do § 24b zákona o obecní policii, zjistíme, že lze podle obou těchto právních ustanovení pořizovat obrazové záznamy na místech veřejnosti přístupných. Místem veřejnosti přístupným je takové místo, kam má přístup široký okruh lidí individuálně neurčených a kde se také zpravidla více lidí zdržuje. Takové místo dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2002 pod sp.zn. 3 Tdo 969/2002 nemusí být ani přístupné bez omezení komukoli a kdykoli, přičemž postačí, že je přístupné jen některým osobám za určitých okolností a určitou dobu.¹¹⁹ Nabízí se tak široké spektrum takových míst, např. libovolné úřady, supermarkety, čekárna autobusového nádraží, ale i čekárna zdravotnického zařízení, prodejní haly bank, areál plovárny a mnohé jiné. Z výše uvedeného je zřejmé, že zatímco nad veřejným prostranstvím citovaném v § 34 ZO

---

¹¹⁸ § 34. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

¹¹⁹ Srov. TESCHLER, E. *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2002 pod sp.zn. 3 T do 969/2002.* <online>. Dostupné na [www: <http://kraken.slv.cz/3Tdo969/2002>](http://kraken.slv.cz/3Tdo969/2002).

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2002 pod sp.zn. 3 Tdo 969/2002, K výkladu pojmu „místo veřejnosti přístupné“ je možné pro potřeby jeho vymezení v ZoOP aplikovat i judikaturu z oblasti trestního práva. V tomto případě bylo Nejvyšším soudem přezkoumáváno dovolání obviněné K.Č. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 3. 2002, sp. zn. 5 To 14/2002, která čelila mj. i obvinění z trestného činu výtržnictví dle § 202 odst.1 zákona č.140/1961 Sb. (trestní zákon), přičemž obvinění z tohoto trestného činu rozporovala tím, že k fyzickému napadení, kterého se dopustila vůči M.F., došlo v čekárně soukromé kliniky MUDr. O.F., což však nelze ve smyslu trestního zákona považovat za místo veřejnosti přístupné, neboť „přítomnost pacientů zde byla přísně kontrolována a jejich pohyb mohl být realizován výhradně za asistence zdravotnického personálu. Ten rovněž dohlížel na to, aby budova kliniky byla vždy řádně uzamčena, přičemž vstup i odchod z kliniky byl uskutečňován za jeho dohledu.“ Nejvyšší soud však ve svém vydaném usnesení uvedl, že „podle dosavadní soudní praxe se za místo veřejnosti přístupné považuje takové místo, kam má přístup více lidí a kde se zpravidla více lidí zdržuje“, (...) kdy v tomto případě se tedy jedná o prostory (čekárny), do něhož mají přístup vedle zdravotnického personálu „především občané (pacienti), tedy veřejnost pro kterou jsou určeny jako pro široký individuálně neurčený okruh osob vyhledávající zdravotnické služby.“

vykonává „vládu“ obec, nad místy veřejně přístupnými tomu tak z valné většiny není,¹²⁰ což je obtížné si představit i z praktického hlediska, kdy by byly kamery policie nainstalovány například v čekárně zdravotnického zařízení či v supermarketu. Proto nelze oprávnění provozovat MKDS odvozovat z § 62 odst. 1 ZoPCR, resp. § 24b odst. 1 ZoOP, ale přímo z ustanovení § 2 obou zmiňovaných zákonů, v nichž jsou stanovené základní úkoly (např. ochrana a bezpečnost osob a majetku, zajišťovat veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti apod.).¹²¹ Jen tak lze vyvozovat, že sledování veřejných prostranství obecní policií či Policií ČR prostřednictvím kamerového záznamu se záznamem je oprávněné.

O tom, že je veřejné prostranství monitorováno, má obecní policie povinnost subjekt údajů informovat, což vyplývá z ustanovení § 24b odst.2 ZoOP, které stanoví: „*Jsou-li k pořízování záznamů podle odstavce 1 zřízeny stálé automatické technické systémy, je obecní policie povinna informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejnit.*“¹²² Splněním obdobné podmínky ve smyslu § 62 odst. 2 ZoPCR je povinována i Policie ČR.¹²³ Ani v jednom z obou právních předpisů však není uvedeno, jakým způsobem se tak má stát. Proto se i rozcházejí některé názory, jaký způsob informování veřejnosti má být zvolen, kdy na internetových stránkách Ministerstva vnitra je k dispozici názor, že „o tom, že je veřejné prostranství monitorováno, musí být občané a jeho návštěvníci dostatečně a srozumitelně informováni například pomocí informační tabule s textem „Tento prostor je pod nepřetržitým dohledem kamer městské policie.“ Častější však bude uveřejnění v nějakém místním periodiku či na webových stránkách daného města či obce, kdy „*za zveřejnění informace o zřízení stálého automatického technického kamerového systému dle ustanovení § 24b zákona č.553/1991 Sb. lze považovat prostou informaci ve sdělovacích prostředcích či na webových stránkách obce o zahájení jeho provozu s uvedením lokality formou jejího územního vymezení a provozovatele se zdůrazněním, že uvedený systém je určen k plnění úkolů zákonem stanovených provozovateli*“.¹²⁴

¹²⁰ Srov. JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*, s. 153.

¹²¹ Srov. § 62 odst. 1. Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky. § 24b odst. 1. Zákon č.553/1991Sb. o obecní policii.

¹²² § 24b odst.2. Zákon č.553/1991Sb. o obecní policii.

¹²³ Srov. § 62 odst. 2. Zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky.

¹²⁴ Srov. JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*. s. 153 – 154.

5. Kolize lidských práv – práva na soukromí a práva na osobní bezpečnost

Již v počátku práce bylo zmíněno, že zásah státu vůči ochraně soukromí se může odvíjet pouze na základě výslovného zákonného zmocnění. Právní stát by však měl při stanovení zákonné opory k zásahům orgánů veřejné moci přistupovat odpovědně také k hloubce a rozsahu onoho zásahu. Tím je myšlena jistá proporcionalita mezi mírou, „*kteřá co nejméně postihuje soukromí a je schopna ještě zajistit naplnění sledovaného cíle.*“ „*Případná opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.*“¹²⁵ Blíže se k tomu vyjádřil Ústavní soud ve svém rozhodnutí Pl. ÚS 16/98, který uvedl, že je nutné stanovit podmínky, za splnění kterých má prioritu jedno základní právo či svoboda, a za splnění kterých jiné, přičemž základní je v této souvislosti maxima, podle které základní právo či svobodu lze omezit pouze v zájmu jiného práva či svobody.¹²⁶ Dojde-li tedy k jejich kolizi, může to znamenat pro některé z nich jisté omezení, které může být i trvalého rázu.

V případě MKDS se střetávají dvě základní lidská práva a to právo na osobní bezpečnost (čl.5 odst.1 Úmluvy¹²⁷) a právo na respektování rodinného a soukromého života (čl.8 odst.1 Úmluvy¹²⁸). Konkrétně pak jde o pořizování a případně následné zpracovávání osobních údajů kamerovými systémy na veřejných prostranstvích, kdy tyto systémy jsou provozovány za účelem naplnění legitimního cíle, kterým je kromě jiného i ochrana bezpečnosti osob. V nálezu Ústavního soudu č.517/99 se uvádí, že „*právo na ochranu osobního soukromí je právem fyzické osoby rozhodnout podle vlastního uvážení zda, popř. v jakém rozsahu a jakým způsobem mají být skutečnosti jejího osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům a zároveň se bránit (vzepřít) proti neoprávněným zásahům do této sféry ze strany jiných osob.*“¹²⁹ Soukromí však není absolutní a abstraktní právo, což dokládá Úmluva v článku 8 odstavec 2, kdy povoluje do sféry práva na soukromí zasahovat, pokud se tak děje v souladu se zákonem¹³⁰ a současně jsou ochráněny hodnoty, na nichž je založen demokratický

¹²⁵ MATES, P. *Ochrana soukromí ve správním právu*, s. 16.

¹²⁶ Srov. *Nález Ústavního soudu ze dne 17.02.1999 Pl. ÚS 16/98*. <online>. Dostupné na [www: <http://kraken.slv.cz/Pl.%C3%9AS16/98>](http://kraken.slv.cz/Pl.%C3%9AS16/98).

¹²⁷ Srov. Článek 5, odst.1. *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod*.

¹²⁸ Srov. Článek 8, odst.1. *Tamtéž*.

¹²⁹ *Nález Ústavního soudu II. ÚS 517/99*

¹³⁰ Srov. Článek 8, odst.2. *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod*.

stát (viz čl.2 odst.2 Listiny¹³¹). Policie ČR, resp. obecní policie mají k možnosti provozovat dohlížecí kamerové systémy stanovenou zákonnou oporu ve svých zákonech (ZoPCR, ZoOP), z nichž je odvozeno právo na pořizování zvukových, obrazových a jiných záznamů o průběhu úkonu z míst veřejně přístupných, je-li to potřebné, resp. nezbytné pro plnění úkolů. Tomuto legitimnímu cíli odpovídá vícero účelů (například vyhledávání, odhalování a předcházení trestné činnosti, zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti osob, pátrání po osobách a věcech apod.), pro které je možné osobní údaje pořizovat a následně zpracovávat. Primárně z nich však dle mého názoru vyčnívá především zajištění bezpečnosti osob, neboť nejenže je právo na bezpečnost jedním ze zaručených práv v Úmluvě, ale k dosažení této základní potřeby člověka mohou směřovat svým způsobem i naplnění ostatních účelů jako například vyhledávání, odhalování a předcházení trestné činnosti či zajišťování veřejného pořádku.

5.1. Hierarchie základních lidských práv a jejich srovnání

V následující kapitole se budu podrobněji zabývat podmínkami k porovnání lidských práv v obsažené ve výše uvedeném rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 16/98, kdy je třeba posoudit podmínky, za splnění kterých by bylo možné omezit právo na soukromí ve prospěch práva na zajištění bezpečnosti, v tomto případě prostřednictvím MKDS. Nejprve se tedy zaměřím na podmínku vzájemného poměrování práva na soukromí a práva na osobní bezpečnost z pohledu závažnosti obou v kolizi stojících základních práv za použití hodnotových a empirických argumentů, dále budou tato základní práva porovnána z hlediska kritérií vhodnosti a potřebnosti a nakonec se zaměřím na další podmínku, kterou je požadavek šetření podstaty a smyslu omezovaného základního práva, tedy práva na soukromí tak, jak je to předesláno v článku 4 odst.4 Listiny.¹³²

---

¹³¹ Srov. Článek 2, odst.2. *Listina základních práv a svobod*, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

¹³² Srov. Článek 4, odst.4. *Listina základních práv a svobod*, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

5.1.1. Kriterium porovnání závažnosti obou práv z pohledu hodnotových argumentů

Bezpečnost i soukromí patří bezesporu k nejzákladnějším hodnotám každého z nás. Podle teorie o Maslowově pyramidě lidských potřeb zjistíme, že v této pyramidě, v níž jsou seřazené lidské potřeby ve vertikální hodnotové hierarchii od adaptačních po seberealizující, jsou zastoupeny na základním (dolním) patře fyziologické potřeby a hned nad nimi je potřeba uspokojit své bezpečí. Následují společenské potřeby, dále potřeby uznání a na nejvyšším stupni jsou pak potřeby seberealizace. Maslow vysvětluje svou teorii tak, že níže položené potřeby jsou významnější a jejich alespoň částečné uspokojení je podmínkou pro vznik vývojově vyšších potřeb. Oba sledované pojmy bezpečí a soukromí lze v souladu s teorií Maslowa zařadit mezi nedostatkové, což znamená, že se člověku nedostává uspokojení určitých psychologických potřeb.¹³³ Přistoupíme-li k potřebě jistoty a bezpečí, jde určit, že tato potřeba je zastoupena na druhém stupni této pyramidy lidských potřeb. U hodnoty soukromí to již není tak jednoznačné, na kterém stupni pyramidy se tato hodnota nachází. Je možné ji v jistém slova smyslu zařadit i do druhého stupně hodnoty jistoty a bezpečí a to pokud bychom definovali ochranu soukromí i jako ochranu svého pocitu být v pohodě, být chráněn před úzkostí, čehož může být člověk oprostěn třeba i tím, že bude negativně přijímat fakt, že je sledován (prostřednictvím MKDS). Spíše však odpovídá třetímu stupni, v němž se potřeby vztahují ke společenské povaze lidí, resp. jejich sdružování a touze po přátelství, lásce apod. A jak již bylo naznačeno výše, nelze pojem soukromí člověka uchopit pouze v úzkém pojetí, tzv. čtyř stěn, nýbrž v podmínkách jeho potřeby navozování sociálních interakcí.

Neuspokojení této potřeby může znamenat i ovlivnění veškeré psychické činnosti člověka promítající se do jeho osobnosti, stylu i vyjadřování. Pokud není potřeba jistoty a bezpečí uspokojena dostatečně a dlouhodobě, dochází k deprivaci¹³⁴, pocitu ohrožení, nedůvěře, beznaděži až agresi a člověk může i onemocnět.¹³⁵ Není tím vysloveně řečeno, že člověk díky své povědomosti o tom, že je sledován na veřejném prostranství

---

¹³³ Srov. MASLOW, A, H. *Ku psychologii bytia*, s. 19.

¹³⁴ Srov. ROUBOVÁ, I. *Potřeba bezpečí a jistoty z pohledu sestry a hospitalizovaných pacientů*.

<online>. Dostupné na www:

<http://theses.cz/id/asfffb/bakalsk_prce.pdf?info=1;isslret=Maslow%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DMaslow%26start%3D12>.

¹³⁵ Srov. STRMISKOVÁ, P. *Psychosociální potřeby seniorů*. <online>. Dostupné na www:

<http://is.muni.cz/th/21729/lf_m/diplomova_prace.pdf>.

městským kamerovým dohlížecím systémem, se bude proto zdráhat v těchto místech realizovat své každodenní a pro něj nepostradatelné kontakty se svými blízkými i dalšími osobami, přesto nelze takové případy, kdy si člověk raději vezme nad hlavu deštník, než aby byl identifikován MKDS, vyloučit¹³⁶. Subjektivní systém hodnot totiž plně neodráží hodnotové hierarchie referenční skupiny nebo patřičné kultury, čímž může dojít ve vztahu jednatelce – společnost ke konfliktu s pravděpodobným dopadem v podobě sociálního nátlaku na individuum, jenž buď klade odpor či volí atypické alternativní chování (deštník).¹³⁷

To, že platnost Maslowovy hierarchie není absolutní a uspokojení potřeby soukromí nemusí pokaždé nutně následovat až po uspokojení pocitu bezpečí, dokládá svým tvrzením i Frankl, jenž uvádí, že mohou nastat mezní situace, kdy neuspokojení nižších potřeb nemusí zablokovat výskyt vyšší potřeby (hladovka ve smyslu dosažení vyšších cílů).¹³⁸

5.1.2. Kriterium porovnání závažnosti obou práv z pohledu empirických zjištění

Přistoupím-li k porovnání závažnosti obou práv z pohledu empirických argumentů, vrátím se nejprve ke zjištěným údajům zmíněným v kapitole 3 o tom, jak velké obavy o vlastní bezpečnost panují mezi lidmi v současné době oproti roku 1987, aby bylo zřejmé, jak velkou proměnou pocitu bezpečnosti si společnost v ČR během utváření svého demokratického státu prošla.

Jak jsem již uvedl, celých 76% dotázaných občanů v rámci výzkumu provedeného IKSP s názvem „Občané o kriminologii a prevenci v roce 2007 uvedlo, že před dvaceti lety – tedy v roce 1987 – se cítilo v ulicích bezpečněji. Pokud vztáhnou k oběma sledovaným letopočtům i údaje ze statistiky prezentované IKSP v rámci Analýzy trendů kriminality v roce 2010 (viz graf č. 2), pak je zřetelné, že i počet spáchaných trestných činů v tomto období dramaticky narostl, kdy v roce 1987 bylo spácháno 120.260

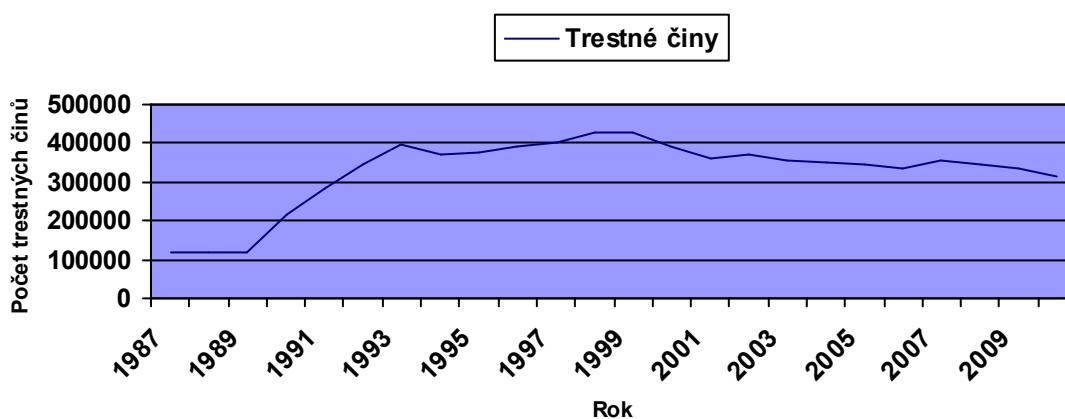
¹³⁶ Dle výsledků zpracované studie „Vyhodnocení účinku kamerových systémů“ se 1% respondentů vyhýbá místům, kde byl kamerový systém instalován. “ (Srov. GILL, M., SPRIGGS, A. *Vyhodnocení účinku kamerových systémů*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf)).

¹³⁷ Srov. CAGIRPALOGLU, P. *Psychologie hodnot*, s. 369.

¹³⁸ Srov. Tamtéž, s. 265.

trestných činů a v roce 2007 celkem 313.387 trestných činů, přičemž největší počet byl spáchaný v roce 1999 a to 426.626 trestných činů.¹³⁹

Graf č. 2: Počet případů trestných činů v České republice v letech 1987 – 2010.

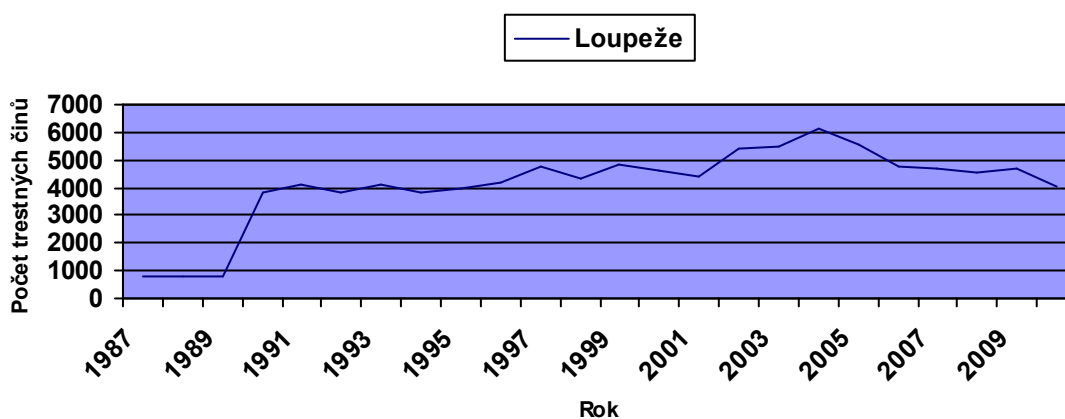
Zdroj : IKSP.

Pro lepší vyobrazení souvztažnosti těchto empirických dat k zmíněnému zhoršení pocitu bezpečí občanů využiji ještě jednoho grafu z uvedené Analýzy trendů kriminality v roce 2010 vypovídající o počtu loupeží (viz graf č.3), tedy druhu trestné činnosti, při níž poškozené osobě někdo něco ukradne za použití násilí nebo pod pohrůzkou násilí. Z tohoto grafu vyplývá, že zatímco v roce 1987 došlo k celkem 800 případům loupeží, v roce 2007 jich bylo již 4.668.¹⁴⁰

¹³⁹ Srov. MAREŠOVÁ, A., CEJP, M., MARTINKOVÁ, M. a kol. *Analýza trendů kriminality v roce 2010*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/publikace.html>](http://www.ok.cz/iksp/publikace.html).

¹⁴⁰ Srov. MAREŠOVÁ, A., CEJP, M., MARTINKOVÁ, M. a kol. *Analýza trendů kriminality v roce 2010*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/publikace.html>](http://www.ok.cz/iksp/publikace.html).

Graf č.3 : Počet případů loupeží v České republice v průběhu let 1987 – 2010.

Zdroj : IKSP.

Že se v případě obav občanů z loupeží nejedná o nic bezvýznamného vzhledem k potřebě naplnění pocitu bezpečí, lze vyvodit z výzkumu společnosti Ipsos Tambor provedeného pro Policejní prezidium ČR s názvem „Spokojenost občanů s prací Policie ČR“, k němuž se v této kapitole ještě podrobněji vrátím, kdy se k obavě z loupeží vyjádřilo celkem 45,8% občanů.¹⁴¹ Podobné zjištění lze vysledovat z výsledků výzkumu IKSP s názvem „Zkušenosti obyvatel České republiky s některými delikty - výsledky viktimologického výzkumu“ provedeného v roce 2007 mezi 3082 respondenty z celé ČR, kdy 4,3% z nich, tedy 132 osob, se stalo v letech 2002 – 2006 obětí loupežného přepadení, přičemž 38,6% označilo tento trestný čin subjektivně za velmi závažný a dalších 34,9% za docela závažný a jen 18,2% za ne tak závažný. Tento druh trestné činnosti jsem si vybral záměrně, neboť jeho spáchání se většinou odehrává na veřejném prostranství, což odpovídá údajům ze zmíněného výzkumu, kdy výše uvedení respondenti, kteří byli loupežně přepadeni, uvedli, že k loupeži došlo v 37,1% případů někde ve městě (obci) nebo v okolí a 28,8% dotyčných respondentů bylo loupežně přepadeno v blízkosti svého domova. To dohromady představuje dvě třetiny zmíněných případů, k nimž došlo na veřejném prostranství.¹⁴²

Z těchto zjištění je patrné, že údaje o 76% občanů, kteří se cítí v současné době v ulicích méně bezpečně, než tomu bylo dříve, ať už ve větší (29%) či menší (47%) míře, odpovídá uvedenému nárůstu trestné činnosti a v násilné formě, která nejvíce

¹⁴¹ JALŮVKA, R., WARTUSCHOVÁ, T. *Ipsos Tambor pro Policejní prezidium ČR. Spokojenost občanů s prací Policie ČR.* <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf).

¹⁴² Srov. MARTINKOVÁ, M. *Zkušenosti obyvatel České republiky s některými delikty - výsledky viktimologického výzkumu.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/339.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/339.pdf).

ohrožuje pocit osobní bezpečnosti, je tento trend ještě zřetelnější, jak je vidno ze statistik týkajících se počtů loupeží.

Potud tedy srovnání doby, kdy ještě tehdy socialistické republiky vládla Komunistická strana Československa a doby dnešního státu, coby země se základy položenými na demokratických hodnotách. Důvodů tak strmého nárůstu kriminality a rukou v ruce i zřetelně menšího pocitu bezpečí v ulicích může být více, přičemž mezi sociologicky vnímané patří například bezdomovectví, nezaměstnanost, nárůst sociálně vyloučených či marginálních skupin a nárůst sociálně patologických jevů. Přestože se ale 76% občanů cítilo bezpečněji před rokem 1989, nemusí to ještě znamenat, že v té současné době obavy o svou bezpečnost převládají nad pocitem pohodlného bezpečí.

Zmíním tedy proto jeden z řady sociologických průzkumů zabývajících se zjišťováním celkové míry pocitu bezpečí občanů v ČR, kdy od roku 2002 jsou zaznamenávány Centrem pro výzkum veřejného mínění (dále jen CVVM) statistiky za účelem právě těchto zjištění, zda se česká veřejnost cítí ve své zemi bezpečně. Naposledy bylo toto zjištění prováděno v prosinci roku 2010, kdy většina dotázaných odpovědělo, že se cítí v ČR bezpečně (58 % spíše ano a 10 % rozhodně ano). Čtvrtina pak pocit bezpečí spíše nemá a 7 % dotázaných ho nemá rozhodně. Během doby, kdy je pocit bezpečí v ČR sledován, stoupl počet lidí, kteří se cítí rozhodně nebo spíše bezpečně, z 45 % v roce 2002 na 65 % v roce 2006. Od té doby se výsledky udržují na zhruba stejné úrovni. Pokud dotázaní vypovídali o pocitu bezpečí v místě bydliště, byl podíl kladných odpovědí ještě o něco větší, než v případě celé České republiky. Součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ v tomto případě činí 77 %. Bezpečně se v místě svého bydliště spíše či rozhodně necítí 22 % občanů. Pocit bezpečí v místě, kde dotázaní žijí, se od roku 2002 významně nezměnil, pouze v posledním šetření se nepatrně snížila četnost kategorie „spíše bezpečně“ ve prospěch odpovědi „rozhodně bezpečně“. (Dále viz tabulka č. 3 a tabulka č. 4.) Doplním, že počet oslovených respondentů se v jednotlivých letech pohyboval kolem 1.000 osob.

Tabulka č. 3: Pocit bezpečí v ČR celkově (v %).¹⁴³

Míra pocitu/období	06/2002	10/2004	12/2006	12/2007	12/2008	12/2009	12/2010
Rozhodně ano	4	6	8	7	8	7	10
Spíše ano	41	49	57	59	60	59	58
Spíše ne	35	34	27	26	25	25	24
Rozhodně ne	13	9	6	6	5	7	7
Neví	7	2	2	2	2	2	1

Zdroj : CVVM

Tabulka č.4: Pocit bezpečí v místě bydliště (v %)¹⁴⁴

Míra pocitu/období	06/2002	10/2004	12/2006	12/2007	12/2008	12/2009	12/2010
Rozhodně ano	14	16	17	16	19	15	21
Spíše ano	60	54	60	60	57	61	56
Spíše ne	20	23	17	18	17	16	16
Rozhodně ne	5	7	5	5	6	7	6
Neví	1	0	1	1	1	1	1

Zdroj : CVVM

Z uvedených statistik vyplývá, že celkem více než dvě třetiny dotázaných občanů buď „rozhodně“ anebo „spíše“ nepocitují v rámci ČR bezpečno. Tato čísla jsou poměrně stabilní od roku 2006, což znamená oproti zjištěním v letech 2002 a 2004 posun k lepšímu.

V místě bydliště je pocit bezpečí ještě o něco větší, kdy celých 76% - 77% dotázaných se v údajích od roku 2006 cítí ať už „rozhodně“ či alespoň „spíše“ bezpečně.

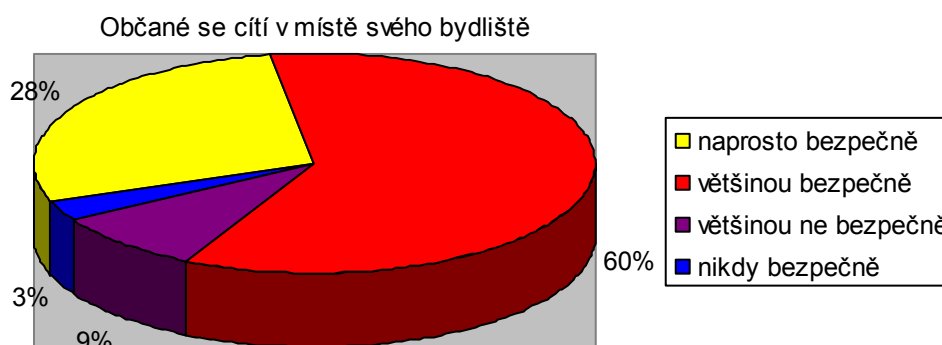
Ještě pozitivnější hodnoty, co do pocitu bezpečí se týče, pak vyšly najevo v rámci výzkumu realizovaného společností Ipsos Tambor v roce 2007 na žádost zadavatele Policejního prezidia ČR za účelem zjištění spokojenosti občanů s prací Policie ČR, kdy na obdobný dotaz „Cítíte se bezpečně v místě Vašeho bydliště?“ odpověděli respondenti čítající vskutku obsáhlý reprezentativní vzorek v počtu 13800 osob, že v 28% dotázaných se cítí naprosto bezpečně, v 60% se cítí většinou bezpečně, 9% se bezpečně

¹⁴³ Srov. ŠAMANOVÁ, G. *Pocit bezpečí a spokojenost s činností policie*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101091s_obl10120.pdf>](http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101091s_obl10120.pdf)

¹⁴⁴ Srov. Tamtéž.

většinou necítí a jen 3% lidí z uvedeného vzorku se nikdy necítí bezpečně (viz graf č. 4). To znamená, že celých 88% respondentů odpovědělo, že se cítí naprosto anebo alespoň většinou bezpečně.¹⁴⁵

Graf č.4: Pocit bezpečí občanů České republiky v místě jejich bydliště.

Zdroj : Ipsos Tambor

Celkově lze shrnout, že na základě obou uvedených průzkumů se zhruba 4/5 občanů ČR se cítí v současné době v místě svého bydliště bezpečně, což představuje poměrně uspokojivou hodnotu. To znamená, že nemusí nutně souviset statistický výsledek z porovnání doby před 20 lety a té současné, kdy 76% uvedlo, že je v současné době (konkrétně v roce 2007) méně bezpečno než před dvaceti lety, se zjištěními, jak moc se společnost cítí bezpečně v současné době, v níž jsou se zajištěním bezpečnosti spokojeny zhruba 4/5 lidí.

Podrobně jsem tedy rozvedl údaje o tom, jak se cítí občané bezpečně, rovněž jsem se zabýval jedním z typických trestných činů – loupeže, který ve větší míře způsobuje obavy o svou bezpečnost, ale z čeho vlastně mají občané obavy? Proto zmíním ještě jeden bod již shora uvedeného výzkumu uskutečněného společností Ipsos Tambor, v němž kromě dotazů, jak jsou spokojeni občané s prací Policie ČR a zda se cítí bezpečně v místě svého bydliště, se mj. vyjadřovali i k otázce, kterých z následujících trestných činů se osobně obávají v místě jejich bydliště (Tabulka č.5). K tomuto bodu je nutno ještě dodat, že výzkum provedený mezi veřejností v rámci celé ČR obsahuje dvě

¹⁴⁵ Srov. JALŮVKA, R., WARTUSCHOVÁ, T. *Ipsos Tambor pro Policejní prezidium ČR. Spokojenost občanů s prací Policie ČR*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf).

položky a to z roku 2007 na již zmiňovaném vzorku čítajícím 13800 respondentů a předtím ještě v roce 2004, kdy bylo dotazováno celkem 5959-6423 respondentů.¹⁴⁶

Tabulka č. 5: Kterých z následujících trestných činů se Vy osobně obáváte v místě Vašeho bydliště?

Trestné činy	Rok 2007	Rok 2004
Vandalství, poškozování cizí věci	66,9%	70,7%
Vloupání do bytu/domu/chaty/chalupy	63,1	64,5
Dopravní nehody zaviněné někým jiným	56,5	78,7
Vloupání do auta	54,0	61,8
Krádeže auta / motocyklu	53,0	56,2
Krádeže za použití násilí (loupeže)	45,8	46,0
Fyzické napadení, ublížení na zdraví, znásilnění	42,1	40,4
Krádeže jízdního kola	41,4	56,9
Kapesní krádeže	30,4	67,0
Žádného se neobávám	4,0	-
Jiné	6,7	8,8

Zdroj : Ipsos Tambor

Z odpovědí respondentů bylo zjištěno, že téměř u všech uvedených trestných činů došlo v roce 2007 ke snížení obav z jejich spáchání vůči roku 2004. Výjimku tvoří pouze násilná trestná činnost (fyzické napadení, ublížení na zdraví, znásilnění), kdy hodnota vzrostla z 40,4% v roce 2004 na 42,1% v roce 2007. Kromě této skupiny násilných trestných činů ještě u jedné skupiny nedošlo ke snížení obav z jejich spáchání vůči dotazovaným respondentům. Tou je rovněž další násilná trestná činnost, byť páchaná za účelem majetkového prospěchu - krádeže za použití násilí, jinými slovy řečeno loupeže, u nichž jde o hodnotu víceméně stejnou (rok 2007 - 45,8% dotázaných, rok 2004 – 46% dotázaných). O tom, že obavy z násilného chování delikventů v ulicích jsou oproti ostatním deliktům aktuálnější, svědčí i nejpočetněji zastoupená skupina trestných činů týkajících se vandalismu či poškozování cizí věci. To lze rovněž považovat za násilí, i když předmětem útoků nejsou samotné osoby, ale jejich, případně

¹⁴⁶ Srov. JALŮVKA, R., WARTUSCHOVÁ, T. Ipsos Tambor pro Policejní prezidium ČR. *Spokojenost občanů s prací Policie ČR*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf). s. 14.

veřejně prospěšný majetek, kdy 66,9% respondentů se vyjádřilo k obavám z možného páchaní těchto trestných činů, i když u této skupiny došlo oproti roku 2004 ke snížení obav o 3,8%. I ve druhé nejpočetnější skupině obav ze spáchání vloupání do domů, bytů, chat či chalup (rok 2007 – 63,1% dotázaných, rok 2004 64,5% dotázaných) je zastoupeno násilí za účelem dobytí se do předmětné nemovitosti osobou pachatele, které poškozené osoby rovněž psychicky těžce nesou, ať už kvůli pocitu, že se zrovna v době napadení v budově zdržovaly či spaly nebo už jen kvůli tomu, že někdo poškozoval a třeba i užíval jejich majetek, jak to bývá třeba u bezdomovců, kteří v zimních obdobích přespávají v opuštěných chatách .

Z uvedeného je zřejmé, že jestli mají občané obavy ze spáchání nějakého deliktu vůči nim, resp. jejich majetku, je to většinou spojené s násilím, kdy významně statisticky klesly hodnoty mezi roky 2004 a 2007 právě u deliktů, které s násilím spojené nejsou, tedy u dopravních nehod (78,7% – 56,5%), kapesních krádeží (67,0% – 30,4%) a krádeží jízdních kol (56,9% – 41,4%). Z porovnání deliktů spojených s násilím je patrné, že obavy lidí buď nadále přetrvávají a jsou to zejména delikty spojené s násilím přímo proti osobě (obavy z fyzického napadení, loupeží) a nebo i přes nepatrný a statisticky nevýznamný pokles zůstávají na vysoké procentuální četnosti v odpovědích dotázaných respondentů, kdy se jedná především o násilí mířené spíše proti majetku (údaje z roku 2007: vandalství – 66,9%, vloupání do domů, bytů, chat či chalup – 63,1%).

Pokud budu pokračovat ve vyhodnocování dalších empirických zjištění, pak lze vysledovat taktéž zvýšený zájem fyzických osob o ochranu svého soukromí. Ačkoli následující přehled obsahující údaje z výročních zpráv ÚOOÚ z let 2005 – 2010 (Tabulka č. 6), není směřován výhradně k oblasti kamerových systémů, odkrývá zjevné skutečnosti vypovídající o tom, že minimálně od roku 2005 do roku 2011 včetně se počet podaných podnětů fyzickými osobami k ÚOOÚ pro možné porušení zákona o ochraně osobních údajů postupně téměř ztrojnásobil, kdy v roce 2005 bylo podáno 408 podnětů, přičemž v roce 2011 jich bylo již 1.119.¹⁴⁷

---

¹⁴⁷ *Výroční zprávy Úřadu pro ochranu osobních údajů.* <online>. Dostupné na [www: <http://uouu.cz/uouu.aspx?menu=201&submenu=202>](http://uouu.cz/uouu.aspx?menu=201&submenu=202).

Tabulka č. 6: Přehled počtu podaných podnětů k ÚOOÚ pro podezření z porušení zákona o ochraně osobních údajů v letech 2005 – 2011.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet podnětů	408	476	574	697	879	1039	1119

Zdroj : ÚOOÚ

Skutečnost, že nespokojenost občanů v ČR s dodržováním lidských práv stoupá, lze vysledovat i ze statistických údajů CVVM za období 2006 – 2011, kdy byli občané v jednotlivých letech vždy v úhrnu cca 1.000 respondentů dotazováni, zda se situace v oblasti dodržování lidských práv oproti předchozímu roku zhoršila či zlepšila nebo zůstala na stejné úrovni. Nespokojenost občanů sice nestoupá tak výrazně, jako je tomu v případě zjištění nárůstu podaných stížností k ÚOOÚ, přesto určitý posun směrem k negativním hodnotám je zřejmý. Jestliže v roce 2006 12% dotázaných vyhodnotilo v oblasti dodržování lidských práv mírné či větší zlepšení a stejné množství se vyjádřilo opačně, pak v roce 2011 uvedlo již 23% respondentů, že je buď velmi nebo spíše nespokojeno s dodržováním lidských práv a jen 10% uvedlo, že je rozhodně nebo spíše s touto oblastí spokojeno (Tabulka č. 7).¹⁴⁸

Tabulka č. 7: Občané se vyjadřovali k otázce : „Řekl byste, že se v tomto (daném) roce v ČR situace v oblasti dodržování lidských práv zlepšila, zhoršila nebo se nezměnila?“

Spokojenost	r.2006	r.2007	r.2008	r.2009	r.2010	r.2011
ano/spíše ano	12	12	11	11	11	10
ne/spíše ne	12	16	16	17	19	23

Zdroj : CVVM

¹⁴⁸ ŠAMANOVÁ, G. *Hodnocení vývoje vybraných oblastí veřejného života během roku 2011*. <online> Dostupné na [www: <http://cvvm.soc.cas.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=5263:hodnoceni-vyvoje-vybranych-oblasti-verejneho-zivota-behem-roku-2011&catid=8:demokracie-obcanska-spolencost&Itemid=23>](http://cvvm.soc.cas.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=5263:hodnoceni-vyvoje-vybranych-oblasti-verejneho-zivota-behem-roku-2011&catid=8:demokracie-obcanska-spolencost&Itemid=23).

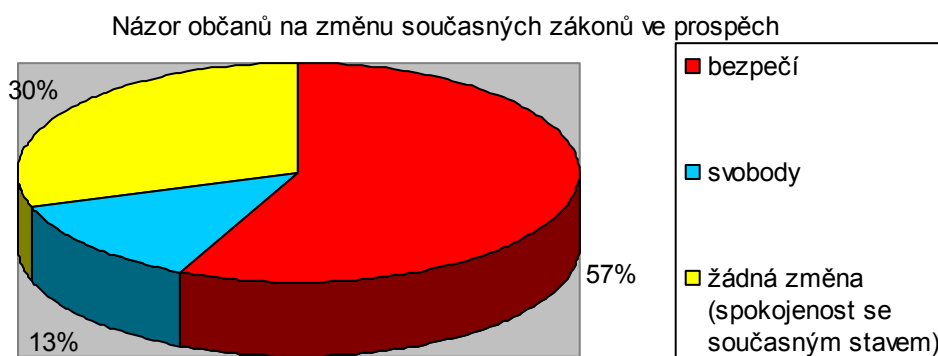
Z přímé konfrontace obou lidských práv, resp. posouzení jejich závažnosti z pohledu veřejnosti, pak vychází, že občané mnohem více upřednostňují potřebu zajištění jejich bezpečnosti než ochranu jejich soukromí, potažmo dodržování lidských práv. Vychází to zjevně z výsledků výzkumu provedeného v únoru 2011 CVVM pod názvem „Naléhavost zabývání se oblastmi veřejného života“. Celkem 1.069 respondentům byla položena otázka : „Jak moc je podle Vás naléhavé zabývat se letos v České republice následujícími oblastmi?“ Ve výčtu dohromady 25 oblastí byly obsaženy i oblast bezpečnosti občanů a oblast dodržování lidských práv. Co se týče bezpečnosti občanů, 46% odpovědí označilo potřebu řešit tuto oblast jako velmi naléhavou, 42% docela naléhavou a jen 11% respondentů uvedlo, že tuto oblast není třeba řešit. U druhé oblasti dodržování lidských práv bylo zjištěno, že 24% dotázaných potřebuje tuto oblast řešit velmi naléhavě, 41% docela naléhavě a 30% odpovědí poukazovalo na to, že dodržování lidských práv v podmínkách ČR je na dobré úrovni.¹⁴⁹ Taktéž z výsledků dalšího výzkumu provedeného IKSP s názvem „Občané o kriminalitě a prevenci“ bylo patrné, že vlastní bezpečnost je občany více ceněna, než-li jejich soukromí, resp. osobní svoboda. Řešitelé výzkumu položili celkem 1.100 respondentům z celé ČR následující otázka: „*V životě to tak bývá, že větší míra osobní svobody vytváří pro člověka větší míru ohrožení a naopak, že větší míra bezpečí omezuje jeho svobodu. Naše zákony stanovují meze svobody a standardy bezpečí. Doporučoval byste změnu současných zákonů ve prospěch svobody, či bezpečí občana?*“ Pro zpřísnění zákonů ve prospěch většího osobního bezpečí se vyslovilo 57% dotázaných, naopak pro změnu zákonů směrem k maximální svobodě bylo 13% respondentů a celých 30% ze zkoumaného vzorku uvedlo, že je se současným poměrem svobody a bezpečí spokojeno (Graf č. 5).¹⁵⁰

---

¹⁴⁹ Srov. ŠAMANOVÁ, G. *Naléhavost zabývání se oblastmi veřejného života – únor 2011.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101116s_po110310.pdf>](http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101116s_po110310.pdf).

¹⁵⁰ Srov. VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf).

Graf č. 5: Názory občanů k iniciaci změny současných zákonů ve prospěch svobody či bezpečí občanů.

Zdroj : IKSP

Co tedy plyne ze všech v této kapitole použitých výzkumů? Mnohé údaje by mohly napovídat, že bezpečnost v ČR v současné době není příliš velká. Jednak v průběhu od počátku existence našeho demokratického státu do současnosti stoupl několikanásobně počet trestných činů (s čímž koreluje i pokles pocitu bezpečí občanů oproti době před rokem 1989), přičemž trestných činů spáchaných za pomoci násilí bylo ještě víc, jak je vidno ze statistik počtu loupeží. S obavami občanů z násilného jednání vůči nim pak může souviset i údaj o velké naléhavosti téměř poloviny veřejnosti řešit otázku bezpečnosti. I tak se však zhruba 4/5 občanů cítí ve své zemi buď velmi anebo dostatečně bezpečně, jak lze vypožorovat z empirických zjištění hned několika výzkumů.

I přes tak vysoký podíl lidí spokojených s bezpečností v našem státu však nelze říct, že by otázka zajištění bezpečnosti ustupovala do pozadí před jiným závažným tématem týkající se našich osobností a to svého soukromí. Přestože i v problematice ochrany lidských práv je čitelný nárůst nespokojenosti občanů s jejich dodržováním, výsledky z výzkumů porovnávajících obě zmiňované oblasti jasně hovoří ve prospěch hodnoty bezpečí.

5.1.3. Kriterium vhodnosti a potřebnosti MKDS

Odpověď na otázku, zda-li MKDS, omezující právo na soukromí, umožňuje dosáhnout sledovaný cíl – tedy ochrany druhého základního práva na osobní bezpečnost – lze zjistit prověřením dalšího kritéria a tím je kritérium vhodnosti. Jak již bylo

vysvětleno, charakteristikou MKDS je vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách. Svou činností se tedy podílí na předcházení páchaní protizákonných pouličních deliktů. Kamera sice sama o sobě nezasáhne proti pachateli a ani neodvrátí bezprostřední hrozbu spáchání deliktu, může však významným způsobem přispět včasným upozorněním na delikventní jednání a prostřednictvím operátora vysláním hlídky policie na místo činu ke značné eliminaci těchto hrozeb či alespoň minimalizaci následků spáchaného deliktu a případně také k dopadení pachatele či jeho usvědčení v následujícím trestním řízení pomocí zdokumentovaných záběrů kamerových systémů pro důkazní účely. Patřičným zviditelněním prostřednictvím informačních tabulí v daném místě nebo zveřejňováním na webových stránkách či v periodikách místních médií může MKDS také odradit pachatele od zamýšleného protiprávního jednání. Veškeré tyto atributy napomáhají řešit konkrétní případy kriminálního jednání jedinců, čehož lze jen stěží dosáhnout pouhou činností hlídek policie v ulicích, která není sto obsáhnout v jednom okamžiku veškerá místa potencionálně ohrožená páchaním deliktů. To samozřejmě nedokáže ani MKDS, ale ani to není jejich cílem. Tím je sledování podezřelých jednání na veřejných prostranstvích určených a vytipovaných jako rizikových na základě provedených analýz (blíže viz kapitola 4.2). Z uvedeného je tedy zřejmé, že MKDS je schopna výše uvedenými způsoby ovlivnit samotné páchaní deliktů a tedy též participovat na zajištění bezpečí v ulicích a jiných veřejných prostorách.

Zodpověděl jsem již tak částečně i požadavek dalšího kritéria potřebnosti spočívajícího v porovnání legislativního prostředku, tedy zákonných opor MKDS, omezujícího základní lidské právo (právo na soukromí), s jinými opatřeními, umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak nedotýkajících se základních práv a svobod. Zmínil jsem výše, které další činnosti policie nebo i některé další preventivní snahy mohou být využity k zajištění osobní bezpečnosti. Pakliže bych měl některé z těchto činností prevence porovnat s MKDS co do účinnosti, kterou tyto systémy disponují, pak to budou dle mého názoru zejména ty činnosti policie, představující při zajištění bezpečnosti osob přímý výkon služby. Již jsem uvedl, že přínos MKDS tkví v tom, že policisté či strážníci nemohou být přítomni „na každém rohu“ a zefektivnění výkonu těchto složek díky kamerovému systému je tak zřejmé. Účinnost a nepostradatelnost MKDS v dnešní době potvrzují i další oblasti, kde MKDS významně pomáhá, např. při koordinaci postupů složek Integrovaného záchranného systému, pátrání po osobách a odcizených vozidlech, monitorování dopravy apod.

Přestože výše zmíněné klady MKDS mají v boji s kriminalitou a dalších uvedených oblastech své náležité opodstatnění, nelze účinnost MKDS příliš přeceňovat. Vyplývá to ze studie „Vyhodnocení účinku kamerových systémů“, kterou zpracovali v roce 2005 ve Velké Británii Gill a Spriggs.¹⁵¹ Cílem této studie bylo vyhodnotit, jaký je účinek na kriminalitu celkem u 13 projektů kamerových systémů zrealizovaných v rámci II. etapy Programu kamerových systémů ministerstva vnitra a zavedených na veřejně přístupných místech. Výsledky této studie sice přiznávají kamerovým systémům jistou významnost jejich role v boji s kriminalitou, na druhou stranu však autoři poukazují, že účinek kamerových systémů na snižování kriminality není nikterak vysoký, kdy u většiny hodnocených projektů kamerových systémů nedošlo ke snížení kriminality.¹⁵²

Jednou z částí této studie byla také analýza přínosů a nákladů, v níž jsou zohledňovány statistická data vyjadřující rozdíl počtu trestných činů za období 12 měsíců před instalací kamerového systému a stejného období po jeho instalaci, přičemž trestné činy se kategorizovaly do skupin krádeže, loupeže, násilné činy, vloupání, krádeže z aut, poškozování cizí věci, sexuální delikty, krádeže vozidel. Výsledný počet trestných činů (ať už zaznamenávající pokles či nárůst trestné činnosti v období před a po instalaci kamerového systému) byl znásoben statisticky vyhodnocenou částkou vynaložených nákladů na daný trestný čin.¹⁵³ Takto byla u každého projektu zvlášť vypočítána celková finanční úspora (či ztráta) společnosti. Konečným výsledkem byl poměr mezi celkovou finanční úsporou a ročními ekvivalentními náklady¹⁵⁴ vynaloženými na daný projekt, přičemž při hodnotě poměru vyšším než 1,00 byl vyhodnocen projekt z ekonomického hlediska jako životaschopný, což se stalo pouze u dvou projektů ze sedmi hodnocených. Autoři však podotýkají, že paradigma změny míry kriminality nemůže být jediným vodítkem pro vyhodnocení účinku kamerových systémů z ekonomického hlediska, neboť do něj nejsou zahrnuty další jejich přínosy, které jsou obdobným způsobem obtížně měřitelné. Rovněž tak byla relevance této části

---

¹⁵¹ Srov. GILL, M., SPRIGGS, A. *Vyhodnocení účinku kamerových systémů*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf).

¹⁵² Srov. Tamtéž.

¹⁵³ Náklady na některé z uvedených trestných činů v britských librách (GBP): poškozování cizí věci – 580 GBP, vloupání – 2.300 GBP, loupež - 4.742 GBP, násilí proti člověku – 6.730 GBP, sexuální trestné činy 19.000 GBP. Srov. Tamtéž.

¹⁵⁴ Roční ekvivalentní náklady jsou náklady za rok spojené s vlastnictvím, údržbou a provozem majetku (kamerového systému). Srov. *Financovat*. Just another BlogTrx Sites site. <online>. Dostupné na [www: <http://financovat.blogtrx.com/co-je-ekvivalent-rocni-naklady.html>](http://financovat.blogtrx.com/co-je-ekvivalent-rocni-naklady.html).

studie snížena o zpochybnění dokonalosti realizace hodnocených projektů, což by mohlo vést v opačném případě k vyšším hodnotám zjišťovaného poměru.¹⁵⁵

V otázce potřebnosti MKDS se lze tedy ztotožnit se závěry této studie, kdy sice MKDS nevykazují výsledky, které by vypovídaly o podstatném snížení kriminality, přesto existuje řada úspěšných příkladů jejich využití. A přestože se občané Velké Británie necítili bezpečněji a rovněž nebyla zcela naplněna jejich očekávání o účinnosti kamerových systémů, vyjadřují ve zmíněné studii přesvědčení, že se u nich neprojeví po získané zkušenosti s kamerovým systémem žádné vážnější obavy ze zásahu do občanských svobod.¹⁵⁶

5.1.4. Podmínka přiměřenosti omezení dotčeného práva

Podmínkou přiměřenosti je požadavek šetření podstaty a smyslu omezovaného základního práva, resp. svobody, v tomto případě tedy práva na soukromí. Zakládá to ustanovení čl.4 odst.4 Listiny, v němž se mj. praví, že taková omezení dotčeného práva nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.¹⁵⁷

Invaze kamerových systémů spojená s rozvojem vědy a techniky ve druhé polovině 20.století způsobila významný zásah do práv a respektování soukromého života. V poslední době prožívají neustále vyvíjející se technologie rozmach vměšování se do soukromých životů lidí také ve státním aparátu.¹⁵⁸ Zejména se jedná o MKDS, kterým chtějí orgány veřejné moci dosáhnout především takových cílů jako je vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách, omezování páčání trestné činnosti, dodržování veřejného pořádku a v neposlední řadě argumentují také přispěním MKDS ke koordinaci postupu složek integrovaného záchranného systému při ohrožení bezpečnosti občanů. Ze zásady přiměřenosti však vyplývá, že by takto invazivního prostředku měli použít v takových případech, kdy účelu, který definují v souladu se zákonem, nelze dosáhnout jiným vhodným opatřením prevence kriminality. Otázkou vhodnosti MKDS a jiných opatření jsem se již zabýval v předchozí kapitole, proto se spíše zmíním o přiměřenosti kamerového sledování z hlediska závažnosti potenciálně

---

¹⁵⁵ Srov. GILL, M., SPRIGGS, A. *Vyhodnocení účinku kamerových systémů*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf).

¹⁵⁶ Srov. Tamtéž.

¹⁵⁷ Srov. Článek 4. Listina základních práv a svobod, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

¹⁵⁸ Srov. KONÍČEK, T., KOCÁBEK, P. *Sborník příspěvků ze semináře "Městské kamerové dohlížecí systémy - účinný prvek prevence kriminality"*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html).

sledovaných deliktů. Z této zásady jednoznačně vyplývá, že kamerové sledování nebude možné považovat za zákonné v případech tzv. bagatelních přestupků. Konkrétně může jít například o případy monitorování autobusových zastávek za účelem sledování osob odhazujících nedopalky cigaret v tomto veřejném prostoru. „*Jinými slovy, je třeba v jednotlivých případech uplatňovat zásadu přiměřenosti s ohledem na sledované účely, která zahrnuje určitou povinnost minimalizace údajů na straně správce údajů.*“¹⁵⁹

Jedním z definičních znaků soukromí je místo, kde člověk očekává, že nebude sledován nebo-li kde dochází ve zvýšené míře k projevům jeho osobní a soukromé povahy. Tam jistě omezení práva na soukromí má a musí mít své hranice.¹⁶⁰ Takovým místem může být dům, byt, ale také například veřejné toalety či převlékárny. Opakem bude veřejné prostranství, kde mohou osoby očekávat menší stupeň soukromí, tzn. ulice, parky, nádraží apod. Přesto ani zde nejsou zcela zbaveny svých práv a svobod týkajících se soukromého života a vzhledu. V této souvislosti je důležité si uvědomit, že dle článku 2 dodatkového protokolu č.4 Úmluvy mají subjekty údajů právo uplatňovat svou svobodu pohybu. Omezení tohoto práva se může dít jen na základě takového zákona, z něhož bude patrné odůvodnění hájící veřejný zájem demokratické společnosti a jen v rozsahu nezbytném pro dosažení stanoveného účelu.¹⁶¹ Dle Stanoviska č.4/2004 vydaného Pracovní skupinou zřízenou směrnicí 95/46/ES Evropského Parlamentu by toto omezení tedy nemělo zatěžovat osoby, o nichž jsou shromažďovány prostřednictvím kamerového sledování informace, na jejichž základě by mohly být identifikované a/nebo identifikovatelné tak, aby neprocházely nadměrnými psychologickými testy s ohledem na svůj pohyb a jednání a aby nebyly podrobovány detailnímu monitorování, které by umožňovalo sledování jejich pohybu a/nebo spuštění „poplachu“ na základě softwarových prostředků, které automaticky „interpretují“ údajně podezřelé chování osoby bez jakéhokoli lidského zásahu – na základě nepřiměřené aplikace kamerového sledování některými subjekty v řadě veřejných nebo veřejně přístupných prostor.¹⁶²

Skutečnost, že stále dokonalejší technologie kamerových systémů umožňují i snímání těchto zdánlivě podezřelých pohybů člověka na veřejnosti a zároveň

---

¹⁵⁹ JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*, s. 24.

¹⁶⁰ Srov. Tamtéž, s. 119.

¹⁶¹ Srov. ŠÍŠKOVÁ, N. *Evropská unijní ochrana lidských práv*, s. 117-118.

¹⁶² Srov. *Stanovisko č. 4/2004 ke zpracování osobních údajů prostředky kamerového sledování*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=52&loc=83>](http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=52&loc=83).

i okamžitě upozorňují na takové chování, dokumentuje článek „Soukromí člověka – věc nežádoucí?“. Obsahem tohoto článku je informace o připravovaném projektu s názvem „IAO“ - *Information Awareness Office*, který je zaměřený proti terorismu a financovaný americkou vládou. Tento projekt, který má potenciál se stát největším ohrožením soukromí a občanských práv nejen ve Spojených státech, ale i na celém světě, je nadaný schopností využívat vysoce vyvinutou technologii, která porozumí snahám a cílům teroristických organizací včetně odhalování jejich plánů. Mezi tyto „schopnosti“ budou patřit například i tyto :

- mapování a detekce anomálií v modelu chování
- systém k rozeznání mluveného slova
- strojové porozumění obsahu a hlavních myšlenek přirozeného jazykového textu
- analýza vztahů a vazeb mezi lidmi, vytvoření modelů chování jednotlivců
- schopnost pamatovat si obvyklé způsoby chování jednotlivců a zaznamenat změny v tomto chování.¹⁶³

Obavy z tak závažné trestné činnosti jako je terorismus a organizovaný zločin jsou skutečně vážné a to jak mezi představiteli jednotlivých států, tak i mezi prostými občany na celém světě a také i v ČR, o čemž vypovídá průzkum mezi veřejností, provedený CVVM v prosinci roku 2010 s názvem „Bezpečnostní rizika pro Českou republiku podle veřejnosti“. Tímto průzkumem bylo zjišťováno, zda některá z určených skupin představuje v současné době reálnou hrozbu pro mír a bezpečnost v ČR, přičemž nejčastěji respondenti označili za velkou hrozbu mezinárodní organizovaný zločin. Shodlo se na tom 57% účastníků výzkumu. Dalších 32% pak považuje organizovaný zločin za malou hrozbu a pouze 6 ze 100 dotázaných organizovaný zločin za hrozbu nepovažuje. Jako závažné ohrožení je vnímán také terorismus, polovina respondentů ho označila jako velkou hrozbu a další třetina jako malou hrozbu. Teroristických skupin či jednotlivců se v souvislosti s bezpečností ČR neobává asi desetina dotázaných. Uprchlíky z jiných zemí ani národnostní menšiny žijící na území ČR většina populace za velkou hrozbu pro bezpečnost nepovažuje (Tabulka č. 8).¹⁶⁴

---

¹⁶³ Srov. *Soukromí člověka - věc nežádoucí?* <online>. Dostupné na [www: <http://druidova.mysteria.cz/TAJEMNO/Soukromi_cloveka.htm>](http://druidova.mysteria.cz/TAJEMNO/Soukromi_cloveka.htm).

¹⁶⁴ Srov. ŠAMANOVÁ, G. *Bezpečnostní rizika pro Českou republiku podle veřejnosti*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101090s_pol10119.pdf>](http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101090s_pol10119.pdf).

Tabulka č. 8: Reálnost hrozby pro ČR v současné době (v %).

	Velká hrozba	Malá hrozba	Žádná hrozba	Neví
Mezinárodní organizovaný zločin	57	32	6	5
Teroristické skupiny či jednotlivci	52	35	8	5
Uprchlíci	24	48	22	6
Národnostní menšiny	21	51	23	5

Zdroj : CVVM

Lze usuzovat, že hrozby teroristických útoků či obavy z mezinárodně organizovaného zločinu jsou vnímány občany ČR spíše ze zpráv zobrazující neustálé celosvětové, globální či etnické nepokoje, než z obav z přímého kontaktu s tímto nebezpečím. K omezení těchto rizik může napomoci i MKDS, kdy za použití výše popsané funkce odhalování podezřelého chování jednotlivců na veřejnosti poukáže na potencionálně podezřelou osobu, která se možná chystá spáchat nějaký závažný zločin (či zaznamená podezřele odložený předmět v místě většího seskupení osob).

Je však mít na zřeteli míru takového zpracování osobních údajů, resp. jejich sdružování, aby nedošlo k citelnému zásahu do soukromého a osobního života. Spojením informací o osobě vzniká nová kvalita osobního údaje, která může být způsobilá vypovědět o soukromí fyzické osoby jeho zásadní skutečnosti, čímž tak směřuje k překročení zákonem vymezeného rámce.¹⁶⁵ Tím je myšleno zejména ustanovení § 5 odst.1 písm.h) ZOOÚ, v němž je uvedena povinnost správce nesdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům, čímž se apeluje na otevřené shromažďování osobních údajů v souladu s ust. § 5 odst.1 písm.g) téhož zákona.¹⁶⁶ Dle § 85 odst.1 písm.d) ZoPCR je však Policie ČR oprávněna sdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům.¹⁶⁷

5.2. Právo na soukromí a právo na osobní bezpečnost v pojetí politické filosofie

Při úvaze, zda právní úprava týkající se MKDS je souladná s pojetím svobody člověka a rolí státu v otázkách zajištění jeho bezpečnosti, lze vycházet z premisy

¹⁶⁵ Srov. JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi*, s. 26.

¹⁶⁶ Srov. § 5 odst.1 písm.g.), h). Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

¹⁶⁷ Srov. § 85 odst.1, písm. d). Zákon č.273/2008 Sb. o Policii České republiky.

vyřčené Giovannim Buttarelim při zasedání Rady Evropy v roce 2000, která zní: „*veřejnost jako celek nesmí být zatížena nadměrnými zásahy zdůvodněnými potřebou přecházet nežádoucím chování menšiny společnosti*“.¹⁶⁸ Jak však posoudit, že MKDS je prostředkem, který veřejnost zatěžuje nadměrně? Jak dalece může být svoboda člověka protěžována takovým opatřením prevence kriminality, jakým je MKDS?

V souvislosti s uvedenými otázkami vzpomínám na dobu někdy před 15 lety, kdy se začaly u kanceláří na úřadech objevovat průhledné, skleněné dveře. Nejedem úředník byl pak zřejmě náhlou změnou nemile překvapen a dost možná nemohl tehdy ani pochopit, jak může být takto vystaven po celý den všem, kteří třeba jen projdou kolem jeho kanceláře. Dnes se již nad takovou věcí nikdo ani nepozastaví, skleněnými deskami se opláštějí zevnitř i zvenjšku celé budovy, ať už jsou to úřady, restaurace či posilovny. Lidé se tak stávají přinejmenším herci vlastních příběhů, ne-li „vězni“ pod dohledem každého, kdo se jen namane. Pramení to z touhy sledovat lidi, jak si počínají při svých činnostech? Či snad z potřeby dohledu, jestli se děje vše tak, jak se dít má?

A právě k odhalování toho, zda se někde neděje něco nekalého, slouží kamerový systém. Jak věrným společníkem dokáže být, si dovolím vyjádřit prostřednictvím vyobrazení jednoho všední dne: Ráno jakmile vyjdu ze svého domu ven na ulici, jsem přistižen městským kamerovým systémem, jak schovávám pod práh klíč pro opraváře, který dopoledne přijede opravit porouchaný televizor. No snad ta kamera nemá ziskuchtivé oči a nevykrade nás, řeknu si. Pak nasednu do autobusu a opět, zřejmě pro případ, kdybych chtěl rázně vyčinit řidiči, že neomaleně zabrzdil na křižovatce, jsem sledován kamerou umístěnou nad sedačkami. Přijdu do práce a přitom zcela jistě vím, že zde po celý den nebudu sám, pan vedoucí je mi díky čočce okuláru v rohu místnosti stále nablízku, i když zrovna nestojí vedle mě. Po cestě z práce se musím zastavit v bance, protože mi volal opravář, že bude třeba koupit televizor nový. Bez dohledu kamery mi však na přepážce hotovost nevyplatí. Ještě si skočím do bazénu, napadne mě a kdo na mě nečeká u šatní skříňky před kabinkami - kamera! Večer se pak chystám manželce vyjevit své postřehy z celodenního sledování mé osoby, když v tom mne předběhne a sdělí mi, že už zase na zahradě nějakí vandalové poničili skleník a že bychom si mohli pořídit kameru, abychom zjistili, kdo to je. To už je vážně dost, pomyslí si, to si už ani na té zahradě potajmu nevykouřím svou „zakázanou“ cigaretu!

---

¹⁶⁸ *Usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne 28. listopadu 2008.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/cinnost-rady/zasedani-rady/Podnet-Rady-ke-kamerovym-systemum.pdf>](http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/cinnost-rady/zasedani-rady/Podnet-Rady-ke-kamerovym-systemum.pdf).

Není zase až tak nepředstavitelné, že přesně takto se odehrává všední den někoho z nás. Někoho z nás nebo většiny z nás? Například ve Velké Británii mohl být obyvatel Londýna podle zpracované studie Report on the Surveillance Society z roku 2006 zaznamenán v jeden den více než třemi sty kamerami, kdy v celé zemi v tu dobu bylo v provozu celkem 4,2 milionu kamer zapojených do různých bezpečnostních systémů.¹⁶⁹

Taková čísla nutně vzbuzují dojem, zda se neblížíme verzi byť jen fiktivně stvořeného světa „*Velkého bratra*“ tak, jak jej popsal ve svém díle 1984 George Orwell.¹⁷⁰ Toto dílo pojednává o nastolení totalitní moci vlády jedné Strany, k čemuž si podrobuje obyvatelé oné země mj. jiné i tím, že je neustále a všude sleduje za pomoci kamer instalovaných jak ve veřejných, tak i v soukromých prostorách. Neblahým důsledkem (a vlastně cílem oné Strany) takto rozsáhlého monitoringu je pak nejen povinné obětování svého soukromí, ale rovněž změněná identita člověka. Nebezpečí z toho plynoucí se pak skrývá právě v tom, že pod postupně utvrzeným dojmem neustálého sledování své osoby někým můžeme nakonec změnit i své chování. Čím tedy bude přibývat situací, v nichž bude člověk nucen si uvědomovat, že je sledován, tím spíše to může změnit jeho chování na veřejnosti. Že takových situací již dnes není málo, jsem ostatně již naznačil výše uvedeným (a samozřejmě neúplným) výčtem setkání s *kamerou* v průběhu normálního všedního dne.

Zdá se tedy, že v dnešní době je hodnota individuální svobody, resp. soukromí stále více potlačována. Projevuje se stále větší počet těch, kdož předřazují uspokojení základních potřeb člověka na úkor individualistického pojetí lidských práv a odůvodňují jej tvrzením, že „*člověk má ze své svobody něco jedině tehdy, když je v první řadě zajištěn jeho život a přežití.*“¹⁷¹

Lze to srovnat s utilitaristickým konceptem morálky, kterým je považováno za morální vše, co svědčí a přináší užitek jednotlivci. Od toho je pak odvozován i veřejný užitek.¹⁷² Pojmeme-li v tomto duchu i MKDS a s tím i výše deklarovanou prospěšnost této služby vůči společnosti, dá se říct, že individualita člověka je zatlačována do určité sociální struktury vykonstruované tak, že člověk není schopen sám o sobě zajistit si své

---

¹⁶⁹ Srov. *Kamerové systémy v ČR – opravdu dlouhý sumarizační článek z roku 2007*. Lidská práva a technologie. <online>. Dostupné na [www: <http://www.slidilove.cz/content/kamerov%C3%A9-syst%C3%A9my-v-%C4%8Dr-opravdu-dlouh%C3%BD-sumariza%C4%8Dn%C3%AD-%C4%8DI%C3%AInek-z-roku-2007>](http://www.slidilove.cz/content/kamerov%C3%A9-syst%C3%A9my-v-%C4%8Dr-opravdu-dlouh%C3%BD-sumariza%C4%8Dn%C3%AD-%C4%8DI%C3%AInek-z-roku-2007).

¹⁷⁰ Srov. ORWELL, G. 1984.

¹⁷¹ MARŠÁLEK, P. *Právo a společnost*, s. 111.

¹⁷² Srov. PŘIBÁŇ, J. *Hranice práva a tolerance*, s.23.

bezpečí. Při pohledu z pozice klasického liberalismu jako názorového proudu je však zásadně zasažena svoboda člověka, kdy zde chybí prvek ctít právo druhého žít v uvedeném prostoru tak, jak by si on představoval. Pro liberály je totiž příznačná názorová pluralita projevující se tím, že mám respekt k druhému, kterého plně uznávám v jeho odlišnosti a jinakosti. Z toho pak plyne rovnost před zákonem oproštěná od utilitaristických tendencí zahrnovat člověka svým užtkem, resp. co největším užtkem pro co největší možný počet lidí ve společnosti. Tím je bezesporu právě i případ MKDS, jehož zřizovatelé jej považují za nástroj toho zajistit svým občanům co největší možný pocit bezpečí tam, kde se denně pohybují a kde se určitě chtějí pohybovat svobodně tak, aby nebyli nikým omezováni, resp. napadeni. Mám tím na mysli ochranu svobody jakožto zajištění bezstarostnosti člověka si jí užívat, aniž by její hranice narušil nějaký pachatel, i za cenu ztráty jiné dimenze vlastní svobody. Totiž té dimenze, kdy za účelem, aby se mi nic nepříhodilo, mne musí mít zákonitě také někdo na dohled, kdo bude dávat pozor na to, aby se mi nic nepříhodilo. A ačkoli se nacházím v prostoru, kde vím, že mne potencionálně sledují i ostatní osoby, kolem kterých procházím, pozorují přeci jen jeden zásadní rozdíl. Jistěže mi může vadit pohled operátora obsluhujícího MKDS na mou osobu v rámci jím vykonávané profesní činnosti úplně stejně jako upřený zrak na mě kteréhokoliv člověka na ulici. Zatímco však mezilidské interakci na veřejnosti jsem většinou sám dobrovolně nakloněn a považuji to za přirozené, na stav, kdy jsem někým (operátor – zaměstnanec, policista) pozorován jenom proto, že se někdo (zřizovatel – město, obec) rozhodl bez mého svolení zaobírat dobrem pro mě, tedy zajištěním mé bezpečnosti, mohu pohlédnout odmítavě. Několik důvodů, které mě mohou vést k takovému odmítnutí, resp. subjektivnímu přesvědčení, že nestojím o to, aby mě sledovala kamera tam, kde se chci svobodně pohybovat a projevovat, jsem již výše nastínil. S takto vymezeným postojem se však ocitám na pomezí dilematu. A to ve vztahu ke společnosti, kdy z pohledu zmíněné liberální pozice na jedné straně chci setrvat ve své svobodě nesledován kamerovým systémem, na druhé straně ctím ale názorovou pluralitu a tedy na základě tolerance a úcty k druhému jako osobě toužící navazovat své interaktivní vztahy na veřejnosti beze strachu o svou osobu, i jeho požadavek, aby byly učiněny ze strany státu veškeré možné kroky k zajištění jeho bezpečnosti. Přitom v obou dvou případech se jedná o základní dobra. V prvním případě se bude jednat o základní dobro, mám-li za to, že si chci zachovat svou svobodu, resp. ochránit své soukromí, čímž dávám najevo, že mi není lhostejný můj život, že si jej chci zachovat, takový jaký je, bez vnějších zásahů (tedy bez zásahu

sledování kamerovými systémy). V druhém případě, budu-li se chtít zachovat přátelsky k lidské společnosti a tedy k těm, kdož touží po ochraně své svobody prostřednictvím bezpečnostních kamer, se rovněž považuje za základní dobro takoveto jednání nezištné lásky, aniž bychom svým rozhodnutím pomoci na něm participovali blíže nespécifikovanou získanou výhodou k zajištění vlastních dober.¹⁷³ Konečně tím, že umožním projeveným základním dobrem v podobě nezištného přátelství získat druhému pocit bezpečí díky kamerovému systému, pomáhám i jemu k prvně jmenovanému základnímu dobru a to k zachování jeho vlastního života tím, že bude lépe ochráněn. Takto pojaté dilema mohu posuzovat z hlediska svobodného, nikým a ničím neomezovaného jednotlivce jen do té doby, než vezmu v potaz, že některé z těchto základních práv může být omezeno zákonem ve prospěch jiného práva. Zákony tedy mohou z jedné strany svobodu posilovat, z druhé však zároveň omezovat.¹⁷⁴ Jako jedinec toužící po zachování svobody v podobě neomezovaného soukromí tedy mohu stanout proti příslušnému ustanovení zákona, které svým obsahem (tím, že bude policie moci zaznamenávat sociálně patologické jevy a pouliční kriminalitu) směřuje ke garanci státu poskytnout člověku ochranu například před zabitím či napadením. V tomto případě se bude jednat o příslušná ustanovení ZoPCR, potažmo ZoOP, která stanoví, že k plnění úkolů, pakliže je to nezbytné, je možné pořizovat obrazové, zvukové a jiné záznamy osob a věcí nacházejících se na místech veřejně přístupných. Budu-li se však ptát dál, proč je, konkrétně v podmínkách České republiky, upřednostněno právo na bezpečné žití před právem na ochranu soukromí, mohu dostat odpověď, že je to nahlíženo občany naší republiky jako celkově výhodnější. Odpovídalo by to i Maslowově hierarchii potřeb, kdy občané budou hledět primárně na uspokojení potřeby vlastního bezpečí a až po uspokojení této potřeby se budou zajímat o ochranu svého soukromí. Empiricky to lze odůvodnit i na základě výsledků z výzkumu provedeného IKSP s názvem „Občané o kriminalitě a prevenci“ uvedeného v kapitole 5.1.2, v němž se pro zpřísnění zákonů ve prospěch většího osobního bezpečí vyslovilo 57% dotázaných, naopak pro změnu zákonů směrem k maximální svobodě bylo jen 13% respondentů. Doplním, že řešitelé sami přičítali názorové tendence ve prospěch maximální svobody představám liberalismu, zatímco ti, kteří se vyslovili pro změnu

---

¹⁷³ Srov. SOUSEDÍK, S. *Svoboda a lidská práva*, s. 48.

¹⁷⁴ Srov. SWIFT, A. *Politická filozofie*, s. 69 – 70.

ve prospěch většího osobního bezpečí, byli označováni jako stoupenci konservatismu.¹⁷⁵ V tomto kontextu lze uvést, že konservativní myšlení je založeno na prosazování tradiční silné vlády a k důslednému vynucování práva a pořádku. Společnost představuje v paternalistickém duchu jako morálně a intelektuálně nedokonalé lidi pídící se po bezpečnosti, kterou jim může zajistit pouze autorita, resp. vláda založená na zkušenosti a tradici oproti takovým abstraktním principům jako svoboda, rovnost a spravedlnost, které jsou příznačné spíše pro liberální směry.¹⁷⁶ Ty však, jak je patrné z výsledků uvedeného výzkumu, upřednostňuje pouhých 13% respondentů, kteří by rádi změnili zákony ve prospěch maximální svobody. Existence zákona upřednostňujícího bezpečné žití však ještě nezakládá to, že by se tito lidé se svou touhou po maximální svobodě ocitli v nesvobodě, neboť v demokratickém státě jako rovnoprávní občané mají možnost volit ty zákonodárce, kteří prosazují stejné zájmy a takovým způsobem tedy politicky participovat na formování veřejné politiky. A proto ani to, že jsou nakonec přehlasováni, nehraje v jejich (ne)svobodě žádnou roli. Neboť svoboda, kterou člověk získává až svou účastí ve společnosti, je pouze příležitostí, aby si ji mohli občané navzájem vytvářet, což ale předpokládá vzájemnou toleranci, sociální soudržnost a úctu či respekt k odlišnému pohledu a důstojnosti druhého člověka.¹⁷⁷

6. Participace občanů v místní veřejné správě

Nyní však přejdu od výše uvedeného centralistického pohledu k politice utvářené na lokální úrovni nebo spíše k problematice zapojení občanů do ní. Zmínil jsem, že k provozování MKDS je zapotřebí zákonného oprávnění, a rovněž tak je nepřehlédnutelné, že MKDS jsou jedním z významných součástí projektů situační prevence v rámci Ministerstvem vnitra řízeném programu Partnerství poskytující finanční dotace. Přesto nakonec jsou to samotné obce či města, která za účasti dalších subjektů, jako například Policie ČR, rozhodují, zda v jejich problémových lokalitách bude zřízen a použit MKDS či ne. Dle Ministerstva vnitra obecní zastupitelstva také nesou zodpovědnost za realizaci programů prevence kriminality.¹⁷⁸

---

¹⁷⁵ Srov. VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf).

¹⁷⁶ Srov. HEYWOOD, A. *Politická teorie*, s.126-127. .

¹⁷⁷ Srov. KROUPA, D. *Svoboda a řád (sváteční rozhovory)*, s. 42-43.

¹⁷⁸ Srov. *Prevence kriminality*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm).

6.1. Participace občanů jako prostředek funkčnosti vztahu občan – místní veřejná správa

V případě zřízení a provozování MKDS je zcela zásadně dotčeno právo na respektování soukromého života.¹⁷⁹ Má-li se tedy takové preventivní opatření, jako je projekt MKDS, týkat určité skupiny obyvatel dané lokality, bylo by vhodné projevit adekvátní snahu místní veřejné správy více iniciovat participaci občanů na rozhodnutích o takto závažných veřejných záležitostech v obci směřujících k ochraně demokratických hodnot ve společnosti. Jako je tomu například v rámci projektu 10 západoevropských měst sdružených pod organizací *European Forum for Urban Security* s názvem *Občané, města a kamerové systémy*.¹⁸⁰

Tato města, mezi nimiž jsou například Janov, Rotterdam, Le Havre, Ibiza či Londýn, uzavřela tzv. Chartu demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů, kdy za účelem zavádění, fungování a rozvoje veřejných bezpečnostních kamerových systémů provozovaných veřejnými orgány dotčených měst bylo stanoveno celkem 7 zásad k prosazování a dodržování práva na ochranu soukromého života občanů a jejich lidských práv ve veřejném sektoru. Jednou z nich je také princip zapojení občanů, který doslova zní : „*Musí být vyvinuto veškeré úsilí pro zapojení občanů do všech fází provozu systému bezpečnostních kamer.*“¹⁸¹ Naplněním právě tohoto principu je autory projektu podmiňován úspěch celého bezpečnostního kamerového systému. Proto by se dle nich měly veřejné orgány držet následujících doporučení, resp. postupů:

- „*Projednat s občany potřeby v rámci předběžné analýzy například prostřednictvím průzkumu o tom, jaké mají zkušenost s kriminalitou.*
- *Podporovat zapojení občanů v počátečních fázích při rozhodování o umístění kamer v případě, že jde o řešení konkrétního problému. To může probíhat formou společného průzkumu území.*

---

¹⁷⁹ Srov. KONÍČEK, T., KOCÁBEK, P. *Sborník příspěvků ze semináře "Městské kamerové dohlížecí systémy - účinný prvek prevence kriminality"*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html).

¹⁸⁰ *European Forum for Urban Security*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.cctvcharter.eu/index.php?id=31559&L=ucqbgkmf>](http://www.cctvcharter.eu/index.php?id=31559&L=ucqbgkmf).

¹⁸¹ *Charta demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů*. <online>. Dostupné na [www: <http://cctvcharter.eu/fileadmin/efus/CCTV_minisite_fichier/Charta/CCTV_Charter_CZ.pdf>](http://cctvcharter.eu/fileadmin/efus/CCTV_minisite_fichier/Charta/CCTV_Charter_CZ.pdf).

- *Snažit se získat souhlas občanů s projekty týkajícími se obecné bezpečnosti, například prostřednictvím organizování veřejných informačních schůzí, které umožní, aby občané přijali obecní projekt za svůj.*
- *Podpořit účast občanů na dohledu a na hodnocení systému prostřednictvím dotazníků o spokojenosti.*
- *Vytvořit jasný a oficiální postup, který by dal občanům možnost navštívit kontrolní a řídicí místnost bezpečnostního kamerového systému, a to včetně předem nenahlášených návštěv. Odmítnutí musí být odůvodněné (například probíhajícím vyšetřováním). Tato možnost musí mít stanovená pravidla, aby nebyla narušena práva třetích osob.*
- *Posílit závazek místních orgánů vytvořením nástroje, který umožní pravidelné zapojení občanů. Vytvoření místního orgánu dohlížejícího na správné využívání systému by mělo zahrnovat i aktivní účast občanů na provozování a rozvoji systému.“¹⁸²*

Podobné úsilí o spolupráci s veřejností by měli vyvinout rovněž v ČR představitelé místní veřejné správy, jak vyplývá i z Bezpečnostní strategie ČR, v jejíž části Politika v oblasti vnitřní bezpečnosti je k významnosti občanské participace mj. uvedeno, že „*Na zajištění vnitřní bezpečnosti aktivně participují všechny prvky bezpečnostního systému. (...) Velmi důležitou roli sehrává odpovědnost a podpora občanů.*“¹⁸³

6.2. Ústavní, resp. zákonné možnosti participace

Na participaci občanů pamatuje také naše ústavní právo, konkrétně článek 21 odst.1 LZPS, v němž se praví, že občané vedle možnosti svobodné volby svých zástupců mají i právo podílet se na správě veřejných věcí přímo a přestože toto právo nenáleží jedinci, ale veřejnoprávní korporaci jako sdružení občanů, považuje se veřejně subjektivní právo za přímo dovolatelné na základě příslušných zákonů (např. zákon o místním referendu, zákon o volbách do místních zastupitelstev, zákon o obcích).¹⁸⁴ Lze tak využít at' už zákonem ustanovené participační nástroje (např. místní referendum), ale i další nástroje, které sice v českém právním řádu nemají přímo své zakotvení, ale přesto může být

¹⁸² *Charta demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů.* <online>. Dostupné na [www: <http://cctvcharter.eu/fileadmin/efus/CCTV_minisite_fichier/Charta/CCTV_Charter_CZ.pdf>](http://cctvcharter.eu/fileadmin/efus/CCTV_minisite_fichier/Charta/CCTV_Charter_CZ.pdf).

¹⁸³ *Bezpečnostní strategie České Republiky.* <online>. Dostupné na [www: <http://www.army.cz/assets/files/8492/Bezpe_nostn__strategie__R_-_prosinec_2003.pdf>](http://www.army.cz/assets/files/8492/Bezpe_nostn__strategie__R_-_prosinec_2003.pdf).

¹⁸⁴ Srov. RIGEL, F. *Způsoby participace osob na místní samosprávě.* <online>. Dostupné na [www: <http://is.muni.cz/th/53621/pravf_d/DISERTACE.pdf>](http://is.muni.cz/th/53621/pravf_d/DISERTACE.pdf).

jejich použití umožněno (lidová iniciativa, lidové veto, plesbicit).¹⁸⁵ Další formy účasti občanů na samosprávě obcí, jak ovlivnit rozhodování o veřejných záležitostech (nikoliv však na rozdíl od místního referenda či voleb rozhodnout), jsou určeny ZO a to konkrétně ustanoveními § 16 odst.2 písm. c)-g). Na základě těchto práv může občan dané obce, který dosáhl 18 let věku, například podávat k orgánům obce návrhy, připomínky a podněty, vyjadřovat svá stanoviska k projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva obce, požadovat projednání určité záležitosti radou obce nebo jejím zastupitelstvem (za splnění podmínky, že žádost podá nejméně 0,5 % občanů obce) či nahlížet do usnesení a zápisů orgánů obce.¹⁸⁶

6.3. Občan a problém participace

Přínos občanů k efektivitě veřejných služeb je možné objasnit tím, že jako bezprostřední aktéři či pozorovatelé setkávající se každodenně v místech, kde žijí, se sociálně patologickými jevy a kriminalitou v konkrétních situacích mohou přispět svými náměty a poznatky k účinnosti těchto opatření a proto se může stát jejich zapojení do fungování prevence vysoce prospěšným. Jejich participace na preventivních aktivitách bude tedy důležitá zejména na lokální úrovni.

V ČR, stejně jako ve všech postkomunistických zemích vůbec, však spíše v myšlení občanů přetrvává odkaz doby, v níž se občané potýkali s nedobrovolnou politickou a občanskou participací v zájmových organizacích, v komunistických stranách či na veřejných manifestacích, čímž mohla být zapříčiněna nechuť ke konvenční participaci v nových demokraciích.¹⁸⁷ Problém veřejné sféry zapojovat více občany do obecního dění tedy může být skryt v komunistickém „dědictví“ postojů a zvyků zajímat se raději pouze o své osobní záležitosti, případně z těch veřejných jen o ty, které se bezprostředně dotýkají daného jednotlivce. Neochota občanů angažovat se, jejich absence při jednáních zastupitelstva či nepřipomínkování projednávaných věcí jsou pak zmiňovány starosty obcí jako hlavní důvody nízké úrovně participace občanů. K tomu se připojují obavy z možného odporu občanů a tedy oddálení jejich

---

¹⁸⁵ Srov. Tamtéž, s. 233.

¹⁸⁶ Srov. KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): Komentář*, s. 50 – 51.

¹⁸⁷ Srov. VLACHOVÁ, K., LEBEDA, T. *Aktivní občanství a spokojenost s demokracií v Evropě*.

<online>. Dostupné na [www](http://www.sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf):

<http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf>.

připravovaných rozhodnutí směřujících k realizaci zamýšleného projektu.¹⁸⁸ Četné jsou i ohlasy představitelů obcí o tom, že občané jsou jimi nahlíženi jako neodborníci, kteří nemají o projednávané věci úplný přehled, čímž může v konečném důsledku participace občanů činit rozhodování a jednání správy komplikovaným, neboť negativně narušuje manažerský přístup k řešení veřejných problémů a vysoce expertní způsob rozhodování.¹⁸⁹ Rozsáhlá a kritická participace občanů na správě veřejných věcí se pak může jevit jako nežádoucí či dokonce jako brzda efektivity dosahování cílů.¹⁹⁰

6.4. Empirická zjištění k vnímání role participace občanů

Skutečnost, že občané nejsou pokládáni při plánování a utváření opatření vedoucích k zajištění jejich bezpečnosti za příliš významné partnery složek podílejících se na prevenci kriminality lze vyčíst i ze závěrečné zprávy provedeného výzkumu IKSP s názvem „Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů“ provedeném na podzim roku 2007, jehož cílem bylo zjistit, jaké problémy tíží v exponovaných lokalitách obce s rozšířenou působností, resp. jaké druhy preventivních opatření v obci fungují včetně organizačního a materiálně-technického zabezpečení těchto opatření a konečně jakou roli zastávají ve vztahu k nim jednotlivé subjekty. A právě na úroveň spolupráce a vzájemné pomoci jsem se zaměřil v rámci tohoto výzkumu, čítajícího celkem 622 respondentů rekrutujících se z převážné většiny ze čtyř expertních skupin: manažerů prevence, příslušníků Policie ČR, obecní policie a pracovníků odboru sociálních služeb. V jedné části tohoto výzkumu s názvem *Role jednotlivých subjektů v prevenci kriminality* bylo mezi respondenty zjištěno při zodpovězení položené otázky, které subjekty jsou z jejich pohledu považovány za zásadní zdroj informací, že za obecně nejméně podstatný zdroj informací v oblasti prevence sociálně patologických jevů lze na základě odpovědí respondentů považovat v konkurenci nejrůznějších institucí, sdružení a organizací právě samotné občany, kteří na šestistupňové škále obdrželi výslednou známku 4,05. Ostatně ani zájmová sdružení občanů, která by nejlépe mohla znát a zastupovat problémy občanů, nedopadla o mnoho lépe, kdy s výslednou

---

¹⁸⁸ Srov. NEJDL, P., ČERMÁK, D. *Participace a partnerství ve veřejné správě*. <online>. Dostupné na [www: <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf>](http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf).

¹⁸⁹ Srov. NEJDL, P. *Přístup lokální veřejné správy k občanské participaci*. <online>. Dostupné na [www: <http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc>](http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc).

¹⁹⁰ Srov. NEJDL, P., ČERMÁK, D. *Participace a partnerství ve veřejné správě*. <online>. Dostupné na [www: <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf>](http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf).

známkou 3,49 se umístila mezi dvanácti v tabulce vyjmenovanými subjekty na 8. příčce, což v obou případech při mediánu 3,50 poukazovalo na to, že občanům, resp. zájmovým sdružením občanů spíše není přisuzována příliš důležitá role při sdělování informací dotazovaným subjektům (Tabulka č. 9 - známka 1 znamená velkou roli hodnoceného subjektu v poskytování informací, známka 6 naopak roli minimální).¹⁹¹

Tabulka č. 9: Celkové hodnocení informační role subjektů (dle průměrných známek – čím nižší průměrná známka, tím lepší hodnocení).

Pořadí	Subjekt	Dosažený průměr
1.	Obecní policie	1,93
2.	Policie ČR	1,99
3.	Obecní úřad	2,39
4.	Zájmové organizace pro děti a mládež	2,43
5.	Základní školy	2,70
6.	Pedagogicko-psychologická poradna (SVP)	3,02
7.	Místní média (tisk, rozhlas, regionální TV)	3,22
8.	Zájmová sdružení občanů	3,49
9.	Nevládní organizace	3,50
10.	Střední a vysoké školy	3,56
11.	Zdravotnická zařízení	3,86
12.	Jednotliví občané	4,05

Zdroj : IKSP

Podobných známek bylo zjištěno i při zodpovězení následující otázky uvedenými respondenty, jak hodnotí celkově preventivní úsilí jednotlivých subjektů, kromě poskytování potřebných informací, které již bylo předmětem předchozího dotazu. Rovněž zde dopadli občané nejhůře s téměř totožnou známkou 3,98, o nemnoho lépe se umístily zájmové sdružení občanů (10.místo, známka 3,51).¹⁹²

Pokud se omezím na respondenty z řad Policie ČR či obecní policie, je nízký zájem o zapojení občanů do spolupráce s policií v rozporu s hodnotami policejní práce, jak uvádí i Toušová (1995): „*Nejvyšší prioritou policejní práce je respektování a citlivost vůči problémům občanů. Jako hodnota se uznává především dovednost pozitivní sociální komunikace oproti automatizovaným přístupům a uplatněním technických procedur.*“¹⁹³

¹⁹¹ Srov. VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J. *Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů (Závěrečná zpráva z výzkumu)*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf).

¹⁹² Srov. VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J. *Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů (Závěrečná zpráva z výzkumu)*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf).

¹⁹³ TOUŠOVÁ H. *Hodnoty v policejní práci*. s. 86.

Ostatně na to, jak naplňování tohoto výroku vidí samotní občané, je možné objasnit z výsledků jiného výzkumu IKSP s názvem „Občané o kriminologii a prevenci“ uskutečněného v roce 2007 se vzorkem 1.100 osob z celé ČR, kdy na otázku, zda policie stojí o spolupráci s občany, odpovědělo celkem 57,6 % dotázaných kladně (Tabulka č. 9). I přes skutečnost, že se jedná o více než polovinu vzorku, nelze hodnotit příliš pozitivně fakt, že téměř třetina respondentů (přesně 31,4 %) je přesvědčena o pravém opaku a dalších 11% neví, zda policie o spolupráci s občany stojí.¹⁹⁴ Že společnost příliš nereflektuje snahy subjektů odpovědných za prezentaci způsobu boje s kriminalitou o zapojení se k tomu, aby se podíleli na odhalování či předcházení trestné činnosti (přestože trestní řád v § 1 odst. 2 uvádí, že pomáhat k dosažení účelu trestního řízení je právem a podle ustanovení tohoto zákona i povinností občanů¹⁹⁵), dokreslují zbývající čísla z Tabulky č. 10, kdy pouze dvě pětiny dotázaných se domnívá, že občané aktivně spolupracují s policií při odhalování trestné činnosti a jen třetina respondentů uvedla, že dle jejich názorů se občané podílí svou aktivitou na předcházení nebo-li prevenci kriminality.¹⁹⁶

Tabulka č. 10: Názory občanů na jejich spolupráci s policií (v %).

	Ano velmi	Spíše ano než ne	Spíše ne než ano	Ne téměř vůbec	Neví
občané v místě Vašeho bydliště pomáhají policii při odhalování kriminality	4,0	34,9	38,5	11,2	11,4
občané v místě Vašeho bydliště aktivně pomáhají policii při předcházení kriminalitě	2,9	30,7	41,1	15,3	10,0
Policie ČR v místě Vašeho bydliště při odhalování trestné činnosti stojí o spolupráci občanů	10,5	47,1	22,2	9,2	11,0

Zdroj : IKSP

¹⁹⁴ VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění*. <online>. Dostupné na [www:<http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf).

¹⁹⁵ Srov. § 1 odst. 2. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

¹⁹⁶ VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění*. <online>. Dostupné na [www:<http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf).

6.5. Empirická zjištění k provádění výzkumných šetření místní veřejnou správou k bezpečnostní situaci

Další zjištěnou skutečností, která dle mého názoru koreluje s předchozími výsledky, je v rámci již zmíněného výzkumu „Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů“ provedené šetření mezi samotnými manažery prevence dotčených obcí (v těch obcích, kde taková funkce zřízena není, vystupovala v této pozici jiná zodpovědná osoba, nejčastěji tajemník úřadu nebo místostarosta). Dotazovaní jako kompetentní osoby měli dokládat, zda bylo mezi veřejností učiněno výzkumné šetření, jak závažná je reálná bezpečnostní situace v daném místě. Řešiteli uvedeného výzkumu bylo na základě zjištěných výsledků konstatováno následující: *„Vyšlo najevo, že oficiální šetření k situaci v oblasti kriminality a sociálně patologických jevů proběhlo v působnosti 48 manažerů (47,1 % z celkového počtu 98 respondentů), přičemž v devatenácti případech se jednalo o výzkum v době před rokem 2000, ve čtrnácti mezi lety 2000 a 2003, ve třinácti mezi lety 2004 až 2006 a ve dvou případech v roce 2007. Celkem 18 respondentů (17,6 %) naopak prohlásilo, že žádné šetření v jejich obci dosud realizováno nebylo, zbývající část (35,3 %) pak nedokázala na tuto otázku s jistotou odpovědět. Je na místě konstatovat, že podíl měst či obcí, kde bylo šetření uvedeného typu provedeno, jsme očekávali vyšší, neboť takový výzkum byl nutnou součástí podmínek pro přidělení dotací v rámci Komplexního součinnostního programu prevence na místní úrovni. Je otázkou, zda ve „výzkumně nezasažených“ obcích skutečně nikdy žádné takové šetření neproběhlo, nebo zda v rámci fluktuace pracovníků na místě preventisty nedošlo k předání takové informace. V takovém případě by pochopitelně nebylo možné ani očekávat jakékoli využití informací výzkumem získaných.“¹⁹⁷*

Nebudu-li přihlížet k eventuální odchylce v přesnosti zjištěných údajů v podobě možného nepředání informací o konaných výzkumech v rámci fluktuace pracovníků na místě preventisty, je z uvedeného zjištění zřejmé, že ve více než polovině obcí zřejmě nebylo vůbec provedeno výzkumné šetření k reálné bezpečnostní situaci v daném místě. Přitom zajištění takových údajů jsou nepochybně potřebné k realizaci projektu MKDS, neboť je to i jedna z podmínek Ministerstva vnitra při posuzování žádostí o dotace ze státního rozpočtu určené na situační a sociální prevenci v rámci programu Partnerství, konkrétně jsou to tzv. „Rozšiřující podmínky pro zpracování

---

¹⁹⁷ VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J. *Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů (Závěrečná zpráva z výzkumu)*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf).

projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni – PARTNERSTVÍ.“¹⁹⁸

Součástí tohoto dokumentu je mj. podmínka zjišťování pocitu bezpečí občanů ve vztahu k MKDS, kdy šetření musí obsahovat zejména následující zjišťující otázky:

- „- *jak vnímá dotazovaný občan pocit bezpečí nebo ohrožení ve svém městě,*
- *zda je dostatečně informován o MKDS (monitorovaná prostranství),*
- *zda podporuje záměr zřízení (rozšíření) MKDS,*
- *zda MKDS hodnotí jako nástroj pro posílení bezpečnosti ve městě,*
- *zda by si přál rozšíření MKDS i do okolí svého bydliště,*
- *zda se v monitorovaných územích cítí bezpečněji (v případě, kdy se jedná o rozšíření již stávajícího kamerového systému).*“¹⁹⁹

U tohoto výčtu otázek bych se chtěl ještě pozastavit. Konkrétně pak u jedné z nich a to, zda občan podporuje záměr zřízení (rozšíření) MKDS. A to z toho důvodu, že jsem na pochybách, zda v případě, kdybych chtěl nesouhlasit se zřízením či rozšířením MKDS kvůli obavě z možného narušení mého soukromí, bych se vyjádřil s tímto názorem do takto položené otázky. Chci tím upozornit na to, že zásah do soukromí osob prostřednictvím MKDS může být jednotlivcem pocíťován natolik silně, že zařazení přímé otázky, zda považuje záměr zřízení či rozšíření MKDS za ohrožení svého soukromí, by bylo adekvátní závažnosti omezovaného základního práva na soukromí. Zjištění takového údaje by mohlo potencionálnímu zřizovateli MKDS napovědět, jak moc si váží občané dané lokality svého soukromí ve vztahu k MKDS a při přípravě projektu by tak mohl citlivěji postupovat při konkrétních řešeních umístování kamer nebo v případě závažné četnosti odpovědí směřujících k obavě o své soukromí buď vyvolat na toto téma veřejnou diskuzi s občany nebo zvážit přípravu projektu vůbec.

6.6. Místní veřejná správa a problém participace

Lze si tedy položit otázku, zda vůbec představitelé místní veřejné správy chtějí činit kroky vedoucí k tomu, aby byla vyvolávána diskuze s občany k podnětům na zřízení MKDS v jejich lokalitě nebo jinak obstaráván širší konsenzus veřejnosti k této záležitosti. Z odmítavých názorů na větší zapojení veřejnosti ze strany obecních

---

¹⁹⁸ Srov. *Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci programů prevence kriminality.* <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/.../rozsirujici_podminky.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/.../rozsirujici_podminky.pdf).

¹⁹⁹ Tamtéž.

samospráv lze vysledovat nejen obavy z možného odporu proti jejich rozhodnutím, jak je uvedeno výše, ale též jejich paternalistické postoje projevující se preferencí teorie elitní demokracie před přípustností masové politické aktivity veřejnosti, kterou pokládají za apatickou a nevzdělanou.²⁰⁰ I těmito důvody by bylo možné vysvětlit onu skutečnost, proč více jak polovina obcí neprovedla výzkumné šetření mezi veřejností k místní reálné bezpečnostní situaci, ačkoli byl takový výzkum nutnou součástí podmínek pro přidělení dotací v rámci Komplexního součinnostního programu prevence na místní úrovni, jak uvádím v předchozí kapitole 6.5..

Přitom obecní zastupitelstvo, složené ze zástupců volených občany, by mělo reflektovat jejich postoje a zájmy a být s nimi v souladu či k nim alespoň při svých rozhodováních přihlížet, neboť „*existence občanské společnosti je založena na tom, že demokratický politický systém je postaven na možnosti občana přímou participací ovlivňovat věci veřejné*“.²⁰¹

Navíc nejenže jsou obecní zastupitelstva nejbližší problémům tížící místní obyvatelstvo²⁰², ale zároveň se těší ze všech ústavních institucí (nebudeme-li počítat trvale vysokou důvěryhodnost prezidenta) u občanů největší důvěře, jak to dokládají jednotlivé provedené výzkumy CVVM s názvem „Důvěra ústavním institucím a spokojenost s politickou situací“. Výsledky těchto výzkumů z let 2004, 2007 a 2011 vykazují přibližně stejné hodnoty v rozmezí 54-65% důvěry občanů v tuto instituci.²⁰³ To znamená, že z ústavních institucí - vláda ČR, Poslanecká sněmovna ČR, Senát ČR, krajské zastupitelstvo, obecní zastupitelstvo – je to ta posledně jmenovaná, od níž především občané očekávají uspokojení svých potřeb.

Současné tendence politiky na lokální úrovni se ubírají spíše směrem k technokratickým řešením, což znamená, že komunální politika je pro představitele obcí spíše technickou než politickou záležitostí.²⁰⁴ Je tak dle mého názoru docela možné, že samosprávy obcí při již zmíněných potížích s participací občanů na veřejných

---

²⁰⁰ Srov. VLACHOVÁ, K., LEBEDA, T. *Aktivní občanství a spokojenost s demokracií v Evropě*. <online>. Dostupné na [www: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf>](http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf).

²⁰¹ BYSTRÝČAN, I. *Občanská společnost v diskurzu starostů obcí*. <online>. Dostupné na [www: <http://is.muni.cz/th/44368/fss_m/IvoBystrican_Diplomova_prace.pdf>](http://is.muni.cz/th/44368/fss_m/IvoBystrican_Diplomova_prace.pdf).

²⁰² Srov. *Analýza veřejných služeb*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html).

²⁰³ Počet respondentů v jednotlivých letech: r.2004 – 1.007 osob, r.2007 – 1.132 osob, r.2011 – 979 osob (Srov. KUNŠTÁT, D. *Důvěra ústavním institucím a spokojenost s politickou situací v prosinci 2011*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101219s_pi120102.pdf>](http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101219s_pi120102.pdf)).

²⁰⁴ Srov. NEJDL, P., ČERMÁK, D. *Participace a partnerství ve veřejné správě*. <online>. Dostupné na [www: <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf>](http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf).

záležitostech pak raději volí cestu takových opatření jako je projekt MKDS (v jeho případě dokonce nejrady – viz Tabulka č. 1), který jako zářný příklad technického opatření situační prevence není svou podstatou tak vázán (při splnění podmínky výzkumného šetření) na aktivní spolupráci preventivních složek s občany, než jak je tomu v případě projektů založených na mnohem otevřenější spolupráci s veřejností (informační akce, diskuze s občany, přednášky, osvětová činnost atd.). Zajímavý je i pohled na opačný konec Tabulky č. 1, kdy pouze 2,7% dotázaných představitelů obcí ve svých odpovědích uvedlo, že přínosné v rámci prevence kriminality mohou být i občanské hlídky, tzv. domobrany. Tento fakt může vypovídat o tom, že představitelé obcí cítí zodpovědnost za předcházení negativním jevům v obci především na svých bedrech a skutečnost, že by občané sami dokázali zamezit svou aktivností nežádoucím problémům vyskytujících se v jejich lokalitách, nepovažují za příliš přínosnou, nebo jinak řečeno významnou.

Takovéto minimalizování významu zapojování se občanů do veřejných problémů se pak nutně odráží v občanské pasivitě a také ve volební účasti jako vyústění reakce občanů, kteří si vyhodnocují vztah veřejné správy k nim v tom smyslu, že jejich názory nemají hlubší význam pro rozhodování při projednávání veřejných záležitostí, což je následně odrazuje od jejich participace a občanské angažovanosti.²⁰⁵ Prezentovaným negativním přístupem činitelů veřejné správy k participaci občanů ČR pak může dojít v myslích občanů k pocitu vyřazenosti či vlastní bezmocnosti cokoliv v místní politice ovlivnit vyjádřeným též jako „symptom outsidera“. Vajdová a Kostecký (1997), jež se tímto pojmem ve svém empirickém výzkumu s názvem „Politická kultura lokálních společenství: případ tří měst“ zabývají, jej v závěru své práce shledávají nejvýznamnějším faktorem určujícím politické postoje a politickou participaci občanů, kteří postižení takovou frustrací se v konečném důsledku uchylují buď k preferenci některé z opozičních stran nebo dokonce úplně rezignují na snahu zasahovat do veřejného života.²⁰⁶ Bude-li pak takto „vyloučenými“ občany z procesu participace pochopena jejich situace tak, že se obce při zajišťování bezpečnosti v problémových lokalitách obejdou bez jejich spoluúčasti na preventivních opatřeních, může to být

---

²⁰⁵ Srov. NEJDL, P. *Přístup lokální veřejné správy k občanské participaci*. <online>. Dostupné na [www: <http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc>](http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc).

²⁰⁶ Srov. VAJDOVÁ, Z., KOSTECKÝ, T. *Politická kultura lokálních společenství: případ tří měst*. <online>. Dostupné na [www: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/3ead98d57177675a22fb3f8472ac0f5f263a68a0_252_445VAJKO.pdf>](http://sreview.soc.cas.cz/uploads/3ead98d57177675a22fb3f8472ac0f5f263a68a0_252_445VAJKO.pdf)

spjaté s dalším nebezpečím, kdy občan nabude dojmu, že obec má vše pod kontrolou a takže se mu nemůže nic stát, čímž se sníží jeho obezřetnost vůči riziku zločinnosti.

Jak ale uvádějí autoři článku „Aktivní občanství a spokojenost s demokracií v Evropě“ Vlachová a Lebeda (2006), „*nezájem a politická apatie nejsou v demokracii chvályhodnými vlastnostmi, neboť umožňují pokles demokratického vládnutí či dokonce snadnější uzurpaci moci.*“²⁰⁷

Veřejnost tedy není možné při poskytování veřejných služeb nazírat jen jako konzumenta, klienta, musí být chápána a oslovována jako veřejnost skládající se z občanů se svými specifickými potřebami a názory.²⁰⁸ Při nedostatku veřejné diskuze nad politickými a sociálními otázkami tak vzniká podhoubí pro nedůvěru občanů ve své demokraticky volené zástupce, což může nakonec vyústit i v ustrnutí rozvoje demokracie.

V důsledku krize rozvoje demokratického vládnutí tak může být ohrožena i samotná legitimita rozhodnutí místní veřejné správy. Pro větší demokratizaci procesu rozhodování jako reakci na růst nedůvěry a pasivity občanů je nezbytné klást důraz na otevřenost a transparentnost místní veřejné správy.²⁰⁹ Nabízí se tak koncept deliberativní²¹⁰ demokracie, který oproti agregativnímu (kompetitivnímu) pojetí demokracie založenému na soupeření partikulárních zájmů a rozdělení občanů na politické elity (producenti, nabídka) a masy voličů (spotřebitelé, poptávka) se zaměřuje na řešení problémů formou kolektivní volby, ke které dochází ve veřejném rozvažování. Toto pojetí ponechává sice v platnosti rozčlenění společnosti na politickou elitu a občanskou masu, propojuje ji však sjednocujícím komunikačním tokem, který vede ke společným závěrům a rozhodnutím, čímž se ustavuje rámec pro svobodnou veřejnou poradou a základní instituce tak získávají potřebnou legitimitu.²¹¹ Tím by byl jen podpořen současný trend vládnutí, kdy se přechází od vertikálního způsobu

---

²⁰⁷ VLACHOVÁ, K., LEBEDA, T. *Aktivní občanství a spokojenost s demokracií v Evropě*. <online>. Dostupné na [www: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf>](http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf).

²⁰⁸ Srov. *Analýza veřejných služeb*. <online>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html).

²⁰⁹ Srov. NEJDL, P. *Přístup lokální veřejné správy k občanské participaci*. <online>. Dostupné na [www: <http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc>](http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc).

²¹⁰ Latinské *deliberatio* – uvažování, rozvaha, zvláště pak ve významu rozvažování s druhými. Srov. *Současná pojetí demokracie*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.webhumanita.cz/?a=lex&rid=46>](http://www.webhumanita.cz/?a=lex&rid=46)

²¹¹ Srov. *Současná pojetí demokracie*. <online>. Dostupné na [www: <http://www.webhumanita.cz/?a=lex&rid=46>](http://www.webhumanita.cz/?a=lex&rid=46).

(*government*) k horizontálnímu (*governance*). V případě prevence kriminality pak půjde o takový způsob komunitního plánování, který bude představovat otevřený proces zjišťování potřeb a zdrojů a hledání nejlepších řešení v příslušné oblasti veřejných služeb. Tato metoda je založená na zapojování všech, kterých se zpracovávaná oblast dotýká, na dialogu a vyjednávání a na dosažení výsledku, který je podporován a přijat většinou účastníků, což umožňuje plánovat veřejné služby tak, aby odpovídaly místním specifikům i potřebám jednotlivých občanů.²¹² Na podobných základech je postaven i projekt organizace *European Forum for Urban Security* s názvem „Občané, města a kamerové systémy“, o jehož cílech a principech se podrobněji zmiňuji v kapitole 6.1..

Jak uvádí Vajdová a kol. ve své studii pod názvem „Síť institucionálních aktérů rozvoje malého města“, začínají se v posledních letech místními samosprávami využívat nástroje participace občanů či partnerství veřejného, soukromého a neziskového prostoru při zajišťování veřejných služeb i v ČR.²¹³ Zároveň však upozorňují, že se tak děje „*pod přímým tlakem evropských strukturálních fondů, jejichž dostupnost je podmíněna existencí rozvojových dokumentů, vytvářením plánů, strategií a programů rozvoje územních samosprávních celků.*“²¹⁴ Tu samou skutečnost vázanosti na poskytnutí dotací ministerstvem vnitra prostřednictvím *Rozšiřujících podmínek pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS* lze zjistit též u Programu prevence kriminality na místní úrovni – PARTNERSTVÍ, které rovněž obsahují požadavek výzkumného šetření mezi veřejností, jímž se podrobněji zabývám v kapitole 6.5.

A přestože věřím, že zpřísněný dohled nad dodržováním stanovených podmínek byl zpřísněn i v ohledu zapojování veřejnosti do projednávání předmětných otázek, zůstávám před otázkou položenou v úvodu této kapitoly: „Chtějí představitelé místní samosprávy činit kroky vedoucí k tomu, aby byla vyvolávána diskuze s občany k podnětům na zřízení MKDS?“ Mám tím teď na mysli opravdovost jejich jednání. K takovému zdůraznění této otázky mě vede jedna část kapitoly „Analýza ochoty podpořit participaci z hlediska obecní samosprávy“ v rámci studie „Participace a partnerství v místní veřejné správě“, v níž Nejdrl vyhodnocuje přístup představitelů veřejné správy a jejich jednání v průběhu projektů, přičemž zjišťuje, že „*deklarovaný*

---

²¹² Srov. http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html

²¹³ Srov. VAJDOVÁ, Z., BERNARD, J., STACHOVÁ, J., ČERMÁK, D. *Síť institucionálních aktérů rozvoje malého města*. <online>. Dostupné na [www: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/95ce38460e03723751b3c98f8410478e0e70dcc1_Vajdova.pdf>](http://www.sreview.soc.cas.cz/uploads/95ce38460e03723751b3c98f8410478e0e70dcc1_Vajdova.pdf).

²¹⁴ Tamtéž.

*postoj k participaci se liší od skutečného odhodlání ji realizovat.*²¹⁵ V této souvislosti uvádí Bystřičan, že „*se v případě deklarování významné role občanů může z velké části jednat o autostylizaci za účelem společensky žádoucího způsobu sebe prezentace*“ starostů.²¹⁶ A jestliže jsou starostové skutečně nakloněni nějaké formě otevřené spolupráce s občany, jak dodává Bystřičan, pak je to iniciace občana v podobě osobního neformálního rozhovoru ať už se starostou či jinými představiteli obce. Při již zmíněném názoru místní veřejné správy na nekompetentnost občanů k podílení se na vytváření složitějších koncepcí či stanovování vizí a priorit rozvoje, které dle nich vyžadují široký rozsah různých druhů vědění, pak vnímají starostové jako prospěšnější angažování se těch občanů, kteří pouze upozorňují na dílčí a aktuální problémy (např. rozbité lavičky, problém s odvozem popelnic apod.). Vyřešení takových problémů navíc umožňuje obci projevat dobrou vůli a dobře zviditelnit efektivitu své práce.²¹⁷

Jak uvádí Heywood, legitimita je zásadní pro zachování jakéhokoli systému politického vládnutí, ať už je získávána na základě dobrovolného souhlasu nebo „vyráběna“ ideologickou indoktrinací.²¹⁸ Obvykle vyžaduje kromě podpory široké veřejnosti také vyhovění široce akceptovaným ústavním pravidlům.²¹⁹ V tomto případě jde však spíše o otázku, čím je odůvodňována legitimita představitelů obcí ke zřízení MKDS. Pakliže by mělo jít o podporu široké veřejnosti, odkud je vzato jejich přesvědčení, že podporu občanů dané lokality ke zřízení MKDS mají, pokud neprovedou žádná výzkumná zjištění a úroveň participace občanů je na nízké úrovni? Jde o všeobecná přesvědčení, že MKDS je systém, který bude sloužit k všeobecnému blahu? Nebo je konsensus zdejších občanů uměle opatřován ze zjištění vyplývajících z provedených empirických výzkumů z celé ČR? Podpora ke zřízení MKDS však může vyvěrat třeba i jen z prostých partikulárních zájmů některých představitelů obcí či lobbystických skupin a ona přesvědčení, že MKDS slouží ke zvýšení všeobecného blaha a že potřeba majoritní společnosti k zajištění většího pocitu bezpečí rovněž není stále ještě ukojena, mohou jen vhodně posloužit k cílené indoktrinaci do myslí občanů. Zdá se, že takovému manipulativnímu jednání se může dařit právě též v podmínkách

---

²¹⁵ NEJDL, P., ČERMÁK, D. *Participace a partnerství ve veřejné správě*. <online>. Dostupné na [www: <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf>](http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf).

²¹⁶ BYSTRĚČAN, I. *Občanská společnost v diskurzu starostů obcí*. <online>. Dostupné na [www: <http://is.muni.cz/th/44368/fss_m/IvoBystrican_Diplomova_prace.pdf>](http://is.muni.cz/th/44368/fss_m/IvoBystrican_Diplomova_prace.pdf).

²¹⁷ Srov., Tamtéž, s. 52 – 53.

²¹⁸ Srov., Heywood, A., *Politická teorie*, s. 133.

²¹⁹ Srov., Tamtéž, s. 136.

ČR, coby státu spíše konservativně smýšlejících lidí, kteří „jsou vždy ochotni podříditi se každé autoritě, jen když jim přislíbí sociální a normativní pořádek“.²²⁰

---

²²⁰

STANKIEWICZ, W. J. *Hledání politické filosofie*, s.76.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo v podmínkách ČR popsat právní stav užívání MKDS, následně prověřit, zda právní úprava týkající se MKDS je souladná s pojetím svobody člověka a rolí státu v otázkách zajištění jeho bezpečnosti a také prověřit opodstatněnost MKDS vedle jiných alternativ preventivních opatření.

Dalším cílem a zároveň nejhodnotnější částí diplomové práce pak bylo porovnání závažnosti základních lidských práv - práva na soukromí a práva na osobní bezpečnost, v jejichž rozkolu se podstata MKDS ocitá. Posledním cílem diplomové práce bylo popsat vzájemný vztah veřejné správy a občana z hlediska práva občana podílet se na správě veřejných věcí a zároveň zhodnotit kvalitu tohoto vztahu, resp. participace občana při projednávání místních veřejných záležitostí, jako například realizace projektu MKDS.

Pakliže má být MKDS instalován a zvláště kamerový systém se záznamem, je důležité dodržovat limity současné právní úpravy, neboť se jedná o velmi invazivní prostředek do práva na ochranu soukromí. Právní úprava používání kamerových systémů je ve vztahu k ochraně soukromí osob poměrně roztržštěná. Na řadu otázek je zapotřebí hledat odpovědi i v několika právních předpisech, ať už v občanském zákoníku, zákoně o ochraně osobních údajů, zákonech o Policii České republiky a o obecní policii či dalších právních dokumentech. Bylo by tak vhodné vytvořit speciální, vše zahrnující právní úpravu. Přesto lze celkově konstatovat, že současný právní stav podmínek k provozování kamerových systémů je z hlediska ochrany soukromí člověka dostačující.

Kamerové systémy však prožívají velmi dynamický technologický vývoj, čímž se tak zároveň zvyšuje poptávka po těchto systémech. Tím, že jsou stále účinnější a propracovanější, lákají jednotlivé subjekty, v našem případě obce a města, aby byly jimi využity pro úspěšnější boj s pouliční kriminalitou, ale třeba také s terorismem či mezinárodně organizovaným zločinem. Pro jejich instalaci hovoří i další klad v podobě pomoci složkám Integrovaného záchranného systému. Hojnost využívání kamerových systémů ale není nijak omezena, resp. není stanovena při řádném zdůvodnění legitimního účelu žádná hranice zabraňující nadužívání MKDS.

Z mnohých, výzkumy doložených empirických údajů pak navíc vyplývá, že MKDS v České republice nejsou občany příliš negativně vnímány, ba právě naopak. Svědčí o tom nejen naléhání občanů k potřebě řešit spíše otázku jejich bezpečnosti než otázku

dodržování lidských práv, ale MKDS jsou nazírány občany i jako vhodný prostředek k zajištění jejich pocitu bezpečí a to v nevelkém odstupu od požadavku většího počtu hlídek či autohlídek policie.

Není ale vše tak jednoznačné, jak se zdá být. Jiné empirické výzkumy totiž ukazují, že v realitě není účinnost MKDS zas až tak vysoká, jak bylo očekáváno. Kriminalita se často pouze přesouvá do jiných lokalit a rovněž pocit bezpečí občanů nijak významně nevzrostl. Nemalou roli hraje rovněž vysoká nákladovost investic na zřízení a provoz MKDS vůči ne příliš vydatným finančním úsporám, rekrutujících se ze snížení kriminality v daných lokalitách. Otázkou může být i to, zda vůbec instalovat takto nákladný systém, když zhruba 80% občanů se cítí víceméně bezpečně.

Samostatnou kapitolou pak je, jakým způsobem projekty MKDS vznikají, resp. jak probíhá proces jejich odsouhlasení v zastupitelstvech obcí. Již jsem uvedl, že v případě MKDS se jedná o výrazný zásah do práv a svobod člověka. Předurčuje to, zejména na lokální úrovni, že nebude opomenuto zapojování občanů do tohoto procesu rozhodování o realizaci MKDS. Jestliže v řadě západoevropských zemí je participace občanů běžnou záležitostí, v ČR tomu tak není. Svým způsobem se na této neangažovanosti podílí sami občané, ovlivnění dost možná odkazem doby před rokem 1989, kdy se lidé často věnovali raději jen svým osobním záležitostem. Zrovna tak však na tomto může nést vinu i sama místní veřejná správa, resp. její představitelé, kteří hodnotí občany jako ne příliš významné, dostatečně neerudované partnery. Dokladem toho jsou například zjištěné nedostatky u projektů MKDS dotovaných Ministerstvem vnitra v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni - Partnerství, kdy ve více než polovině obcí nebyla splněna podmínka výzkumného šetření mezi veřejností k reálné bezpečnostní situaci. Představitelé obcí sice mohli například namítat, že tak neučinili z důvodu širokou veřejností pozitivně vnímané prospěšnosti MKDS či kvůli tomu, že bezpečnost, resp. zajištění přežití je pro občany určitě mnohem důležitější než dodržování lidských práv, přesto by měli pohlížet na tento problém i z jiné perspektivy, kdy jejich odmítavý pohled na participaci občanů se může stát do budoucna zdrojem nedůvěry veřejnosti vůči místní veřejné správě, ačkoli v současné době oplývají důvěryhodností občanů ze všech ústavních institutů nejvíce. Vedle zásahu do práva na soukromí život je tak dotčeno rovněž právo občana podílet se na správě veřejných věcí přímo.

Diplomová práce nabízí přehled o tom, jak veřejnost pocítuje nutnost řešení otázky bezpečnosti a dále také to, jak vnímají občané MKDS z pohledu nástroje využívaného

k zajištění onoho pocitu bezpečí a jak se dle nich MKDS svou činností dotýká jejich práva na soukromí. S ohledem na to, že každá problémová lokalita má svá specifika a rovněž dostupnost a možnosti preventivních opatření mohou být v daném místě omezené, nelze spolehlivě uvést, že MKDS budou mít všude a vždy své opodstatnění. I proto je na místě volit eklektický přístup, k čemuž je však nejprve zapotřebí mít důkladně zmapované prostředí inkriminované oblasti. To však předpokládá vejít aktivně do styku s veřejností a zajímat se nejen o to, které veřejné záležitosti je dle občanů nutné řešit, ale i o jejich názory, jak je řešit. Jedině tak mohou představitelé místní veřejné správy nabýt jistoty, že realizace projektu MKDS bude pro jejich obec či město přínosná a především se utvrdí v tom, že tamní občané jsou ochotni pro získání většího pocitu bezpečí ukrojit díky MKDS díl ze svého soukromí.

Mohou se však samozřejmě setkat i s ohlasy, které budou upřednostňovat právě zachování svobody, resp. soukromí člověka. V takovém případě je na místě vyvolat veřejnou diskuzi. Navenek tak může vystoupit důležitost takových pojmů jako občanská soudržnost či tolerance a úcta k druhému. Přestože i těchto pojmů se tato diplomová práce dotýká, bylo by zajímavé, nejlépe v rozsahu disertační práce, sledovat jejich vliv na utvářenou lokální politiku obcí či měst a jejich rozhodnutí. Třeba jako v případě projektu MKDS.

Seznam použitých zdrojů

Monografické publikace

BÁRTÍK, V., JANEČKOVÁ, E. *Ochrana osobních údajů v aplikačních praxi*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-740-9.

CAKIRPALOGLU, P. *Psychologie hodnot*. B.m.: Votobia, 2004. ISBN 80-7220-195-6.

FABIO, U.D. *Kultura svobody*. Brno: CDK, 2009. ISBN 978-80-7325-195-6.

GERLOCH, A., HUNGR, P., ZOUBEK, V. a kol. *Základy teorie práva a právního státu*. Čtvrté vydání. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997. ISBN 80-85981-59-9.

HEYWOOD, A. *Politická teorie*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005. ISBN 80-86861-41-4.

JANEČKOVÁ, E., BÁRTÍK, V. *Kamerové systémy v praxi: Právní systém z pohledu ochrany osobních údajů a ochrany osobnosti*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-850-5.

KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): Komentář*. 2. vydání. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-444-7.

KONÍČEK, T., KŘEČEK, S., KOCÁBEK, P. *Městské kamerové dohlížecí systémy*. Praha: Themis, 2002. ISBN 80-7312-009-7.

KROUPA, D. *Svoboda a řád (sváteční rozhovory)*. Praha: Éós, 1996. ISBN neuvedeno.

MARŠÁLEK, P. *Právo a společnost*. Praha: Auditorium, 2008. ISBN 978-80-903786-8-1.

MASLOW, A. H. *Ku psychologii bytia*. Modra: Persona, 2000. ISBN 80-967980-4-9.

MATES, P. *Ochrana soukromí ve správním právu*. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-458-7.

ONDRUŠ, R. *Kamerové systémy v praxi obecní policie*. In *Správní právo : odborný časopis pro oblast státní správy a správního práva*. Praha : Ministerstvo vnitra, 2004. ISSN 0139-6005.

ORWELL, G. *1984*. Praha: Levné knihy KMa, 2000. ISBN 80-7309-002-3.

PŘIBÁŇ, J., HOLLÄNDER, P. et al. *Právo a dobro v ústavní demokracii: Polemické a kritické úvahy*. Praha: Slon, 2011. ISBN 978-80-7419-045-2.

PŘIBÁŇ, J. *Hranice práva a tolerance*. Praha: Slon, 1997. ISBN 80-85850-28-1.

SOUSEDÍK, S., *Svoboda a lidská práva: jejich přirozenoprávní základ: esej*. Praha: Vyšehrad, 2010. ISBN 978-80-7429-036-7.

STANKIEWICZ, W.J. *Hledání politické filosofie. Ideologie na sklonku 20. století*. Brno: CDK, 2006. ISBN 80-7325-086-1.

SWIFT, A. *Politická filozofie: základní otázky moderní politologie*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-859-7.

ŠÍŠKOVÁ, N. *Evropská unijní ochrana lidských práv (Charta a další instrumenty ochrany lidských práv v EU)*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-278-9.

TOUŠOVÁ H. *Hodnoty v policejní práci*. In *Policejní deontologie*. Praha: PA ČR, 1995. ISBN nevedeno.

ZOUBEK, V. *Lidská práva: Globalizace – bezpečnost*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-026-0.

ZOUBEK, V. *Teorie státu a práva*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2006. ISBN 80-7251-233-1.

Internetové zdroje

Analýza veřejných služeb. <online>. MV ČR, Odbor reformy regulace a kvality veřejné správy, Praha 2003. <cit. 20. 2 .2012>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/koncepce/v_sluzby/analy_vs.html).

Bezpečnostní strategie České Republiky. <online>. Praha, 2003. <cit. 14.11.2011>. Dostupné na [www: http://www.army.cz/assets/files/8492/Bezpe_nostn__strategie__R_-_prosinec_2003.pdf](http://www.army.cz/assets/files/8492/Bezpe_nostn__strategie__R_-_prosinec_2003.pdf)>.

BRAUNOVÁ, V. *Kamerové sledování veřejných prostranství a institucí*. <online>. MV ČR, 2010. <cit. 12.10.2011>. Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-sledovani-verejnych-prostranstvi-a-instituci.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-sledovani-verejnych-prostranstvi-a-instituci.aspx).

BYSTRÍČAN, I. *Občanská společnost v diskurzu starostů obcí*. <online>. Diplomová práce. Vedoucí práce Mareš, P. <cit. 12. 2. 2012>. Dostupné na [www: <http://is.muni.cz/th/44368/fss_m/IvoBystrican_Diplomova_prace.pdf](http://is.muni.cz/th/44368/fss_m/IvoBystrican_Diplomova_prace.pdf)>.

Etický kodex. <online>. Praha: MV ČR, 2007. <cit. 6.2.2011>. Dostupné na [www: <http://www.policie-cr.cz/eticky-kodex.php>](http://www.policie-cr.cz/eticky-kodex.php).

European Forum for Urban Security. <online>. <cit. 25. 2 .2012>. Dostupné na [www: <http://www.cctvcharter.eu/index.php?id=31559&L=ucqbgkmf](http://www.cctvcharter.eu/index.php?id=31559&L=ucqbgkmf)>.

GILL, M., SPRIGGS, A. *Vyhodnocení účinku kamerových systémů*. <online>. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-80-7338-061-8. <cit. 23. 12 .2011>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf](http://www.ok.cz/iksp/docs/336.pdf)>.

HOLUBOVÁ, V. *Vnitřní bezpečnost státu: bezpečnostní služby: studijní text*. <online>. Ostrava, VSB TU, 2010. <cit. 8. 12. 2011> Dostupné na [www: <http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf](http://www.fbi.vsb.cz/miranda2/export/sites-root/fbi/040/cs/sys/resource/PDF/vnitri_bezpecnost_statu.pdf)>.

HORÁKOVÁ, N. *Důvěra k ústavním institucím a spokojenost s politickou situací*. <online>. Praha: CVVM AV ČR, 2004. <cit. 16. 1. 2012> Dostupné na www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100426s_pi41217.pdf>.

Charta demokratického využívání bezpečnostních kamerových systémů. European Forum for Urban Security. <online>. <cit. 25. 2. 2012>. Dostupné na www: <http://cctvcharter.eu/fileadmin/efus/CCTV_minisite_fichier/Charta/CCTV_Charter_CZ.pdf>

JALŮVKA, R., WARTUSCHOVÁ, T. *Ipsos Tambor pro Policejní prezidium ČR. Spokojenost občanů s prací Policie ČR. Výsledky za ČR a kraje*. <online> Praha, 2007. <cit. 2.11.2011>. Dostupné na www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/pruzkum07.pdf>.

K možnosti obcí provozovat kamerový systém se záznamem na veřejných prostranstvích. <online>. ÚOOÚ, K problémům z praxe č.2/2008. <cit.26.1.2012>. Dostupné na www: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=341>>.

K použití fotografie, obrazového a zvukového záznamu fyzické osoby. K problémům z praxe. <online>. Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010. <cit. 1. 2. 2012>. Dostupné na www: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=709>>.

Kamerový systém v Českých Budějovicích. <online>. <cit. 16. 1. 2012>. Dostupné na www: <<http://www.mvcr.cz/soubor/kamerovy-system-v-ceskych-budejovicich-pptx.aspx>>.

Kamerové systémy v ČR – opravdu dlouhý sumarizační článek z roku 2007. Lidská práva a technologie. <online>. <cit. 9.3.2012>. Dostupné na www: <<http://www.slidilove.cz/content/kamerov%C3%A9-syst%C3%A9my-v-%C4%8Dr-opravdu-dlouh%C3%BD-sumariza%C4%8Dn%C3%AD-%C4%8DI%C3%A1nek-z-roku-2007>>.

Kamerové systémy, vyloučené lokality, prevence a bezpečnost. <online>. MV ČR. <cit. 12.1.2012>. Dostupné na www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-systemy.aspx>>.

Komentář k Zásadám provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů. Názory úřadu na aktuální téma. <online>. Úřad pro ochranu osobních údajů. <cit. 2.1.2012>. Dostupné na www: <<http://uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=328#kamery>>.

KONÍČEK, T. *Efektivní veřejná zpráva, Prevence.* <online>. Odbor prevence kriminality MV ČR. <cit. 12.12.2011> Dostupné na www: <http://www.mvcr.cz/clanek/prevence-519728.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>.

KONÍČEK, T. *Městské kamerové dohlížecí systémy a ochrana osobních údajů, pravidla a standarty.* <online>. <cit. 3. 1 .2012>. Dostupné na www: <http://www.google.com/url?q=http://www.mvcr.cz/soubor/konicek-mkds-a-ochrana-osobnich-udaju-pa-180211-ppt.aspx&sa=U&ei=eO5UT_CkNdHd8QPUIO3vBQ&ved=0CAQQFjAA&client=internal-uds-cse&usq=AFQjCNGkqtEMoeOZpSxZEg85-TLnuBcuew>.

KONÍČEK, T. *Možnosti využití integrovaných bezpečnostních systémů při mimořádných událostech.* <online>. <cit. 22. 1 .2012>. Dostupné na www: <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:4JLyJ3C10LoJ:www.ambo.cz/administrace/mod_news/data/324/down/MKDS%2520semin%25C3%25A1%25C5%2599%2520AMBO%2520Brno%2520270510.ppt+Kon%C3%AD%C4%8Dek+Mo%C5%BENosti+vyu%C5%BEit%C3%AD+integrovan%C3%BDch+bezpe%C4%8Dnostn%C3%ADch+syst%C3%A9m%C5%AF+p%C5%99i+mimo%C5%99%C3%A1dn%C3%BDch+ud%C3%A1lostech&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=ADGEESh0T34dQDkMmWfgLcVaVRL4fX-Xu56Dt-LiVlcUbcUzZ-Y0eXgilsrzphyBB6Z6mTzRe5gyNdYfnwIoWiQMoOI8TEu4R4P6dpmFIy96DAxgf8kujb1IF3Hg8OrawTzP7-cNxWaq&sig=AHIEtbTgDKHzzncvzV_ooCqsu8cOo7M9_A>.

KONÍČEK, T., KOCÁBEK, P. *Sborník příspěvků ze semináře "Městské kamerové dohlížecí systémy - účinný prvek prevence kriminality".* <online>. In Policista, červen

2008. Praha: MV ČR, odbor prevence kriminality, 2008. <cit. 29. 9. 2011 >. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/2003/casopisy/pol/0501/systemy_info.html).

KUNŠTÁT, D. *Důvěra k ústavním institucím a spokojenost s politickou situací v prosinci 2007*. <online>. Praha: CVVM SOÚ AV ČR, 2008. <cit. 17.1.2012> Dostupné na [www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100741s_pi80107.pdf>](http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100741s_pi80107.pdf)

KUNŠTÁT, D. *Důvěra ústavním institucím a spokojenost s politickou situací v prosinci 2011*. <online>. Praha: CVVM SOÚ AV ČR. 2012 <cit. 18. 1. 2012> Dostupné na [www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101219s_pi120102.pdf>](http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101219s_pi120102.pdf).

LÍDLOVÁ, M. *Zpráva o činnosti Inspekce Policie ČR a o trestní činnosti policistů PČR za rok 2009*. <online>. Praha: MV ČR – Inspekce Policie ČR, 2010. <cit. 14. 2. 2012> Dostupné na [www: <http://www.mvcr.cz/soubor/02-zprava-o-cinnosti-inspekce-pcr-a-trestne-cinnosti-policistu-policie-ceske-republiky-za-rok-2009.aspx>](http://www.mvcr.cz/soubor/02-zprava-o-cinnosti-inspekce-pcr-a-trestne-cinnosti-policistu-policie-ceske-republiky-za-rok-2009.aspx).

MAREŠOVÁ, A., CEJP, M., MARTINKOVÁ, M. a kol. *Analýza trendů kriminality v roce 2010*. <online>. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, studie 392. <cit. 17.12.2011>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/publikace.html>](http://www.ok.cz/iksp/publikace.html).

MARTINKOVÁ, M. *Zkušenosti obyvatel České republiky s některými delikty - výsledky viktimologického výzkumu*. <online>. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha: 2007. ISBN 978-7338-064-9. <cit. 7.1.2012>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/339.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/339.pdf).

Morální kodex strážníka obecní policie. Asociace strážníků obecních a městských policíí ČR. <online>. <cit. 13. 2. 2011>. Dostupné na <http://www.asomper.cz/moralni-kodex-straznika>.

Nález Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 517/99. Nedotknutelnost osoby a soukromí. <online>. <cit. 2.10.2011>. Dostupné na [www: <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:KiKYLEcxRV8J:www.iustitia.cz/_data/Public/attachments/f4e4274ea46ae2d9c8aca7e012a98eed/Nedotknutelnost%2520osoby>](https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:KiKYLEcxRV8J:www.iustitia.cz/_data/Public/attachments/f4e4274ea46ae2d9c8aca7e012a98eed/Nedotknutelnost%2520osoby)

%2520a%2520soukromi.doc+II+%C3%9AS+517/99&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=AD
GEESgKm3ZCIPPCAdQZ6o41D9RQ0dpbwy0Y9CsuUUc4SZOiahZ5TGOW8-
S5tiRG71wX6tRU1NQSBJBdrQAytZNIUloxm4JF4LtmM2a3RVDp9N-
sUeACRvdae0sw4wYBASgbWJ-
cPdDc&sig=AHIEtbTKrMMO6rn9tJS1MMIhHdZO5O91JQ>.

Nález Ústavního soudu ze dne 17.02.1999 Pl. ÚS 16/98. <online>. <cit. 2.10.2011>.
Brno, 1999. Dostupné na www: <<http://kraken.slv.cz/Pl.%C3%9AS16/98>>.

NEJDL, P. *Přístup lokální veřejné správy k občanské participaci.* <online>. Projekt
disertační práce. <cit. 24. 2. .2012>. Dostupné na www: <[http://fsv.cuni.cz/ISS-68-
version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc](http://fsv.cuni.cz/ISS-68-version1-projekt_nejdl_prepracovany.doc)>.

NEJDL, P., ČERMÁK, D. *Participace a partnerství ve veřejné správě.* <online>. ISBN
978-80-7330-130-9. Praha: SOÚ AV ČR, 2007 <cit. 15.2.2012>. Dostupné na
www: <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/261_SS_07_10.pdf>.

Ochrana osobních údajů v oblasti využívání kamerových systémů. <online>. <cit. 21. 2.
2012>. Dostupné na www:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/zpravy/2008/opk0408k_kamera.html>.

Prevence kriminality <online>., <cit. 7.12.2011>. Dostupné na www:

1.) <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>>.

2.) <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/rvppk_schvalene_dotace07.html>.

3.) <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf>>.

Přehled přidělených dotací podle typu projektů <online>. <cit. 14.12.2011>. Dostupné
na www: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/formular/pril1.xls>>.

Republikový výbor pro prevenci kriminality. MVČR <online>. <cit. 12.11.2011>
Dostupné na www: <[http://www.mvcr.cz/clanek/republikovy-vybor-pro-prevenci-
kriminality-37669.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality-37669.aspx)>.

RIGEL, F. *Způsoby participace osob na místní samosprávě*. <online>. Disertační práce. <cit. 4. 3 .2012>. Dostupné na [www: <http://is.muni.cz/th/53621/pravf_d/DISERTACE.pdf>](http://is.muni.cz/th/53621/pravf_d/DISERTACE.pdf).

ROUBOVÁ, I. *Potřeba bezpečí a jistoty z pohledu sestry a hospitalizovaných pacientů*. <online>. Bakalářská práce. Vedoucí práce Podškubková, I. <cit. 12. 2. 2012>. Dostupné na [www: <http://theses.cz/id/asfffb/bakalsk_prce.pdf?info=1;isshlret=Maslow%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DMaslow%26start%3D12>](http://theses.cz/id/asfffb/bakalsk_prce.pdf?info=1;isshlret=Maslow%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3DMaslow%26start%3D12).

Rozšiřující podmínky pro zpracování projektů a standardní postupy pro hodnocení účinnosti MKDS v rámci programů prevence kriminality. <online>. <cit. 21. 12 .2011>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/zasady/rozsirujici_podminky.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/zasady/rozsirujici_podminky.pdf).

RYSSDAL, R., EISSEN, M. *Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. prosince 1992. Věc Niemietz (Rozsudek ve věci Niemietz versus Německo)* <online>. Strasbourg. <cit. 2.11.2011> Dostupné na [www: <http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/es27-96.htm>](http://spcp.prf.cuni.cz/judikat/es27-96.htm).

SOUČEK, V., STAŇKOVÁ, E., LINHART, M. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek. Krizové řízení*. <online>. Praha: Ministerstvo vnitra, 2005. <cit. 16. května 2011>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/udalosti/prirucky/bezpecnost/bezpecnost.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/udalosti/prirucky/bezpecnost/bezpecnost.pdf).

Současná pojetí demokracie. <online>. <cit. 1. 3 .2012>. Dostupné na [www: <http://www.webhumanita.cz/?a=lex&rid=46>](http://www.webhumanita.cz/?a=lex&rid=46).

Soukromí člověka - věc nežádoucí? <online>. <cit. 1. 3 .2012>. Dostupné na [www: <http://druidova.mysteria.cz/TAJEMNO/Soukromi_cloveka.htm>](http://druidova.mysteria.cz/TAJEMNO/Soukromi_cloveka.htm).

Stanovisko č. 1/2006, Provozování kamerového systému z hlediska zákona o ochraně osobních údajů. <online>. Úřad pro ochranu osobních údajů. <cit. 6.2.2011>. Dostupné na [www: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2006_1.pdf>](http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2006_1.pdf).

Stanovisko č. 4/2004 ke zpracování osobních údajů prostředky kamerového sledování. <online>. Úřad pro ochranu osobních údajů. <cit. 6. 2. 2011>. Dostupné na www: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=50&submenu=52&loc=83>>.

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015. <online>. <cit. 16. května 2011>. Dostupné na www: <http://www.praha.eu/public/ee/c4/20/1240958_185421_III_Strategie_pk_2012_2015_09_11_2011_vlada.DOC>.

Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011. In POLICISTA č. 1/2008, příloha Prevence <online>. Praha: Odbor prevence kriminality MV. <cit. 6.12.2011>. Dostupné na www: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/policista/2008/01/strategpk.pdf>>.

STRMISKOVÁ, P. *Psychosociální potřeby seniorů.* <online>. Diplomová práce. Vedoucí práce Marková, M. <cit. 12. 2.2012>. Dostupné na www: <http://is.muni.cz/th/21729/lf_m/diplomova_prace.pdf>.

ŠAMANOVÁ, G. *Bezpečnostní rizika pro Českou republiku podle veřejnosti.* <online>. Praha: CVVM SOÚ AV ČR, 2010. <cit. 10. 2 .2012>. Dostupné na www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101090s_po110119.pdf>.

ŠAMANOVÁ, G. *Hodnocení vývoje vybraných oblastí veřejného života během roku 2011,* <online>. Praha: CVVM SOÚ AV ČR, 2012. <cit. 10. 2 .2012>. Dostupné na www: <http://cvvm.soc.cas.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=5263:hodnoceni-vyvoje-vybranych-oblasti-verejneho-zivota-behem-roku-2011&catid=8:demokracie-obcanska-spolencost&Itemid=23>.

ŠAMANOVÁ, G. *Naléhavost zabývání se oblastmi veřejného života – únor 2011.* <online>. CVVM SOÚ AV ČR, Praha 2011. <cit. 10. 2 .2012>. Dostupné na www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101116s_po110310.pdf>.

ŠAMANOVÁ, G. *Pocit bezpečí a spokojenost s činností policie*. <online>. CVVM SOÚ AV ČR. Praha, 2010. <cit. 12. 1 .2012>. Dostupné na [www: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101091s_ob110120.pdf>](http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101091s_ob110120.pdf).

TESCHLER, E. *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2002 pod sp.zn. 3 T do 969/2002*. <online>. Brno, 2002. <cit. 29.10.2011> Dostupné na [www: <http://kraken.slv.cz/3Tdo969/2002>](http://kraken.slv.cz/3Tdo969/2002)

Typy projektů prevence kriminality. <online>., Ministerstvo vnitra, 2007. <cit. 6.12.2011>. Dostupné na [www: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf>](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/typy-projektu.pdf).

Usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne 28. listopadu 2008. <online>. <cit. 14.3.2012>. Dostupné na [www: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/cinnost-rady/zasedani-rady/Podnet-Rady-ke-kamerovym-systemum.pdf>](http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/cinnost-rady/zasedani-rady/Podnet-Rady-ke-kamerovym-systemum.pdf)

VAJDOVÁ, Z., KOSTELECKÝ, T. *Politická kultura lokálních společenství: případ tří měst*. <online>. Praha: SOÚ AV ČR, 1997. Sociologický časopis XXXIII (4/1997) <cit. 1. 3 .2012>. Dostupné na [www: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/3ead98d57177675a22fb3f8472ac0f5f263a68a0_252_445VAJKO.pdf>](http://sreview.soc.cas.cz/uploads/3ead98d57177675a22fb3f8472ac0f5f263a68a0_252_445VAJKO.pdf).

VAJDOVÁ, Z., BERNARD, J., STACHOVÁ, J., ČERMÁK, D. *Síť institucionálních aktérů rozvoje malého města*. <online>. Sociologický časopis 46 (No. 2). Praha: SOÚ AV ČR.,2010. <cit. 25. 2. 2012>. Dostupné na [www: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/95ce38460e03723751b3c98f8410478e0e70dcc1_Vajdova.pdf>](http://sreview.soc.cas.cz/uploads/95ce38460e03723751b3c98f8410478e0e70dcc1_Vajdova.pdf).

VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J. *Prevence kriminality na úrovni obcí a krajů (Závěrečná zpráva z výzkumu)*. <online>. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 978-80-7338-085-4. <cit. 17.12.2011>. Dostupné na [www: <http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf>](http://www.ok.cz/iksp/docs/360.pdf).

VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění*. <online>. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha, 2007. ISBN 978-80-7338-057-1. <cit. 11. 1 .2012>. Dostupné na www: <<http://www.ok.cz/iksp/docs/332.pdf>>.

VLACHOVÁ, K., LEBEDA, T. *Aktivní občanství a spokojenost s demokracií v Evropě*. <online>. Sociologický časopis 42 (No. 1). Praha: SOÚ AV ČR, 2006. <cit. 25. 2 .2012>. Dostupné na www: <http://sreview.soc.cas.cz/uploads/52ccf99ead433c2dd0bad16f33f94658984ae804_586_104vlachova19.pdf>.

Všeobecná deklarace lidských práv. New York, 1948 <online>. <cit. 12.10.2011>. Dostupné na www: <http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/00_VDLP_UDHR-.pdf>.

Výroční zprávy Úřadu pro ochranu osobních údajů. <online>. <cit. 8.2.2012>. Dostupné na www: <<http://uoou.cz/uoou.aspx?menu=201&submenu=202>>.

Zákony a jiné právní předpisy

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění platném k 18. 2. 2012.

Zákon České národní rady č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění platném k 18. 2. 2012.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění platném k 2.3.2012.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění platném k 15. 2. 2012.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky, ve znění platném k 3.11.2011.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Listina základních práv a svobod. Článek 2., ve znění platném k 1.11.2011.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění platném k 3.11.2011.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění platném k 15. 2. 2012.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění platném k 16.2.2012

Závazný pokyn policejního prezidenta č.215/2008.

Použité zkratky a zkrácené výrazy:

CVVM - Centrum pro výzkum veřejného mínění

ČR – Česká republika

IKSP - Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Listina - Listina základních práv a svobod, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Ministerstvo vnitra – Ministerstvo vnitra České republiky

MKDS - Městský kamerový dohlížecí systém

OZ – Občanský zákoník č. 40/1964 Sb.

Policie ČR - Policie České republiky

Úmluva - Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, sjednaná Radou Evropy dne 4.11.1950

ÚOOÚ - Úřad pro ochranu osobních údajů

Ústava - ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

Ústavní zákon o bezpečnosti ČR - ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

ZO - zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

ZoPCR - zákon č.273/2008 Sb., o Policii České republiky

ZoOP - zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

ZOOÚ - zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů

Abstrakt

CANDRA, M. *Městský kamerový dohlížecí systém: ochrana bezpečnosti osob nebo ztráta soukromí?* České Budějovice 2012. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce K. Hyková.

Klíčová slova: kamerový systém, soukromí, osobní bezpečnost, participace občanů, právo a ochrana osobních údajů, svoboda člověka, Policie ČR a obecní policie, místní veřejná správa, prevence kriminality

Diplomová práce se zabývá jedním z opatření prevence kriminality - Městským kamerovým dohlížecím systémem, který je stále častěji využíván ve městech a obcích na veřejných prostranstvích. Spolu s požadavky občanů na zajištění jejich bezpečnosti to však přináší riziko ztráty soukromí. Smyslem/cílem této diplomové práce je umístit Městský kamerový dohlížecí systém do ohniska dilematu mezi dvěma základními lidskými právy a to právem na soukromí člověka a právem na osobní bezpečnost. Vedle deskripce pojmů soukromí a bezpečnost autor prověřuje soulad právní úpravy Městských kamerových dohlížecích systémů s pojetím svobody člověka a rolí státu v otázkách zajištění jeho bezpečnosti. Diplomová práce nahlíží za využití empirických dat na danou problematiku z pozic teoretických proudů politické filosofie a politického myšlení, především liberalismu a konzervatismu. Dále prověřuje kvalitu vztahu občana a místní veřejné správy při realizaci projektu Městského kamerového dohlížecího systému.

Abstract

CANDRA, M. *Urban camera supervising system: personal safety protection or the loss of privacy?*

Key words: Urban camera supervising system, privacy, personal safety, participation of citizens, right and the protection of personal data, liberty, Police of the Czech Republic and metropolitan police, local public administration, prevention of criminality.

The diploma thesis deals with one of the precautions of criminality - Urban camera supervising system, which is constantly more often used in cities and villages in the public. Together with the requirements of citizens to secure their safety it brings the risk of privacy loss. The main intention of this thesis is to place the Urban camera supervising system into the focus point of the dilemma between two basic human rights: the right of human privacy and personal safety right. Next to the description of the terms privacy and safety, the writer examines the harmony of legal regulations of Urban camera supervising system with the concept of human liberty and the status of the state in the point of securing human safety. This thesis thinks of the problem by empirical facts and different theoretical aspects of political philosophy and political thinking, especially liberalism and conservatism. The thesis also looks into the quality of the connection between the citizen and local public administration in the realization of the project of Urban camera supervising system.